

PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA
»OTROCI ZA RAZVOJ«
Zbornik 2012–2014

Izdala in založila: **OŠ Sostro, Podružnična šola Janče,**
zanjo ravnateljica Mojca Pajnič Kirn

Naslov: **PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA,**
»OTROCI ZA RAZVOJ«, Zbornik 2012–2014

Zbrala in uredila: **Marjanca Marn**

Pri pripravi so sodelovale: **Marija Apovnik, Tatjana Hren, Mateja Jere Grmek, Barbara Maver,**
Nežka Mlakar, Josip Pintar, Anica Skubic, Maja Sveršina Dobravec, Vlasta Šavrič,
Natalija Švener Škrajnar, Mirka Vršič, Cirila Zupančič in Marinka Žitnik.

Fotografije: **arhiv projekta**

Lektoriranje: **Renata More**

Tisk: **Tiskarna Aco, Litija**

Naklada: **600 izvodov**

Ljubljana, december 2014

Zbornik je nastal v okviru projekta »PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA«, OTROCI ZA RAZVOJ ob finančni pomoči Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013. Organ upravljanja je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za vsebino je odgovoren nosilec projekta OŠ Sostro.

EVROPSKA UNIJA

REPUBLIKA SLOVENIJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.3(497.4)(082)

PODRUŽNIČNA šola - gibalo razvoja : otroci za razvoj : zbornik
2012-2014 / [zbrala in uredila Marjanca Marn ; fotografije arhiv pro-
jekta]. - Ljubljana : OŠ Sostro, Podružnična šola Janče, 2014

ISBN 978-961-281-693-3

1. Marn, Marjanca, 1966-
277380608

Kazalo vsebine

Uvodnik	4	Po dolini Besnice do vrha Janč.....	42
Župan o podružničnih šolah kot sooblikovalkah razvoja podeželja	5	5. igre brez meja.....	43
Z roko v roki	6	Navijanje klopke	43
Ob zaključku projekta	7	Drobljenje žgancev	44
Ah, ti so pa s podružnice!	8	Prevažanje bal	44
Podobe podeželja	9	Na vasi je lepo.....	44
Podružnične šole in projekt podružnična šola – gibalno razvoja	11	Dan podružničnih šol pred Mestno hišo v Ljubljani.....	47
Zrno do zrna /Korak za korakom.....	12	Sadovi leta 2014	49
Cilji	13	Kreativne in eko delavnice.....	49
Ciljne skupine.....	13	6. igre brez meja.....	51
Pozitivna presenečenja	14	Postaje	51
Partnerji projekta - Podružnice OŠ Sostro	15	Na vasi je lepo.....	55
Podružnična šola Besnica	15	Medsebojni obisk podružničnih šol na Prežganju.....	56
Podružnična šola Janče	16	Zaključna prireditev projekta.....	57
Podružnična šola Lipoglav	17	S projektom blizu in daleč • S projektom tu in tam	59
Podružnična šola Prežganje.....	18	Na 2. slovenskem podeželskem parlamentu	62
Podružnice OŠ Stična	19	Obisk učiteljev sodelujočih v projektu Comenius.....	62
Podružnična šola Ambrus	19	Popestritev Jurčičevega pohoda.....	63
Podružnična šola Krka.....	20	Na konferenci o inovativnih lokalnih skupnostih (Inlocom).....	63
Najprej tovarna	20	Na Ivankinem sejmu.....	63
Podružnica danes.....	21	Na božičnem in velikonočnem bazarju v Ambrusu	64
Podružnična šola Muljava.....	21	Na 13. pohodu pod Pugledom.....	64
Podružnici OŠ Škofljica	23	Na festivalu ljubljanskega in slovenskega podeželja	64
Podružnična šola Lavrica.....	23	Otroški turistični spominki na ogled na Kostanjevi nedelji.....	65
Podružnična šola Želimlje.....	24	Učiteljice podružničnih šol za otroke podeželja	66
Še pred pričetkom leta 2012	25	Projekt PŠ – Gibalo razvoja, Otroci za razvoj.....	66
Kaj je v letu 2012 spodbudilo raziskovalno žilico?	28	Sodelovanje v projektu Podružnična šola – gibalno razvoja,	
Kreativne in EKO delavnice.....	28	Otroci za razvoj	68
Medsebojni obiski.....	30	Utrinki ob zaključku projekta.....	68
4. igre brez meja.....	31	Sodelujoči učitelji od leta 2009 do 2014	70
Ruženje koruze (robkanje).....	32	Kako se je projekt vtisnil v otroška srca?	72
Zbiranje fižola	32	Starši sporočajo	77
Lupljenje jabolk	32	Domačini prenašali znanje	77
Na vasi je lepo.....	33	Kmetija na ogled za projekt Podružnična šola – gibalno razvoja.....	78
Podružnice se predstavijo.....	35	Moj otrok na kmetiji.....	78
Odkritja in doživetja leta 2013	38	Zunanji sodelujoči od leta 2009 do 2014	80
Kreativne in EKO delavnice	38	Pa še malo analize	81
Priznanje NAŠA SLOVENIJA 2012.....	40	Kaj so nam odgovorili otroci ?	81
Obrazložitev.....	40	Povzetek	84
Medsebojni obiski.....	40	In kako so odgovorili starši?	85
Po Svarunovi poti v Želimlje.....	40	Povzetek	87
Čez hribe in doline na Lipoglav	41	Namesto zaključka	88

Uvodnik

Program Razvoja podeželja Republike Slovenije 2007–2013 je omogočil črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, ki ga upravlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), v sklopu katerega se je prvič izvajal tudi program LEADER.

Le-ta je omogočil, da smo ljudje na podeželju dobili pravico pri odločanju o razvojnih prioritetah določenega območja ter porabi sredstev zanje. Na podeželskih območjih so se tako oblikovale lokalne akcijske skupine, ki so pomagale prebivalcem, društvom, zavodom in posameznikom, da so lažje uresničevali ideje, katere so pripomogle h kvalitetnejšemu življenju na podeželju in hkrati prispevale k uresnitvi ciljev lokalne razvojne strategije.

S podeželjem v srcu, polno mero pozitivne energije in mnogo idejami sem se aktivno vključila v celotno zgodbo in seveda v samo izvajanje projektov, ki so bili namenjeni prebivalcem, tudi najmlajšim, saj so postali moj izziv in edinstvena ciljna skupina projekta **PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA**, ki je uspel premagati tako krajevne kot občinske meje ter povezati ljudi ožje in širše okolice.

Šestletno ustvarjanje je obrodilo mogočen mozaik najrazličnejših mojstrov, katerega najpomembnejši ustvarjalci, ob vodenju srčnih učiteljic podružničnih šol, so bili otroci podeželja, otroci, ki jim bodo pridobljena znanja in veščine pomagala ne samo živeti, ampak tudi kreirati nadaljnji razvoj kraja, katerega že danes s ponosom in radostjo promovirajo.

Otroci so poseben dar, so naša prihodnost in naše upanje, zato jim je bilo še kako vredno podariti prosti čas, jim omogočiti, da so ga preživljali na raznoliko obogatene načine, pri čemer so od starejše generacije pridobivali tudi znanje preteklosti za ideje prihodnosti in se razvijali v zdrave, zrele in odgovorne osebnosti.

Mogočen mozaik se je gradil v prostorih podružničnih šol, v šolah za življenje, v majhnih hišah učenosti z velikim poslanstvom, ki vpliva na številna področja življenja na podeželju, česar se dandanes nekateri vse premalo zavedajo.

Torej šola na podeželju je pravo gibalno razvoja za vse generacije na podeželju, ker s svojim širšim delovanjem bistveno dviga kakovost življenja ne le otrokom, ampak vsem prebivalcem območja s poudarkom na ohranjanju in vrednotenju naravne, kulturne in etnološke dediščine, kar prispeva h krepitvi zavedanja pripadnosti kraju.

Marjanca MARN
vodja projekta

Župan o podružničnih šolah kot sooblikovalkah razvoja podeželja

Foto: Nik Rovani

Spoštovani!

O b zaključku projekta Podružnična šola – gibalno razvoja, otroci za razvoj iskreno čestitam vsem učiteljicam, ki ste skozi ta projekt uresničevale kakovostne vsebine, s katerimi ste otrokom, ki ne živijo sredi mestnega vrveža, dale največ. Sredi idilične narave ste jim omogočile kakovostno preživljanje časa v šoli in izven nje, jih

obogatile z raznovrstnimi aktivnostmi, razvijale njihovo pripadnost domačemu okolju, jih seznanile z naravno, kulturno in etnološko dediščino ter jim predstavile prednosti življenja na podeželju. Z vašimi dejavnostmi ste povezale celotno skupnost, poleg otrok še njihove starše in sorodnike, sosede, prijatelje, znance, obenem pa opravile veliko delo na področju zavedanja pomena skrbi za naše okolje. V Ljubljani neomajno sledimo načelom trajnostnega razvoja, ki smo se jim zavezali v Viziji razvoja Ljubljane 2025, in vsem našim meščankam in meščanom zagotavljamo kakovostno življenje, v katerem se skrb za okolje prepleta z mestnim vsakdanjkom.

Ponosen sem na vaše delo in z veseljem se spominjam prisrčnih predstavitev pred Mestno hišo. Vsakič sem občudoval vašo kreativnost in energijo, s katero ste se lotili projekta Podružnična šola – gibalno razvoja, otroci za razvoj, vašo zagnanost in željo otrokom zagotoviti najboljše pogoje za zdrav in kakovosten razvoj. Kljub temu da se je projekt iztekel, sem prepričan, da boste na podlagi dosedanjih izkušenj nadaljevali z dejavnostmi, s katerimi širite obzorja otrokom, ki živijo na podeželju, ter jim omogočali kakovostno preživljanje časa. S tem jim namreč dajete neprecenljivo popotnico na poti v odraslo življenje in jim ustvarjate nepozabne spomine na otroštvo.

Spoštovane učiteljice,

globoko spoštujem in cenim vaše delo z otroki! Tudi v prihodnje bom z veseljem spremljal vaše dejavnosti in se veselil nadaljnjih uspehov. Že zdaj pa vas znova vabim v mestno središče, saj predstavitev vašega dela pomeni dodatno vrednost za vse, ki želimo, da bi vsi naši otroci odrasli v lepem, zdravem, čistem in zelenem mestu – v Ljubljani, Zeleni prestolnici Evrope 2016 in najlepšem mestu na svetu!

Zoran JANKOVIĆ

župan Mestne občine Ljubljana

Z roko v roki ...

Za vse nas, ki se ukvarjamo z vzgojo in izobraževanjem, predstavlja današnji čas globalnih družbenih sprememb velik izziv. Obkroženi smo s sodobno tehnologijo, svet se je navidezno zmanjšal, otroci so deležni nešteto informacij. Zavedati se moramo, da cilj šole niso samo izjemni učni rezultati, ampak je cilj tudi vzajemno bivanje in medsebojni odnosi, za katere želimo, da nas bogatijo in osrečujejo. Živeti z naravo, jo spoštovati in negovati za prihodnost pa mora biti naša vsakodnevna skrb.

Na območju skrajnega vzhodnega ljubljanskega podežolja se nahajajo naše podružnične šole Besnica, Janče, Lipoglav in Prežganje, ki so se z veliko željo po zlahtenju koncepta vzgoje in izobraževanja na podružničnih šolah leta 2009 vključile v projekt Podružnična šola - Gibalo razvoja. Pobudnica in idejna vodja projekta Marjanca Marn, učiteljica in vodja PŠ Janče, je predstavila cilje projekta. Skupaj z ostalimi kolegicami naših podružničnih šol so zasnovala pester program aktivnosti, s katerimi so otrokom v prostem času omogočile številne dodatne dejavnosti, medsebojno povezovanje ter aktivno vključevanje staršev in ostalih krajanov.

Prvi tematski sklop „Ohranimo preteklost - stopimo v prihodnost“ smo na Prežganju družno zaključili s prireditvijo „Na vasi je lepo“. In res je bilo lepo. Učenci so pod mentorstvom učiteljic predstavili številne aktivnosti, ki so zapolnjevale popoldneve in proste sobote ne le njim, ampak tudi staršem in krajanom. Predsednik Četrtna skupnosti Sostro, Janez Moškrič, je v svojem govoru dejal, da je podružničnim šolam uspelo združiti ljudi iz vseh vasi skupaj in zabrisati geografske in lokalne meje v njihovih glavah, kar do sedaj ni uspelo še nobeni lokalni oblasti. Tako smo dobili pogum za naprej in projekt je prestopil občinske meje. Pridružila se je OŠ Stična s svojimi podružnicami, leto kasneje pa še OŠ Škofljica z dvema podružnicama.

Skozi projekt so udeleženci spoznavali lepote podežolja, krepili pripadnost kraju ter ohranjali naravno, kulturno in etnološko dediščino. Zato so bile tudi vse aktivnosti v okviru tematskih sklopov „Šege in navade v domačem kraju“, „Moj kraj - Moj ponos“, izbrane načrtno in premišljeno. Otroci so ob dejavnostih tako na svojih podružničnih šolah kot pri medsebojnih obiskih izžarevali radovednost, razigranost in spontanost. Učiteljice so k tej zgodbi prijazno dodale svojo vedrino in toplino. Prisrčnosti na številnih prireditvah zares ni manjkalo. Vodilo v projektu je bila strokovnost, sproščena komunikacija, metode in oblike dela, ki so temeljile na lastnem doživljanju in izkušnjah ter sodelovalna in demokratična kultura.

Župan Mestne občine Ljubljana, Zoran Janković, je vselej ponosno spremljal predstavitev projekta pred Mestno hišo, zavedajoč se pomembnosti ljubljanskega podežolja s podružničnimi šolami za popolnejšo, zeleno prestolnico.

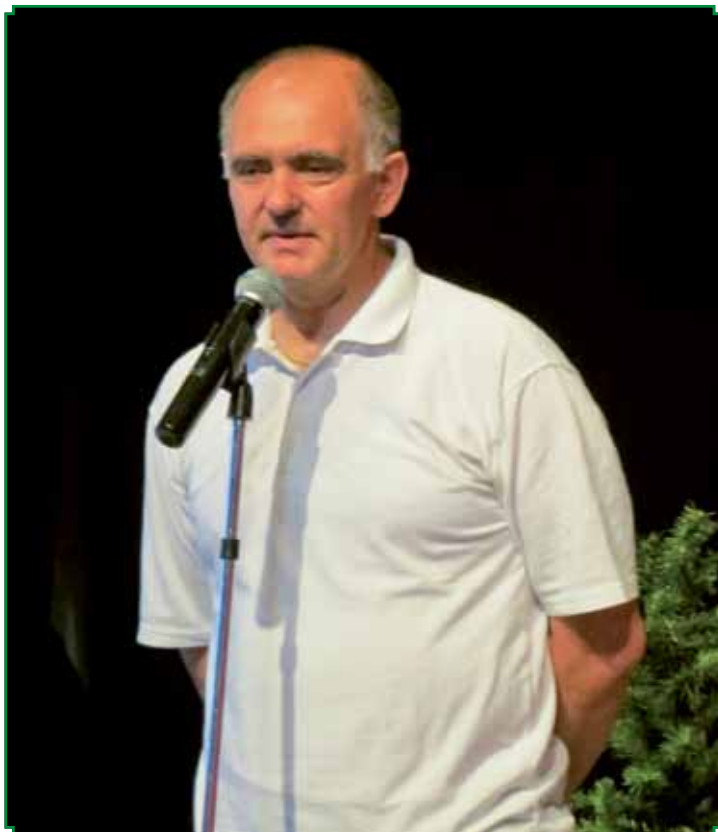
Z zadovoljstvom ugotavljam, da se naše učiteljice zavedajo, da je vloga učitelja na podružnični šoli precej drugačna kot v velikih mestnih šolah. Učiteljice se na podružnični šoli poleg svojega strokovnega dela vsakodnevno srečujejo še z mnogimi izzivi, ki so na vasi zelo vidni, njihovo delo pa opazno in prepoznavno. Šola je bila v zgodovini vselej središče kulture in napredka v kraju. Tudi rezultati tega našega projekta potrjujejo, da ima podružnična šola neprecenljivo vlogo pri razvoju kraja, zato mora ostati gibalo razvoja za vse generacije na podeželju tudi v prihodnje.

Iskrena hvala vsem, ki ste z vztrajnostjo in predanostjo snovali in udeležali ta projekt.

Mojca PAJNIČ KIRN

ravnateljica Osnovne šole Sostro

Ob zaključku projekta

Sam sem omenjeni projekt videl kot pozitiven iz več vidikov. Predvsem kot obujanje tradicij. Slednje so v preteklih desetletjih in stoletjih številnim generacijam predstavljale ritem vsakdanjika. Ob vsem tem brez sodelovanja ni šlo. Da se je delo opravilo so ljudje morali mnogokrat sodelovati. Pomagali so drug drugemu. To pa je tisto, kar bi morale biti današnjim generacijam v času individualizma, izredno pomembna ugotovitve.

Naslednja ugotovitev je tista, ki nas iz dneva v dan vedno bolj pogosto opozarja na težavo, s katero se soočamo že danes. To je oskrba

s hrano. Živimo na področju z ustrezno klimo in primernimi kmetijskimi površinami, pa navkljub temu ne pridelamo dovolj hrane za svoje potrebe. V nekdanji kmetijski deželi smo prevečkrat odvisni od uvoženih živil. Razmišljam naprej. Kako lahko ti uvoženi pridelki in sadje zdržijo do naših prodajnih polic in potem še na njih? Jasno, brez kemikalij ne. To pomeni, da se moramo vprašati, kako je z zastrupljanjem naših organizmov.

Smo v času z veliko stopnjo brezposelnosti. Vse to namiguje, kakšna je lahko danes naša prihodnost tudi pri zaposlovanju. Kmetijstvo, pa tudi gozdarstvo sta lahko panogi, ki bi nas potegnili iz težav. Hkrati pa bi nam omogočili neodvisnost na področju samooskrbe. Kaj res ni mogoče sešteti 1 + 1?

Če k vsemu temu dodamo še možnost, ki jih na tem področju ponuja turizem, potem bi lahko odgovorni videli, kje so naše razvojne perspektive.

No, ampak to so teme za druga področja, ki so se meni pojavljale na naših srečanjih, ob izvajanju našega skupnega projekta.

Zahvala vsem, ki ste v projektu sodelovali. Predvsem koordinatorjema projekta Marjani Marn in Josipu Pintarju in učiteljem na podružničnih šolah, ki so uspeli prepoznavati lokalno zanimive vsebine jih povezati z lokalnim prebivalstvom in so bili ključna gonilna sila, da so bila srečanja vedno pestra, poučna in zanimiva. Vsi skupaj pa smo uspeli povezati sosednje šole.

Čeprav je šlo za nostalgичno obujanje naših preteklih dni, je bilo vse, razen birokracije, poučna vrnitev v čas naših prednikov.

Marjan POTOKAR

ravnatelj Osnovne šole Stična

Ah, ti so pa s podružnice!

Naslovni stavek sem pogosto slišal, ko sem prišel s podružnične šole na matično. Ob tem so se novi sošolci navadno še posmehnil in dodali še kakšno pikro pripombo. No, kmalu so spoznali, da smo prišleki s podružnice učno celo boljši, da znamo odlično igrati nogomet in da poznamo marsikaj, česar oni še nikoli niso videli. Še danes se spomnim, s kakšnim veseljem so prišli k nam na kmetijo pobirat jabolka. O ličkanju

koruze, o žetvi in mlačvi pa smo jim samo pripovedovali. Prav zato sem bil že zaradi osebne izkušnje vesel, ko sta me gospa Marjana Marn in gospod Josip Pintar obiskala s povabilom k projektu Podružnična šola – gibalno razvoja. Obenem pa sem takoj pomislil na pomen, ki ga imata za kraj Želimplje in Lavrica podružnični šoli.

Ob prihodu v Želimplje se je župnik, pisatelj in akademik Fran Saleški Finžgar še kako zavedal, da vas potrebuje šola. Vedel je, da se morajo otroci naučiti branja, pisanja in računanja, obenem pa je šolo spremenil v središče krajevnega družabnega, društvenega in kulturnega življenja. Tudi Ivan Ogrin je podobno razmišljal ob postavitvi šole na Lavrici, ki še vedno služi svojemu namenu, čeprav se je prebivalstvo verjetno povečalo za desetkrat. In čeprav si na različne načine prizadevamo, da bi bili učenci na podružničnih šolah vključeni v dejavnosti in strategijo matične šole na Škofljici, pa vendarle živijo tudi neko svoje življenje, ki ga je po svoje popestril tudi projekt Podružnična šola – gibalno razvoja.

Zanimivo je, kako so učenci ob vsem digitalnem svetu sprejemali posamezne akcije projekta. Opazoval sem jih pri ličkanju koruske.

Nasmejani so plezali po kupu, poskušali trgati ličkanje, brskali po ličkanju in se vsi zamazani izredno zabavali. Večji so dvigovali gajbice s koruznimi storži, premetavali koruso po prikolicah in z radovednostjo pričakovali prevoz s traktorjem. Bilo je nekaj novega, saj je kmetov tudi v naši okolici vedno manj. V delavnicah so si prvič izdelali piščalko iz lubja, čeprav je bilo nam to včasih nekaj samoumevnega, pekli različne jedi, izdelovali rože iz krep papirja, snovali spominke ... Pri tem so se dejavno vračali v čas dedkov in babic ter tako občutili, okusili in ponotranjili njihovo mladost, in to je več vredno kot gledanje poučnega filma ali poslušanje šolske razlage.

Na podružnicah je manj učencev, je več domačnosti, medsebojnega poznavanja in zato tudi možnost drugačnega sodelovanja med šolo in starši. Pri nas se sicer to že precej izgublja, a brskanje po podstrešju za starinskim likalnikom, iskanje starih fotografij, kjer je prikazano oranje s konji, pisanje spominov o začetkih pouka na vasi, so majhna detektivska opravila, ki znajo učence pritegniti. Kako lepo se je bilo ob letni zaključni prireditvi sprehajati med razstavljenimi fotografijami in občudovati, kaj vse so učenci sposobni izbrskati, popisati in nadgraditi s svojimi idejami. Če so se učenci ob olimpijskih igrah družili, tekmovali v nenavadnih igrah in se predvsem zabavali, pa so bili ob zaključnih nastopih na odru že pravi igralci, ki so znali molsti, plesalke, ki so odplesale kar cel venček narodnih plesov, in odlične pevke in pevci.

Naj se ob zaključku zahvalim učiteljici Marjani Marn za vso njeno energijo in voljo, spodbude, ideje in vodenje skozi projekt; gospodu Josipu Pintarju pa za širino in razumevanje pri zahtevnih birokratskih poteh projekta. Prav tako pa iskrena hvala tudi vsem sodelavkam in učiteljicam na podružničnih šolah, ki so prostovoljno, pa kljub temu z veseljem, predanostjo in ustvarjalnostjo usmerjale učence v svet preteklosti in narave mimo strogih vsakdanjih šolskih obveznosti. Verjamem, da se bodo učenci posameznih dogodkov, dejavnosti in izkušenj iz dejavnosti projekta še večkrat z zadovoljstvom spomnili. In to je verjetno tisto, kar največ šteje.

Roman BRUNŠEK

ravnatelj Osnovne šole Škofljica

Podobe podeželja

Ko sem razmišljal, kaj pravzaprav napisati o projektu, se je v meni pletlo ogromno misli. Še več. Podeželje se je prikazovalo v različnih podobah, ki so zajele ves spekter mavričnih barv. Kaj je sploh podeželje? Ali so to travniki in gozdovi? Ali je to polje polno zrelega žita? Ali je to idilična hiša nekje ob potoku? Ali je to ptičje petje v krošnjah dreves? Morda nabiranje gozdnih sadežev? Ali je to malček, ki s svojimi nežnimi rokami utrga cvet za svojo mamo?

Še več je podob. In vsaka prinaša s sabo svojo zgodbo. In vendar je nekaj še prav posebej izstopalo. **To je podružnična šola!** Večinoma malo večja stavba sredi ali na obrobju vasi. Kot stavba v ničemer prav posebej ne izstopa, a če si jo malo bolje ogledaš, kaj hitro spoznaš, da se za velikimi okni skriva drugačen, prav poseben svet. In če še malo dlje postojiš, kaj hitro doživiš podeželje. Razigrani otroci, ki se podijo po igrišču ob šoli. Njih smeh in veselje, njihov pozdrav: Dober dan! In če se slučajno pozdrav izgubi nekje v prostranost, je zraven učiteljica, ki poskrbi, da pozdrav seže do srca ne le do ušes.

Mesta so mesta in vasi so vasi. V mestih so stanovanjski bloki, in trgovski centri, in hoteli, in poslovni objekti, in muzeji, in Opera, in Kolosej, in Univerza in celo predsedniška palača in parlament. Danes tudi na podeželju ponekod lahko najdeš skoraj vse to. Skoraj vse, ker tu predsedniške palače in parlamenta zagotovo ne bo. Pa tudi opere ali koloseja ne. No priznam, že muzej ali hotel boste težko našli. In če greste še malo naprej od večjih vasi bo dokaj malo podjetij, tudi trgovin skorajda ni. Nam pa je sreča milo dana, da tam, kjer skorajda drugega ni, se podružnična šola ali kot radi rečemo »hiša učenosti« pojavi.

A si predstavljate različne prireditve na podeželju ali tudi v samih središčih občin brez sodelovanja le teh? Marsikje je ta šola kino in tudi opera in ... no in je tudi parlament! Malo drugačen, vaški in brezplačen. Poln načrtovanja, kaj in kako bomo naredili z upanjem, da bomo potem le »tiste tam« prepričali, da se jim splača investirati. In prav to je dosegel projekt Podružnična šola – gibalno razvoja. Prepričal je »tiste tam zgoraj« najprej s svojo srčnostjo, potem z znanjem, tudi s sposobnostjo in navsezadnje z delavnostjo. Ni važno, kdo si ali kaj si, doktor znanosti, podjetnik, kmet, gospodinja ali morda umetnica. Tudi ni bilo važno, če si dedek ali babica, brat ali sestra, mamica ali očka, teta ali stric, sosedov Tinček ali le dijakinja Špela iz druge strani vasi. Prav vsi so pomagali uresničevati zamisli otrok in njihovih učiteljic.

No, in te učiteljice so zares nekaj posebnega. Kot večina žena so tudi one povečini mamice in žene in gospodinje doma. In če jih zares spoznamo, vemo, da so vse to tudi v svojih šolah, le da najprej tu postanejo še učiteljice in vzgojiteljice, pa nemalokrat režiserke in scenaristke, pa naravo in kulturo varstvenice, pa inženirke in oblikovalke ... Še in še bi lahko našteval.

Najprej njim NAJVEČJI HVALA, ker so počele vse to brezplačno in to poleg vseh obveznosti, ki jih že imajo.

Seveda HVALA ravnateljem matičnih šol, ki so projekt podprli.

Prav POSEBEN HVALA vsem ljudem dobre volje, ki so pomagali projektu ne glede na naziv ali starost ali spol ali sorodstvo.

NAJLEPŠA HVALA vsem otrokom podeželja, ki so s svojo srčnostjo premagali mnoge takšne in drugačne zadržke in pregrade v življenju na podeželju.

Ponosen sem, da sem smel in mogel biti vsaj delček te čudovite čarobne zgodbe o uspehu.

Josip PINTAR

Živimo v času, ko že v zraku odmeva znan napev »Vsi ljudje hitijo...«, verjetno je res tudi dejstvo, da bližje kot smo velikim mestom bolj velja ta napev. Mestna občina Ljubljana (MOL) ni samo sodobno urbanizirano mestno središče, ima tudi podeželje. Ja, Ljubljana ima podeželje, ima travnike in gozdove, ki se ne končajo z upravno mejo lokalne skupnosti. Naselja na vzhodnem delu Ljubljane so sestavni del Četrtna skupnosti Sostro. In za te kraje bi veljalo reči, da življenje teče bolj umirjeno. »O kako lepo, naj tako tudi ostane!« Mar je res to primeren zaključek razmišljanja o podeželju MOL in sosednjih občin? Zagotovo ne. Človek kot najbolj učeče bitje vsrkava znanje in ideje skozi vse življenje in tu govorimo o projektu Podružnična šola – gibalno razvoja. Nikakor ni dovolj, da šolo teritorialno ohranimo na določenem prostoru, zaradi statistično zahtevanih standardov, ampak da jo ohranimo tudi zaradi mnogo drugih možnosti in priložnosti, ki jih človek potrebuje. Povezovalni projekt podružničnih šol vzhodnega dela MOL in sosednjih občin v polni meri izpolnjuje poslanstvo. Otroci teh podružničnih šol so tudi »hiteli«, vendar ne sami in ne brezglavo. Skupaj s starši in ostalimi prebivalci teh naselij so oblikovali lokalno okolje, kjer se spoštuje preteklost dopolnjena z novimi znanji in zmožnostmi. Otroci lahko v domačem okolju podrobneje spoznajo vse drobne in velike posebnosti kraja, skrbijo za zdrav in ekološki duh v kraju. Hkrati pa kakovostno preživijo čas vsrkavanja znanja in navad.

V veliko čast in veselje mi je, da sem kot predsednik Četrtna skupnosti Sostro lahko vseskozi spremljal številne aktivnosti in delavnice. Hvala vsem, ki so v projektu sodelovali in niso gledali le na opis nalog in obveznosti iz delovne pogodbe učitelja ali vzgojitelja. Tako so ravno podružnične šole glavna vez med mestom in podeželjem. In naj tudi v mestu ljudje hitijo z namenom, da bi sebe in bližnje obogatili z lepimi navadami in pravim zavedanjem.

Janez MOŠKRIČ

predsednik Četrtna skupnosti Sostro

Podružnične šole in projekt **PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA**

Osrednja tema projekta so otroci in podružnične šole, njihovi učitelji, prebivalci in kraji, v katerih se nahajajo ter njihova preteklost vtkana v sedanost.

«Podeželske» podružnične šole so naslednice nekdanjih eno ali dvo-razrednic oziroma nižje organiziranih šol in so po svoji organiziranosti že od nekdaj specifične. Te šole so v preteklosti prehodile različna obdobja, ki so bila šolstvu bolj ali manj naklonjena. Mnoge od njih so bile ukinjene, ker niso uspele zagotoviti dovolj kakovostnih vzgojno-izobraževalnih storitev ali zaradi demografskih gibanj, kot na primer izseljevanja s podeželja ter upada števila rojstev. Ohranile so se tiste podeželske šole, kjer je demografska podoba ugodna, kjer so njihov obstoj podpirali tudi krajski šolskega okoliša in lokalna skupnost in kjer je učiteljem s strokovnim delom uspelo dokazati, da je kljub posebnim pogojem v teh šolah pridobljeno znanje učencev kakovostno ter primerljivo z znanjem učencev v večjih šolah (Nolimal, F., 1999, str. 4). Današnje podružnične šole so prav tako posebne in edinstvene, v njih se ponavadi zbira manjše število otrok, a le-ti so nekaj posebnega, saj kljub temu, da jih je malo, skrbijo, da se njihov glas širi daleč naokrog. Specifično je njihovo vzgojno-izobraževalno delo kot tudi izven šolsko delovanje, ki pa mora biti v današnjem času prilagojeno današnjim družbenim razmeram, kajti življenje na podeželju se je bistveno spremenilo, saj se je delež kmečkega prebivalstva zmanjšal in narašča delež nekmečkega, posledično so se spremenile tudi njihove potrebe. Šole pa s svojim širšim delovanjem lahko in zmorejo prispevati dragoceni delček k dvigu kakovosti življenja in razvoju kraja, zato je OŠ Sostro s svojimi podružnicami pričela z izvajanjem projekta Podružnična šola – gibalno razvoja, s katerim so otrokom omogočile pestro izbiro dodatnih obogatitvenih dejavnosti: medsebojni obiski podružničnih šol z ogledi posebnosti krajev, pravljično-pustolovski potepi po vzhodnem delu ljubljanskega podeželja z odkrivanjem vaških posebnosti, igre brez meja, peka kruha in peciv na tradicionalni način, ljudske pesmi in plesi, izdelava rož iz papirja in velikonočnih butar, izdelava izdelkov iz na-

ravnih in odpadnih materialov z vidika ekologije, opazovanje okolice ter fotografiranje naravnih lepot, kulturne dediščine in posebnih trenutkov pri izvajanju nalog, skupno kulturno-zabavno druženje s predstavitvijo rezultatov. Na skupnih druženjih so bile pridobljene nove možnosti spoznavanja vrstnikov in širšega medsebojnega povezovanja, spoznavanje kulturne in etnološke dediščine in razvijanje socialnega kapitala, ki se izraža, ko stopamo v medsebojne odnose z drugimi ljudmi, kajti učili so se medsebojnega dialoga, navezovanja stikov, povezovanja, graditve zaupanja in spoznavali možnost izbire. Pri tem so bile največkrat uporabljene metode praktičnega dela, raziskovanja, izkustvenega učenja ter najrazličnejše oblike iger, saj jih otroci potrebujejo, poleg tega se skozi igro tudi na neformalen način veliko naučijo. Zanje je to dobrodošla in kakovostna sprememba v včasih že kar dolgočasnem prostem času. Staršem in ostalim prebivalcem so šole na široko odprle vrata, jim predstavile osnovno poslanstvo in jih povabile k aktivnem sodelovanju, kajti nekateri posamezniki imajo pomembna znanja za naše otroke. Šole so med seboj povezale ne samo otroke, pač pa tudi starše in ostale krajske, kar do sedaj ni uspelo še nobenemu predsedniku četrtne ali nekdanje krajevne skupnosti.

Zrno do zrna /Korak za korakom

Leto 2009 je leto začetka projekta, ko smo idejo prenesli v življenje, ki je v največji meri prispeval k prvi prioritati Lokalne razvojne strategije vseh petih občin (Ig, Ivančna Gorica, Grosuplje, Mestna občina Ljubljana in Škofljica), vključenih v Lokalno akcijsko skupino »Sožitje med mestom in podeželjem«, katere najpomembnejši cilj je vlaganje v socialni kapital, saj je danes eno temeljnih vprašanj pri-

hodnosti, kako se razvija socialna povezanost oziroma socialni kapital v organizacijah, ustanovah in družbah. Zato je vlaganje že pri najmlajših smiselno, saj jih učimo povezovanja, navezovanja stikov, medsebojnega dialoga, zaupanja in možnosti izbire.

Že prvo leto, ko smo v projektu sodelovale podružnice Osnovne šole Sostro (Besnica, Janče, Lipoglav in Prežganje), je prineslo pozitivne rezultate, ki smo jih želeli prenesti preko občinskih meja. Tako smo kmalu našli somišljenike in **leta 2010** so se nam pridružile podružnice Osnovne šole Stična (Ambrus, Krka, Muljava, Višnja Gora).

Od meseca **maja 2011** dalje smo postali prepoznavi še po živo oranžnih majicah, na katerih je zapisano ime kraja, v katerem stoji šola, na hrbtni strani pa naziv projekta z logotipom financerja.

Dober glas pravijo, da seže v deveto vas. Naš glas je segel vse do Škofljice, kjer sta se nam **poleti leta 2011** priključili podružnici Lavrica in Želimlje, ki sta nepogrešljiva dela Osnovne šole Škofljica. Tako nas je vse do konca trajanja projekta sodelovalo devet podružničnih šol.

Septembra 2011 smo podružnice zbrale pogum in svoje delo skupaj z otroki odšle prvič predstaviti meščanom, ki so nas bili zelo veseli. Zanimivi smo bili tudi tujcem. Hkrati so otroci vsako leto spoznali novo posebnost slovenske prestolnice. Pri tem nas je v vseh pogledih vedno podprl g. Zoran Janković, župan Mestne občine Ljubljana in se nam z zadovoljstvom pridružil na samih dogodkih. Dobra izkušnja predstavitev v Ljubljani nam je vlila moč in energijo, da smo **v letu 2012** poskrbeli za celovito promocijo projekta, predvsem rezultatov na sejmu Turizem in prosti čas v Ljubljani, na lokalnih prireditvah na območju LAS ter na 2. slovenskem podeželskem parlamentu v Zrečah.

Leta 2012 je Gibanje za ohranjanje in uveljavljanje slovenske kulturne in naravne dediščine/ krajine KULTURA-NATURA razpisalo natečaj za priznanja **NAŠA SLOVENIJA 2012**. S svojim projektom smo se najprej znašli med nominiranci in kasneje med edinimi dobitniki priznanja v četrti kategoriji: IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE IN OZAVEŠČANJE, ki smo ga prejeli **20. aprila 2013**.

In prispeli smo v **leto 2014**, ko se zaključuje programsko obdobje Razvoja podeželja Republike Slovenije 2007–2013 in s tem tudi prva možnost pridobivanja EU sredstev. S pomočjo imenovanega sofinanciranja smo lahko skozi celotno obdobje uresničevali projekt in z njim zastavljene cilje.

Osnovna šola Stična
Cesta 2. grupe odredov 40, 1295 Ivančna Gorica
tel: 01 7887 260, fax: 01 7887 265
e-mail: o-sticna.lj@guest.arnes.si

Številka: 60306-295/2010
Datum: 18. 11. 2010

OŠ Stična s podružnicama Krka in Ambrus

OŠ Sostro s podružnicami Besnica, Janče, Lipoglav in Prežganje
Cesta II. grupe odredov 47
1261 Ljubljana-Dobrunje

ZADEVA: PISMO O SODELOVANJU

OŠ Stična s podružnicami poleg osnovne naloge vzgoje in izobraževanja sledi načelom politike razvoja podeželja in s tem poskuša z dodatnimi aktivnostmi tudi na manjših šolah prispevati k izboljšanju kvalitete življenja na podeželju, predvsem za otroke in mladino.

S pristopom in aktivnim sodelovanjem v projektu PODRUŽNIČNA ŠOLA-GIBALO RAZVOJA v letu 2010 smo pripomogli k uresničevanju ciljev LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE petih občin, vključenih v LEADER LAS »Sožitje med mestom in podeželjem« in s tem popestrili ponudbo aktivnosti za naše otroke in hkrati poskrbeli za vzpostavitev partnerskega sodelovanja med podružničnimi šolami na območju LAS kot tudi za navezovanje stikov, izmenjavo izkušenj med učenci ter mladino.

Zaradi pozitivnih rezultatov ter doseženih ciljev želimo nadaljevati z aktivnim sodelovanjem v projektu podružničnih šol.

S spoštovanjem!

Ravnatelj:
Marjan Potokar, prof.

Cilji

Otrokom na podežlju smo ponudili raznoliko ponudbo obogatitvenih dejavnosti, ki so omogočale razvoj sposobnosti, veščin, spretnosti in vrednot preko naslednjih ciljev:

- dvigovanje kakovosti življenja na podežlju z izbranimi vsebinami,
- zagotavljanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa po načelu enakih možnosti,
- razvijanje ekološke osveščenosti ter spoznavanja lastnih načinov ohranjanja naravne in kulturne dediščine,
- razvijanje ljubezni do narave,
- spodbujanje pozitivnega čustvenega odnosa do narave,
- omogočanje neposrednega osebnega stika z lepoto in raznolikostjo narave,
- razvijanje ustvarjalnosti otrok predvsem z uporabo odpadnih in naravnih materialov,
- sprejemanje, interpretiranje, poustvarjanje besedil ustreznih temam prireditve in govorno nastopanje pred širšo publiko,
- ustvarjanje megeneracijskega sodelovanja in povezovanja vseh generacij,
- krepitev identitete kraja in zavedanja pomena ohranjanja tradicionalnih znanj,
- razvijanje socialnega kapitala z ustvarjanjem socialnih mrež,
- doživljanje zadovoljstva in veselja.

S skrbno izbranimi cilji, z dobro načrtovano potjo s sodobnimi metodami in oblikami dela smo želeli, da bi otrok in narava zopet postala prijatelja, da bi jo otrok doživljal z vsemi svojimi čutili, saj mu bo le tisto, kar bo sam ali z našo pomočjo spoznal, priraslo k srcu, le za tisto, kjer bo spoznal pravo vrednost, bo prevzel odgovornost, ohraniti pa si bo želel tisto, kar bo imel rad.

Šola na podežlju – gibalno razvoja za vse generacije na celotnem vzhodnem podežlju, saj s svojim širšim delovanjem dviga kakovost življenja ne le otrokom, ampak vsem prebivalcem s poudarkom na ohranjanju in vrednotenju naravne, kulturne in etnološke dediščine in prispevka h krepitvi zavedanja pripadnosti kraju, oblikovanju novih produktov namenjenih promociji šol in krajev.

Podružnične šole so resnično postale središče življenja na vasi, kar je neprecenljiva pridobitev za vse prebivalce območja, ker se v njej družijo, pridobivajo nova znanja, se medgeneracijsko povezujejo, snujejo nadaljnji razvoj kraja, skratka rastejo kulturno in osebno. S tem pridobiva tudi lokalna skupnost, saj takšno delovanje prerašča v obojestransko korist in drug na drugega smo upravičeno lahko ponosni.

Ciljne skupine

Ciljna skupina so bili osnovnošolski otroci, predšolski in mladina. Njim so bile namenjene aktivnosti v sklopu projekta. Organizatorice in vodje so bile učiteljice. Pri samem izvajanju so sodelovali še domačini z bogato ohranjenimi tradicionalnimi znanji – pletarji, izdelovalke rož iz papirja, gospodinje z znanji peke kruha in peciv na tradicionalni način, ljubitelji vezenja, kvačkanja, pletenja, šivanja, polstenja, oblikovanja glin in lesa, čebelarji, izdelovalci velikonočnih butaric in vsa domača aktivna društva, formalne in neformalne skupine.

Torej vključene so bile vse generacije, od najmlajših otrok, ki so se vključevali v aktivnosti skupaj s sestrami in brati. Šolarji so bili glavni in najpomembnejši udeleženci, naša ciljna skupina, nekateri med njimi so že prevzemali vloge vodij. Starši so bili prisotni kot gledalci, včasih tudi aktivni udeleženci, nekateri kot pomočniki. Odločitev o sodelovanju je bila prostovoljna. Mladina je v svojem prostem času pripravljala predstave za mlajše, srednja generacija pa je sodelovala v okviru društev. Športna društva so v sodelovanju s šolami pri-

pravljala igre brez meja, katerih namen je bil sproščeno in zabavno druženje ob igrah dedkov in babic, pri čemer je bilo pomembno sodelovanje. Turistično društvo, s katerim smo izvajali akcije čiščenja narave in okolice, spoznavali naravne in druge lepote krajev. S Pekarno 301 smo pekli po babičinih receptih, z domačim zborom prepevali ljudske pesmi in plesali stare pleske. Vsekakor pa si ne moremo zamisliti prenosa tradicionalnih znanj na mlade brez izjemnih posameznikov, ki obvladajo te spretnosti in veščine in so bili tudi nosilci teh delavnic.

Seveda je v našem primeru odločilna vloga učitelja oziroma vodje šole, saj je tista, ki organizira vse dejavnosti, spodbuja in navdušuje učence, njihove starše, za sodelovanje pridobiva domača društva, klube in združenja, združuje in povezuje ljudi s šolo in šolo s krajem in nenazadnje s trdnimi argumenti prepriča tudi lokalno skupnost.

Pozitivna presenečenja

Kot pozitivno presenečenje je prav gotovo množična udeležba vseh otrok, ne samo šolskih, saj so se pridružili tudi bratci, sestre, njihovih starši, torej celotne družine.

Steklo je spoznavanje med samimi šolami, učitelji, družinami, kasneje med našimi podružnicami in podružnicami iz sosednje občine, med našimi in njihovimi družinami, razvila se je medsebojna izmenjava mnenj, izkušenj.

Kar do sedaj ni uspelo nobeni lokalni oblasti, je uspelo nam, zbrisali smo tako geografske kot tudi lokalne meje v glavah ljudi in združili skupaj ljudi iz vseh vasi, kajti vsi smo eno, vsi smo doma s podeželja, z enakimi možnostmi, potrebami, problemi. Ni več pomembno, od kod smo, pomembno je, da smo mi, vsi tisti, ki smo doma na podeželju.

Otroci so tisti, ki so z raziskovanjem domačega okolja, z javnim predstavljanjem kraja, njegovih posebnosti, običajev in navad pridobili na samozavesti, čutijo se pripadne in pomembne, ponosni so na kraj, kjer živijo, kar je bilo v preteklosti označeno kot slabšalo.

Prostovoljno delo vseh vključenih pri izvajanju aktivnosti je v današnjem času zelo redko, skoraj nemogoče, v našem primeru je dragoceno, kar pomeni, da so izvajalci izkušeni ljudje s posebnim čutom do sočloveka.

Podružnične šole petih občin so v celoti prispevale kulturni program ter likovno – fotografsko razstavo na Promocijskem dnevu podeželja občin Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Mestna občina Ljubljana in Škofljica, katerega rdeča nit je bila, da so podružnične šole gibalo razvoja.

Množičnost projektov v šolah poraja vprašanja o smiselnosti vključevanja in sodelovanja. V našem primeru je prinesel rešitev čas, pogovori in tehtni razmislek o pomenu vključevanja v tovrstni projekt. Zavedati pa se je treba dejstva, da so pomembni ljudje, ki v njih pridobivajo znanja, taka ali drugačna, saj v njih poteka vseživljenjsko učenje in zato so zelo dragocene. Prav tu se prične začetek oblikovanja mladih v odgovorne ustvarjalce novih idej in kreativnih rešitev ter seveda odgovornih osebnosti, ki jim ne bo vseeno za domači kraj. To je bil prvi projekt podružničnih šol, ki so v naši družbi velikokrat izpostavljene kot zelo drage in s tem ekonomsko neupravičene. Za izvajanje vseh aktivnosti nam je za celotno obdobje uspelo pridobiti evropska sredstva in dokazati, da zmoremo in znamo.

Projekt Podružnična šola – gibalo razvoja je edini več partnerski projekt Lokalne akcijske skupine Sožitje med mestom in podeželjem, ki se je odvijal na območju kar treh občin (Ivančne Gorice, Mestne občine Ljubljana in Škofljice).

Partnerji projekta - Podružnice OŠ Sostro

Podružnična šola Besnica

PŠ Besnica se nahaja v ozki dolini na vzhodnem obrobju Ljubljanske kotline. Po dolini se vije potok Besnica. Mimo šole vodi glavna cestna, ki vodi iz Ljubljane proti Litiji. Šolska zgradba stoji na sončnem predelu dokaj ozke doline. Zgrajena je bila leta 1954. Med leti 1994 in 2001 je bila šola precej obnovljena (pridobitev učilnice, menjava strehe, oken, ureditev dvorišča in obnova fasade). Letos smo praznovali 60-letnico šolske zgradbe.

V tem šolskem letu šolo obiskuje samo 12 učencev od 1. do 4. razreda, ki jih poučujeta dve učiteljici. Pouk poteka v dveh kombiniranih oddelkih. Po končanem pouku imamo za učence organizirano podaljšano bivanje. Našim učencem se pridružijo še učenci s PŠ Janče in PŠ Prežganje, ki jih v Besnico pripelje voznik kombija. Oddelka vodita dve učiteljici.

Poleg rednega pouka učenci na šoli lahko obiskujejo brezplačne dejavnosti (pravljčni krožek, lutkovni krožek, folklor, ure angleškega in nemškega jezika), ki jih vodimo zaposlene učiteljice. Učenci pa lahko obiskujejo tudi plačljive dejavnosti (JUDO, plesne vaje, ure gimnastike, igranje kitare), ki jih izvajajo zunanji izvajalci.

Na šoli je zaposlena tudi gospodinja, ki skrbi za urejenost šole in šolsko prehrano. Kosila nam vozi hišnik iz OŠ Sostro. Sodelovanje v projektu Podružnična šola – gibalno razvoja je omogočilo učencem kakovostnejše preživljanje prostega časa. Vsa ta leta smo še pogostejše družili, saj smo v popoldanskem času organizirali likovne in druge ustvarjalne delavnice. Na njih so sodelovale vse generacije ljudi na vasi. Včasih so pri izvedbi delavnic sodelovali tudi ljudje iz bližnjih krajev. Na tak način je šlo za večjo povezanost in prenašanje znanja na mlajše rodove. Učenci so spoznavali tudi otroške in ljudske ples, s katerimi so nastopali na različnih prireditvah. Na šoli poskrbimo tudi za redno sodelovanje s člani PGD Prežganje, TD Besnica – Janče, čebelarji ... V šolskih prostorih se vaščanke lahko rekreirajo (aerobika, zumba). Vas je značilna tudi po edini delujoči žagi Pr'ljanc in Izletniškem turizmu in ribogojnici Marolt. V vročih poletnih dneh je v besniški dolini slišati nežno ptičje žvrgolenje, občasno ropotanje kosilnic in traktorjev ter čutiti prijeten hlad. Čeprav je po dolini precej gost promet, opazimo veliko kolesarjev in drugih izletnikov, ki uživajo v naravi. Življenje v majhni in prijetni vasi je polno lepih doživetij.

Nežka MLAKAR, vodja PŠ Besnica

Podružnična šola Janče

Prvi začetki šolstva na Jančah segajo v leto 1875, ustanovitelj šole v župniji Janče je bil Franc Kunstelj, o čemer pričajo dokumenti shranjeni v Šolskem muzeju. Po drugi svetovni vojni se je pouk odvijal v vasi Gabrje, v zasilni učilnici Jerantove hiše. Prvo šolsko stavbo so bližnje vasi dobile leta 1952, v vasi Gabrje pri Jančah, ki leži vzhodno od Ljubljane, v jugozahodnem delu Posavskega hribovja. Pouk v njej se je začel odvijati leto kasneje. Prvo temeljito obnovo je stavba dočakala v šolskem letu 2000/2001, ko so svoj prostor v njej dobili tudi najmlajši. Oblikoval se je en starostno mešani oddelek pod okriljem vrtca Pedenjped.

V tistem času smo na severni strani šole skupaj s starši in člani Sadne ceste med Javorom in Jančami postavili šolski ekosadovnjak, kjer se še danes bohotijo jablane, hruške, češnje, slive, breskve, nektarina, marelica, višnja, oreh, lešnik, kutina, skorš, nešpla in grmički ribeza. Ob glavni cesti, ki vodi mimo šole, smo zasadili češnjeve drevede in s tem prispevali k urejenosti okolice šole, saj nas spomladi razveseljuje s svojim cvetenjem, zgodaj poleti z zreli sadeži ter jeseni z jesensko obarvanimi listi. Skozi celo leto skrbimo za drevesa in grme v okviru sadjarskega krožka. Leta 2013 je šola prejela znak ŠOLSKI EKOVRT za vzorno urejen in oskrbovan šolski sadovnjak, ki nam je vsem v ponos.

Šola ni dom samo otrokom, ampak dom prav vseh v kraju, zato je bila polna življenja tudi ob vikendih. Počasi je postala premajhna, zato so jo v letu 2013, ko je praznovala 60 letnico, nadgradili in v

celoti obnovili. Spremenila se je tako njena zunanja kot notranja podoba. Z nadzidavo so se uredili popolnoma novi prostori za potrebe VAŠKE UČNE TOČKE in vrtca Pedenjped, enote Janče.

V letošnjem letu šolo obiskuje 10 učencev, poučujeta jih dve učiteljici. Pouk poteka v trojni kombinaciji, kjer so združeni učenci 1., 2. in 3. razreda. Otroci se izobražujejo in preživljajo večino dneva v svojem domačem kraju. S tem občutijo večjo pripadnost kraju. Pouk je usmerjen v celostno oblikovanje učenca, v oblikovanje njegove samostojnosti in odgovornosti. Manjša skupina učencev pripomore k boljšemu poznavanju vsakega učenca in s tem tudi bolj pristnemu odnosu učitelja z učenci.

V tem skrivnostnem svetu, prelitim s čarobnim mirom, živi in dela mala hiša učenosti – Podružnična šola Janče, ki je nenadomestljivo središče življenja in celotnega dogajanja v kraju. Je center kulturnih prireditev in dogodkov. Je prostor, kjer se krajanji družijo, spodbujajo in snujejo nadaljnji razvoj kraja in ne nazadnje s ponosom zrejo na dosežke svojih otrok. Ravno zaradi naštetega je bila šola pobudnica projekta PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA.

Marjanca MARN, vodja PŠ Janče

Podružnična šola Lipoglav

V zapisih v šolskem muzeju je podatek, da so na Malem Lipoglavu začeli poučevati že leta 1865. Poučevali so ob nedeljah, in sicer poleg verouka tudi pisanje, čitanje in računstvo. V tem obdobju je bilo okoli 90 otrok, ker so, razen otrok z današnjega območja, obiskovali pouk v zasilni šoli še otroci s Pleš in Zgornje Slivnice.

Leta 1937 so začeli krajanje graditi samostojno šolsko poslopje ob robu vasi. V šolskem letu 1938/39 pa se je začel pouk v novi šolski stavbi. Leta 1941 je bila šola razširjena v dvorazrednico. Leta 1942 je bila šola požgana, uničen ves arhiv in oprema, učitelj pa odpeljan v internacijo. Šola je bila obnovljena leta 1946 in je postala dvoodelčna z dvema učiteljema. V osmih razredih je bilo 70 učencev. Občinska skupščina Ljubljana Moste-Polje je z odločbo, izdano 30. junija 1969, ukinila pouk za višje razrede in jih prešolala na šolo Edvarda Kardelja Ljubljana Polje. Lipoglavška šola je postala podružnična, dvoodelčna z enim učiteljem. Od leta 1980 pa je šola dvoodelčna z dvema učiteljema in je spadala pod centralno šolo Toneta Trtnika Tomaža Sostro. Vse do leta 2005 se je šolsko poslopje zadovoljivo za inšpekcijske službe vzdrževalo in obnavljalo tako, da se je v šoli lahko odvijal pouk. Vedno večje so bile želje in potrebe po izgradnji igrišča, ki se je sodobno uredilo leta 1994.

Takrat se je še bolj pokazalo, da šolsko poslopje že do dobrega razjeda zob časa in da bodo vsa vzdrževalna dela in manjši gradbeni posegi premalo za uspešno in kvalitetno izvajanje vzgojno izobraževalnega

dela v šoli. Približevalo se je leto, ko je bilo tudi na Lipoglavu potrebno začeti z uvajanjem devetletne OŠ. Prostorske razmere niso več zagotavljale nemotenega dela in izvajanja vzgojno izobraževalnega programa. Začelo se je 28. oktobra 2005, ko so stroji prvič posegli v staro poslopje PŠ Lipoglav. Drugič v lipoglavski zgodovini se je zgradila nova šola. Oktobra 2006 smo se selili v šolo, ki nam nudi vse najsodobnejše prostore in opremo za nemoteno vzgojno-izobraževalno delo. Prvič v zgodovini pa je poskrbljeno tudi za najmlajše, kajti pod isto streho deluje tudi vrtec za najmlajše, ki uživajo v treh sodobno opremljenih igralnicah z vsemi pripadajočimi prostori in opremo. Šola in vrtec se v celoti vključujeta v kraj in zadovoljujeta potrebe po izobraževanju vseh generacij z željo, da bi tudi v prihodnje iz te šole prihajali umni in napredka željni učenci.

V letošnjem šolskem letu imamo na šoli 26 otrok v dveh kombiniranih oddelkih, organizirano jutranje varstvo in podaljšano bivanje. Zaposlene so 4 učiteljice in gospodinja. Šola je finančno in administrativno vezana na CŠ Sostro, v sklopu katere deluje tudi šolska kuhinja. Voznik in hišnik dnevno opravlja svoje delovne obveznosti tudi na naši podružnici. V šolski stavbi deluje tudi enota vrtca Pedenped, ki vključuje otroke iz omenjenega šolskega okoliša. Šolska kuharica poskrbi v svojem delovnem času za pripravo hrane tudi za enoto vrtca. Otroci iz šole in vrtca so ponos kraja in vodilo za bodoči vsestranski razvoj. Medgeneracijsko sodelovanje nam omogoča ohranjanje kulturne dediščine, navad in običajev – na katere smo zelo ponosni. Šola je središče dogajanja v kraju in gibalno razvoja, saj »na mladih svet stoji«.

Marinka ŽITNIK, vodja PŠ Lipoglav

Podružnična šola Prežganje

Ljudska šola Prežganje, Podružnična šola Prežganje je bila zgrajena davnega leta 1889, v jedru vasi Prežganje. Šolski okoliš je bil takrat večji kot danes, saj so šolo na Prežganju obiskovali tudi učenci Reke-Gozda. Skoraj nepredstavljivo je, koliko kilometrov so šolarji takrat vsak dan prepešali do šole. Težko je tudi verjeti, da bomo čez pet let, leta 2019, praznovali 130 letnico naše šole. Prva adaptacija takratne šole je bila narejena 1952 leta. Naslednjo temeljito prenovo in dozidavo šole so izvajali v letih 1966, 1967 in 1968. V teh treh letih so k obstoječi šoli prizidali kuhinjo, jedilnico, pisarno, sanitarije in kurilnico ter deponijo. Nad šolo so zgradili tudi učiteljsko stanovanje. Meja med starim in novim delom šole je še danes dobro vidna. Zadnja prenova šolskega poslopja je bila leta 1997. Obnovitvena dela so trajala pol leta. Od meseca decembra 1996 do junija 1997. Šolska stavba je v tem času dobila novo kritino, fasado, okna, centralno ogrevanje, tla in sanitarije. V času obnove je 26 učencev šolo obiskovalo v župnišču na Prežganju, natančno od 6. januarja 1997 do junijskega zaključka pouka. Lipo, ki krasi naše dvorišče, smo posadili 17. aprila 1993. Lipa je nadomestila staro hruško, ki je na dvorišču rastle od vsega začetka. V začetku meseca junija 1993, smo s pomočjo občine Moste - Polje asfaltirali šolsko dvorišče.

Čas pa neizprosno hiti naprej in že pišemo leto 2014. Na delo, ki ga v šoli opravljamo, smo ponosni. Učenci pridejo k nam v varno in prijetno okolje ter v ohranjen naravni prostor. V obdobju, ki ga preživijo v šoli na Prežganju si naberejo ogromno znanja in dobrih izkušenj. Objeti s spomini na šolske prireditve, na domiselne delavnice, na izvirne izdelke, na pošteno igro in sodelovanje, so pripravljeni na nove poti. V letošnjem šolskem letu imamo na šoli 13 učencev, v štirih razredih. Pouk poteka v dveh kombiniranih oddelkih. Prvi in drugi razred poučuje gospa Anica Skubic, tretji in četrti razred pa gospa Mirka Vršič. Po pouku se naši učenci s šolskim kombijem odpeljejo v OPB Besnica. V tem šolskem letu bomo na šoli ob vseh šolskih dejavnostih organizirali še plesni tečaj in tečaj rolanja. Šola na Prežganju je bila vedno del kraja in gotovo je bila njena vloga v razvoju sosednjih vasi pomembna. Tako je tudi danes. Vrata šole so odprta na stežaj za vse in za vse tisto, kar je za učence dobro.

Mirka VRŠIČ, vodja PŠ Prežganje

Podružnice OŠ Stična

Podružnična šola Ambrus

Ambrus leži v eni od suhokranjskih kotlin, na nadmorski višini 365 m. Površje je zakraselo, njive in travniki so urejeni v terase. Prebivalci se pretežno vozijo na delo v večje kraje. Jedro vasi je okrog župnijske cerkve sv. Jerneja.

Ambrus je dobro izhodišče za gobarjenje, nabiranje zelišč, polharijo. Priporočamo ogled cerkvice na Kamnem Vrhu, kjer stoji gotška cerkva svetega Petra s kasetiranim stropom, baročno opremo. Vrednost cerkvice dvigajo še lepo restavrirane freske Janeza Ljubljanskega iz leta 1459 v prezbiteriju. Privlačnost daje cerkvi streha iz skodel. V notranjosti so kar trije oltarji: veliki zlati oltar sv. Petra iz leta 1660, južni sv. Lovrenca iz leta 1709 in severni s sliko sv. Apolonija iz leta 1710. Marca 2014 je turistično društvo poleg cerkvice sv. Petra postavilo Aljažev stolpič, kjer se lahko tudi vpišete.

Začetki šolstva segajo v prvo polovico 19. stoletja. Že v letu 1845 je bila ustanovljena zasilna šola. 33 let kasneje je ustanovljena enorazrednica kot redna šola (javna ljudska šola v mežnariji). Današnja šola je bila zgrajena leta 1883. Leta 1909 enorazrednica postane dvorazrednica, leta 1927 tri razrednica, leta 1938 pa štirirazrednica. Leta 1945 je bila šolska stavba v bombardiranju zelo poškodovana. V šol. letu 1952/53 šola postane osemletna šola. Od leta 1962 do 1964

je šola v Ambrusu centralna šola s podružnicama Korinj in Zagradec. V šolskem letu 1964/65 postane šola Ambrus podružnična šola OŠ Stična. Smo ena od šestih podružnic Osnovne šole Stična in smo od matične šole tudi najbolj oddaljeni. Letos našo šolo obiskuje 40 otrok. Pouk poteka v dveh kombiniranih oddelkih in enem samostojnem. Imamo tudi oddelke podaljšanega bivanja, jutraj pa poteka jutranje varstvo. Učencem so nudene različne interesne dejavnosti, ki jih radi obiskujejo. Zelo smo se razveselili novega otroškega igrišča. Veliko pozornost namenjamo spoznavanju in vrednotenju kulturne, zgodovinske in naravne dediščine našega kraja. V okviru projekta PŠ – GIBALO RAZVOJA smo lahko učencem ponudili različne dejavnosti na to temo. V šolo smo velikokrat povabili domače rokodelce in z njimi ustvarjali. Sodelujemo s športnim, gasilskim, kulturnim in turističnim društvom. S svojimi izdelki se predstavimo na velikonočnem in božičnem sejmu, vsako leto pripravimo prireditev ob materinskem dnevu.

Za turistični spominek so naši učenci risali razglednice, ki smo jih natisnili. Naj te razglednice potujejo po svetu, da bo čim več ljudi videlo, kako v lepih krajih živimo. Naša šola je stara, vendar je zaradi otroškega vrveža, smeha in zadovoljnih otrok ter učiteljic vedno mladostna, prijazna in domača.

Tatjana HREN, vodja PŠ Ambrus

Podružnična šola Krka

Najprej tovarna

Ideja o novi šoli se je porodila že leta 1953. A namesto v otroški živžav se je šola za dolga leta »odela v modna oblačila«. Šele leta 2011 je končno začela služiti svojemu pravemu namenu, ko smo njene prenovljene prostore zapolnili šolarji.

V Šolski kroniki za šolsko leto 1953/54 je zapisano: »Že v zimskih mesecih so se pričele priprave za gradnjo novega šolskega poslopja. S prihodom pomladi je tudi gradišče oživel. Napredovanju gradnje so tudi veliko pripomogli prostovoljci iz vrst učencev, mladine in ostalih množičnih organizacij, ki so spoznali nujnost te gradnje in priskočili na pomoč.« (Šolska kronika šestrazredne osnovne šole na Krki od 1945/1946 do 1964/1965.)

Upraviteljica Anica Javornik je za šolsko leto 1957/1958 v Šolski kroniki zapisala: »Z novo šolo, katere smo se vsi veselili, ne bo nič. Nikoli ne bo služila svojemu namenu, ker je premalo otrok in ker je bila glavna ovira napeljava vodovoda. Šola oz. šolska stavba je bila v notranjosti prekrasno urejena – ena najlepših v Sloveniji. Stavbo in vse prostore so izrabili oz. uporabljajo v drug namen: razvila se je krojaška obrt. Interesenti so to seveda z veseljem pozdravili, saj je in bo še našlo tako zaslužka precej ljudi, domačih in iz okolice. Nam pa bo ostala stara šola – le, da bo nekoliko popravljena. Do nadaljnjega se bomo morali zadovoljiti tudi s tem.« (Šolska kronika šestrazredne osnovne šole na Krki od 1945/1946 do 1964/196.)

Nani Turk iz Gabrovčca je za krški zbornik zapisala: »Ta stavba, zgrajena kot šola, je bila leta 1958 spremenjena; šolske stole in klopi so znosili ven in jo spremenili v tovarno. Krajanje Krke so s skupnimi močmi zgradili novo šolo, v kateri pa so namesto otroškega živžava zabrnili šivalni stroji. Tovarna se je imenovala Modna oblačila, kasneje Kroj, ki je nudila zaposlitev številnim domačinom, še zlasti ženskam. Prebivalci so jo poimenovali »fabrika«. Življenje številnih družin je bilo zato vsaj malo lažje.« (Turk, 2014).

Proizvodi te male tovarne so zaradi konkurence postajali vse slabše plačani in prav tako delavci. Skozi ves čas so se lastniki tovarne in upravitelji menjavali. Na koncu je delalo samo še 20 delavk. Tovarno so leta 2003 zaprli, to stavbo z zemljiščem pa je Občina Ivančna Gorica istega leta odkupila od podjetja Kroj, Modna konfekcija d.d. Začele so se priprave do leta 2010, ko se je začela obnova tovarne. 28. maja 2011 je le ta dočakala slovesno prireditev ob odprtju nove šole.

Podružnica danes

Septembra 2011 so se končno odprla vrata v obnovljeno, svetlo, prostorno zgradbo – novo šolo. Imamo svojo kuhinjo, jedilnico, zbornico, 4 učilnice, kabinet, računalniško pisarno in telovadnico. Število otrok se iz leta v leto povečuje. Letos obiskuje šolo 71 otrok od 1. do 5. razreda. Od 1. do 3. razreda so oddelki samostojni, 4. in 5. razred pa sta v kombinaciji. Imamo dva oddelka podaljšanega bivanja. V šoli je zaposlenih 11 ljudi, od tega 6 učiteljic. Ker pa je stavba velika in prostorna, je tukaj tudi vrtec. Vrtčevski prostori zasedajo pritličje in še dve učilnici v prvem nadstropju.

V kraju sodelujemo z društvi. S petjem, igrami, plesom in ustvarjanjem redno nastopamo na raznih prireditvah. Namen povezovanja z društvi je ohranjanje kulturne dediščine naših prednikov ter prenašanje le-te na mlajše rodove.

Za nas sta bila pomembna mejnika 200-letnica stare šole na gričku, aprila 2009, in otvoritev nove šole v nekdanji tovarni v maju 2011. Ob teh praznovanjih so otroci v raziskovalni nalogi svojega kraja izdelali neuradni znak naše šole. Izbrali so netopirja podkovnjaka, ki prezimuje v Krški jami, človeško ribico, ki živi v našem kraškem svetu, in značilno krško postrv iz reke Krke. Uradni znak, grafična podoba šole, je ptiček na vodi.

S TD Krka že nekaj let zapored sodelujemo na festivalu Turizmu pomaga lastna glava, turistični produkt redno predstavimo v stari šoli na Krki kot spremljevalno dejavnost ob Jurčičevem pohodu. Spomladi pa se predstavimo na Ivankinem sejmu. V sklopu tega festivala raziskujemo društva, ki delujejo v okolici šole.

V šolskem letu 2009/2010 smo se priključili projektu Podružnična šola – gibalno razvoja v kraju. Z izvajanjem aktivnosti se je šola ne samo približala kraju, ampak z njim tudi diha in živi. Namen projekta je, da podružnična šola postane središče življenja na vasi. Povezujejo se s krajanji in obujemo stare običaje.

Z vsem svojim aktivnim sodelovanjem na različnih prireditvah, skupnih nastopih s krajevnimi društvi in s projekti je Podružnična šola Krka veliko pripomogla k temu, da je OŠ Stična v letu 2012 dobila naziv Kulturna šola. Tako učenci kot učitelji se trudimo, da bi ta naziv obdržali in bogato kulturno dediščino prenesli še na naslednje rodove.

Mateja Jere Grmek, učiteljica na PŠ Krka

Podružnična šola Muljava

3. oktobra 1910 se je v muljavsko zgodovino zapisal kot dan, ko se je začel pouk v šoli na Polju pri Muljavi. Prva učiteljica sta bila Jože Jaklič in Iva Dolinšek. Med 2. svetovno vojno, natančneje 7. julija 1942, so Italijani šolo požgali in od učilne zidane je ostalo le golo zidovje. Zgorel je ves inventar, le kroniko je nekdo rešil iz ognja. Nato so pouk organizirali v različnih prostorih, 26. oktobra 1947 pa so slavno odprli stavbo, kjer še danes domuje podružnična šola Muljava. V začetku je v njej potekala osemletna osnovna šola, leta 1964/65 pa so prvič učenci v peti razred odšli v šolo v Stično. Šola danes obiskujejo učenci od prvega do petega razreda, v čistih ali kombiniranih oddelkih, nato se selijo v matično šolo v Stično. V prostorih šole je od leta 1999 tudi oddelek vrtca Ivančna Gorica. Šola za izvajanje izobraževalnega programa uporablja tri učilnice in manjši kabinet. Knjižnica in zbornica sta v istem prostoru.

Poleg šole je tudi asfaltirano igrišče, parkirišče in manjši prostor z igrali pod šolo, ki si ga delimo z vrtcem. Telovadnice nimamo, zato pouk športa v slabem vremenu izvajamo na zgornjem hodniku šole. V kletnih prostorih od leta 2013 domuje šolski muzej, ki je nastal v okviru projekta PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA, v katerega se je šola vključila v šolskem letu 2010/11. Leta 1995 je na Muljavi že nastala prva "stara učilnica", a predmete smo zbirali naprej in tako

je učilnica nastala muzej, ki obiskovalca popelje v čase, ko še niso poznali internetne povezave in ne centralne kurjave.

V šolskem letu 2013/14 je šola dobila novo streho. V letu 2014 so potekale v kraju in šoli aktivnosti ob 170-letnici rojstva rojaka in pisatelja Josipa Jurčiča. V počastitev tega dogodka smo pred šolo slovesno postavili kip šolarčka. Kip je narejen iz lipe, ki je šoli v ponos stala vse do leta 2009, ko jo je poškodovala poletna nevihta, 2013 pa se je začela nagibati in je grozila, da bo padla na stanovanjsko hišo. Druge rešitve ni bilo, kot da smo lipo posekali.

V letošnjem šolskem letu je na šoli 52 učencev od 1.–5. razreda v treh oddelkih. Pouk v drugem in tretjem ter v četrtem in petem razredu poteka v kombiniranih oddelkih, prvi pa je samostojen.

Organizirano imamo jutranje varstvo od 6.00 ure zjutraj in podaljšano bivanje do 16.10 ure popoldan. Da pouk in dejavnosti na šoli potekajo nemoteno, poleg treh razredničark in vzgojiteljice, dela na šoli še 11 strokovnih in 4 tehnični delavci. Na šoli poteka tudi pet interesnih dejavnosti, zdrav življenjski slog in neobvezni izbirni predmet v četrtem razredu. Šola je vključena tudi v šolsko shemo sadja. Samo sodelovanje v projektu je izboljšalo sodelovanje s krajem, saj smo se povezali z vsemi delujočimi društvi in krajani, ki se radi odzovejo našemu povabilu.

Barbara MAVER in Antonija SEVER

Podružnici OŠ Škofljica

Podružnična šola Lavrica

Ob robu Ljubljanskega barja, ki se v vsej svoji lepoti na široko odpira proti Krimu in se po tiho spogleduje z Molnikom v ozadju, so leta 1926 v Daljni vasi prestopili prag novozgrajene šole prvi znanja željni otroci. Od tedaj je preteklo že skoraj 90 let, vendar zgradba še vedno služi svojemu namenu, čeprav se v njej dobesedno stiska triinsedemdeset učencev. Šola ima dva manjša in dva večja razreda, majhno razdelilno kuhinjo, zbornico, mini knjižnico in primerno veliko igrišče. Nima pa telovadnice. Zadnjih devet let se vsak razred enkrat tedensko z avtobusom odpelje v telovadnico na OŠ Škofljica. Vsi oddelki so v dopoldanskem času samostojni, popoldan so učenci združeni v treh oddelkih podaljšanega bivanja.

Kljub temu da nimamo telovadnice, pa večina učencev redno sodeluje pri zdravem življenjskem slogu, ki ga v letošnjem šolskem letu izvajata dva dodatna športna pedagoga. Vzgojno-izobraževalni program učiteljice bogatimo z interesnimi dejavnostmi in različnimi projekti. Bogatenje programa življenja in dela šole je tudi v sodelovanju staršev, donatorjev, občanov.

Povezovanje PŠ Lavrica s starši in krajani lahko opazimo v aktivnostih, ki potekajo tudi v okviru projekta Podružnična šola – gibalno razvoja. Še pred nekaj leti je šola zadovoljevala potrebe krajanov po učeno-

sti. Z izgradnjo novih stanovanj na Lavrici pa je naraslo število prebivalstva. V šolskem letu 2011/12 so se morali s šolskim avtobusom vsako jutro v spremstvu razredničarke odpeljati na matično šolo Škofljica tretješolci, ki so bili najštevilčnejši in zanje na PŠ Lavrica ni bilo primerne prostora. V podaljšano bivanje so se vračali na PŠ Lavrica. Leto za tem so se na Škofljico vozili četrtošolci. Vse, ki so prišli v jutranje varstvo, je na avtobus in na matično šolo pospremila učiteljica razredničarka. To leto so se otroci v podaljšano bivanje na Lavrico vračali kasneje in v manjšem številu. S 1. 1. 2013 je prišlo do razdružitve zavoda OŠ in vrtec Škofljica. Čeprav smo razdruženi, pa človeške vezi med nami ostajajo. Videvamo se na sprehodih in občasnih obiskih šolskih otrok v vrtcu in obratno.

V šolskem letu 2013/14 se je zgodba s tretjim razredom zaradi pomanjkanja prostora in zagotavljanja nemotenega izvajanja pouka ponovila. Na šoli sta ostala dva prva razreda, ki sta imela pouk v manjših učilnicah in dva druga razreda, ki sta zasedla dve večji učilnici. V tem letu so se otroci v šolo na Škofljico že lahko peljali z mestnim avtobusom številka 3B. Tudi v letošnjem šolskem letu imajo tretješolci pouk na matični šoli. Na PŠ Lavrica ostajajo učenci dveh prvih in dveh drugih razredov.

Z veseljem smo tako učitelji kot starši in krajanji sprejeli novico o postavitvi temeljnega kamna za novo šolsko zgradbo na Lavrici, ki naj bi sprejela prve učence v novembru 2015.

Marija APOVNIK

Podružnična šola Želimlje

Želimlje je prijazna vasica sredi ozke doline, ki se na severu lijakasto širi proti Ljubljanskemu barju, na jugu pa se oži proti Turjaku. Na vzhodu doline se dviga hrib Reber, na jugozahodu pa Kurešček. V središču vasi stojijo tri pomembne ustanove, ki so močno vplivale tudi na razvoj in prepoznavnost vasi. To so: cerkev svetega Vida, Podružnična šola Želimlje in Gimnazija Želimlje. Začetki šolstva v Želimljem segajo že kar 111 let nazaj (leta 1903), ko je F. S. Finžgar ustanovil prvo redno šolo. Pred tem so želimeljski otroci, po podatkih iz farne kronike, hodili k neobveznemu pouku, ki je bil večinoma ob nedeljah, že davnega leta 1851. Učili so se branja, pisanja, računanja in petja. Šola je v občini najstarejša izobraževalna ustanova in je v šolskem letu 2013/2014 praznovala 110-letnico delovanja. Od takrat je mnogo učencev in učiteljev preživelo kar nekaj šolskih let na podružnici. Po podatkih od leta 2005 na podružnici poteka vzgojno-izobraževalno delo v dveh kombiniranih oddelkih. Izjema je bilo le šolsko leto 2010/2011, ko je bil na šoli le en kombinirani odderek (1. in 2. razred). V šolskem letu 2014/2015 vsak dan z nasmehom na PŠ Želimlje pride 24 učencev, 4 učiteljice, 1 gospodinja in 2 hišnika. Ker ima matična šola naziv kulturna in športna šola, se poleg rednega pouka in podaljšanega bivanja, na podružnici odvijajo 3 interesne dejavnosti in projekt zdrav življenjski slog. Tu učenci razvijajo svoje športne in glasbene sposobnosti. Učenci zelo radi obiskujejo otroški pevski zbor, ki ga je vrsto let vodila ga. Helena Tomšič, zadnja tri leta pa mlade glasove razvija ga. Tina Zelenko.

Podružnična šola pa kar veliko sodeluje tudi z drugo pomembno izobraževalno ustanovo v vasi – Gimnazijo Želimlje, saj tja vsak dan odidejo na kosilo, tam pa se tudi odvijajo ure športa.

Ker so vaščani med seboj zelo povezani in ima podružnična šola velik pomen za vas, se na šoli vsako leto v času božiča odvija božično-novoletni sejem in božično-novoletni nastop. Na nastopu učenci vsem povabljenim zapojejo in recitirajo pesmi, odigrajo kratko dramsko igro in tudi kaj zplešejo. Na sejmu pa učenci prodajajo izdelke, ki jih izdelajo v času pouka, oziroma zbirajo prostovoljne prispevke, ki jih porabijo za didaktične igrače in druge pripomočke. Ob koncu šolskega leta učenci pod budnim očesom učiteljic pripravijo nastop, ki ga ob zaključku velikokrat popestrijo tudi s športnimi igrami. V letu 2009/2010 so učenci nastopali v muziklu *Moje pesmi, moje sanje*, pod mentorstvom učiteljic Irene Balažic, Helene Tomšič in Mateje Adamič. Od leta 2011 je PŠ Želimlje vključena tudi v projekt PŠ – Gibalo razvoja, otroci za razvoj. V teh treh letih so se učenci marsičesa novega naučili, spoznali nove ljudi, ki živijo v njihovi bližini in spoznali zgodovino svojega kraja. Učiteljicam pa je projekt omogočil boljše poznavanje vasi in druženje z vaščani. Ravno tako pa je projekt še bolj povezal vaščane s šolo, ki je zelo pomembna za kraj.

Tina ZELENKO, učiteljica 1. in 2. razreda
in vodja projekta na PŠ Želimlje

Še pred pričetkom leta 2012 ...

Začetno obdobje izvajanja projekta, 2009–2011, je prineslo zelo pozitivne rezultate za vse vključene in občasno sodelujoča športna, gasilska, turistična društva, aktive kmečkih žena, krajanke in posameznike z bogatimi tradicionalnimi znanji ter veščinami, zato je bila brez pomislekov sprejeta odločitev o nadaljevanju ter povabilu novim partnerjem k sodelovanju.

V mesecu juliju 2011, ko marsikdo misli, da se vrata šol zapro in učitelji ni, je kolektiv OŠ Škofljica na ravnateljevo pobudo sprejel odločitev, da se pridruži projektu PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA. Novi partnerici sta postali podružnični šoli Lavrica in Želimlje. Septembra smo začeli z novimi načrtovanimi aktivnostmi. **Projekt smo prvič predstavili v prestolnici. Podružnične šole OŠ Sostro in OŠ**

Stična smo v soboto, 8. 10. 2011, pred Mestno hišo v Ljubljani z rezultati projekta prenesli del razvojnega utripa podeželja v mesto in z njim obogatili in razgibali dogajanje ter obiskovalcem na poseben način pričarali stare šege in navade v besedi, pesmi in sliki. Kot večina dogodkov na podeželju se je tudi ta začel z zvoki »frajtonarice« v izvedbi harmonikarjev Simona

Bučarja, ki prihaja z Janč. Nato je vodenje dogodka prevzel Feliks Vnajnarski Pol-plemeniti, ki se mu je pridružila vodja projekta, Marjana Marn. V nadaljevanju se ji je pridružil gostitelj, župan Mestne občine Ljubljana, gospod Zoran Janković, ki je vsem otrokom zaželel uspešen nastop in se vsem sodelujočim podružničnim šolam zahvalil za njihovo požrtvovalno delo. Vse navzoče je v imenu obeh šol nagovoril Marjan Potokar, ravnatelj OŠ Stična. Po uvodnem delu so glavno besedo dobili otroci podružničnih

šol in s svojimi nastopi zavzeli prostor pred mogočno mestno hišo. Besnica je v igri in plesu predstavila mlinarstvo, Ambrus postavljanje mlaja, Janče vasovanje, Krka čebelarstvo, Lipoglav ofiranje, Muljava šranganje in Prežganje pastirske čase. Obiskovalci so uživali ob pogledih na vse razstavljene mojstrovine otroških rok, izvirne plakate z zapisi o šegah in navadah ter se ustavljali ob stojnicah, obloženimi s sadjem iz šolskega sadovnjaka in sladkimi dobrotami s podeželja. Po končanih predstavitvah so otroci z nestrpnostjo čakali, da se vkrcajo na ladvice in se odpeljejo po Ljubljani. To je bilo namreč darilo župana Mestne občine Ljubljana za sodelujoče otroke v projektu. Komaj so dočakali vožnjo z ladjico po Ljubljani, reki sedmerih imen. Pod Mesarskim mostom smo vstopili na ladjico in se prepustili kapitanovemu krmarjenju ter vodički, ki je pripovedovala o znamenitostih in posebnostih Ljubljane kot tudi mesta. Kljub požrtvovalnosti kapitana in otroške radovednosti nam ni uspelo priklicati povodnega moža in se srečati z njim. Zatorej se ponovno snidemo v Ljubljani.

Ob koncu leta je bil izdan koledar projekta na temo **ŠEGE IN NAVADE V DOMAČEM KRAJU** s poudarkom na odkrivanju le-teh in spoznavanju v današnjem času, ki so jih v fotografski objektiv ujeli otroci in učiteljice ter ustvarili dragocene spomine za včeraj, danes in jutri.

Kaj je v letu 2012 spodbudilo raziskovalno žilico?

Da je naše podeželje pravi zaklad etnoloških, kulturnih, naravnih in drugih posebnosti, smo že spoznali v prvem obdobju izvajanja projekta. Pri nadaljnjem odkrivanju pa vedno znova naletiš na kaj zanimivega in novega. V današnjem času se vse bolj poudarja domače, zato smo se posvetili odkrivanju kulinarčnih posebnosti v domačem kraju. Kaj so na svojih ognjiščih pekle in kuhale naše babice, to je bilo vprašanje, na katerega smo iskali odgovore pri domačinkah, v literaturi, v domačih kuhinjah, kjer smo praktično preskusili recepte marsikatere babice.

Kreativne in EKO delavnice

Praktične delavnice so za otroke privlačne in nadvse zanimive. Vsaka šola je načrtovala izbor delavnic, se dogovarjala s starejšimi krajanji o sodelovanju pri prenosu znanj na otroke ter izvedla povprečno vsaj dve delavnici iz naslednjih načrtovanih sklopov: izdelava rož iz papirja, peka kruha in peciv, izdelava pletenih košar, butaric, ljudske igre in plesi, izdelava eko izdelkov, digitalna fotografija (zbiranje, dodajanje avtorja, naslova fotografije in kraja k vsaki in arhiviranje nastalih fotografij v albumih). V sklopu digitalne fotografije so nastali nepozabni in trajni posnetki starih običajev in navad in dogodkov

v krajih, kjer so se aktivnosti dogajale. Najbolj zanimive fotografije otrok so bile razstavljene ob zaključni prireditvi. Otroci so si skupaj z mentorjem izbrali temo iz kulinarike in jo skozi leto raziskovali, pridobili recept ter se preskusili v pripravi jedi. Vsaka podružnica je imela svojo jed, tako je bilo poskrbljeno za različne okuse. S plakatom so predstavili izvor ali opis rastline, iz katere izhaja jed, izdelali različne likovne izdelke na temo ter pripravili jed. Vsaka šola si je izbrala najbolj značilno za domači kraj in jo s plakatom predstavila na zaključni prireditvi. Nastale fotografije so se uporabile za izdelavo koledarja.

Medsebojni obiski

V mesecu maju 2012 so se otroci podružnic OŠ Stična (Ambrus, Krka, Muljava) družili na PŠ Zagradec, ki stoji v kraju Zagradec, kjer se razprostira slikovita vas na visoki skalni terasi levega brega reke Krke, ki jo zaznamujejo slapovi. Poleg pa se nahaja tudi Fužina. Gostitelji so spregovorili o posebnosti kraja: slapovih reke Krke, elektrarni na vodni pogon in edinemu valjčnemu mlinu v zgornjem toku reke Krke. Mlin poganja elektrika iz lastne male hidroelektrarne, meljejo in prodajajo pa prvovrstno domačo moko iz vseh vrst žit.

Na skupnem druženju je vsaka šola nastopila s kulturno točko o svojem kraju in tako so na odru prikazali, da niso le pridni bralci, ampak tudi igralci.

Otroci z Janč so 14. maja 2012 obiskali vrstnike na PŠ Lipoglav. Preko hribov in dolin smo se vozili in prispeli na najbolj jugovzhodni del občine Ljubljana, kjer se nahaja ena izmed štirih podružnic OŠ Sostro. Ob prihodu smo se pozdravili, si ogledali njihovo novo šolo in bližnjo okolico, kjer se poleg trgovine in gostilne, nahaja obnovljena sušilnica sadja. Ogledu je sledil pohod na Magdalensko goro, ki je eno najpomembnejših arheoloških najdišč v Sloveniji, kjer so našli pomembne ostanke naselja iz železne dobe. Otroci so se srečali s preteklostjo, kar jim bo omogočilo lažje razumevanje sedanjosti.

4. igre brez meja

Četrte igre brez meja je organizirala Podružnična šola Lipoglav v sodelovanju z njihovim gasilskim društvom. V soboto, 26. maja 2012, se je na igrišče pred podružnično šolo na Lipoglavu zbralo čez 100 otrok iz devetih podružnic in se v čudovitem dopoldnevu zabavalo, družilo in tekmovalo. Na igrah so sodelo-

vali učenci iz podružničnih šol Ambrus, Besnica, Janče, Krka, Lavrica, Lipoglav, Muljava, Prežganje in Želimlje. Spremljalo jih je kar 21 učiteljic, ki svoj prosti čas posvečajo aktivnostim, v katerih skupaj z otroki ustvarjajo in iščejo nepozabne trenutke tudi izven pouka, kajti šola na podeželju ima poseben pomen. Je središče življenja, center kulture in razvoja kraja.

Ekipe so se pomerile v naslednjih igrah: prebiranju fižola, ruženju

koruze (robkanju) in lupljenju jabolk. Ekipa so bile različnih barv, za določeno barvo so tekmovali otroci iz različnih podružničnih šol. Važno je bilo sodelovati in ne zmagati.

Vsi sodelujoči so prejeli priznanje za sodelovanje. Skupaj smo preživeli nepozabne trenutke in stkali nove vezi prijateljstva.

Ruženje korus (robkanje)

Učenci dobijo veliko posodo in koruzne storže. Ružijo koruzo in naluščena zrna izmenjaje nosijo v merilne posode. Skupina, ki je naružila več korus, je zmagovalna in po količini sledeče. Potrebščine: koruzni storži, 3 x lonček za nošenje, 3 x merilna posoda.

Zbiranje fižola

Štirje učenci se posedejo za mizo in ločujejo temen fižol od svetlejšega. Svetlejšega izmenjaje nosijo v lončku do prostora, kjer se nahajajo merilne posode. Zmaga tista skupina, ki prinese največ svetlega fižola.

Potrebščine: 6 kg belega fižola, 6 kg temnega fižola, 3 x lonček za nošenje, 3 x merilna posoda.

Lupljenje jabolk

Štirje učenci sedijo za mizo in s posebnim nožkom za lupljenje krompirja, lupijo jabolka in ko ga olupijo, ga hitro odnese v posodo na zbirno mesto. Kdor olupijo več jabolk, je zmagovalec in po številu olupljenih jabolk sledijo ostali.

Potrebščine: zaboj jabolk, 3 posode za olupljena jabolka.

Na vasi je lepo

Zaključno prireditev na temo Diši po podeželju – kulinarika domačega kraja se je odvijala na Podružnični šoli Krka v soboto, 9. junija 2012. Dogodek so odprli rogisti Lovske družine Krka.

Spodbudno in pohvalno je začel govor ravnatelj OŠ Stična, gospod Marjan Potokar, nadaljevala ga. Mojca Pajnič Kirn, ravnateljica OŠ Sostro, in zaključila Marjana Marn, vodja projekta.

Nato je vodenje prevzela navihana Pika Nogavička. Poskrbela je za vezni tekst med nastopajočimi šolami. Seveda ni šlo brez njenih navihanih vragolij Vse podružnične šole so se v besedi, pesmi in plesu predstavile v kulturni dvorani. Fotografsko razstavo smo si ogledali v novi šoli. Poleg tega je vsaka podružnična šola udeleženka pripravila stojnico z razstavo izdelkov z delavnic, ki so potekale preko celega leta. Učenci so bili navdušeni nad izdelki, ki so jih naredili učenci partnerskih šol. Šole udeleženke, učenci in njihovi mentorji pa so na koncu dobili priznanja o sodelovanju v projektu. Za sprostitev in razvedrilo je po nastopih poskrbel domači narodno zabavni ansambel Povratniki. V plesu smo se pošteno zavrteli, prepotili in razvedrili. Tako smo zaključili še eno uspešno leto v projektu Podružnična šola - gibalo razvoja v kraju.

Podružnice se predstavijo

Podružnične šole OŠ Sostro, Stična in Škofljica smo v soboto, 22. septembra 2012, pred Mestno hišo v Ljubljani predstavile rezultate projekta Podružnična šola – gibalo razvoja. Sodelujoči v projektu smo otrokom na podežlju ponudili raznolike aktivnosti in jim tako omogočili kvalitetnejše preživljanje prostega časa. Delček tega, kar se je dogajalo na podežlju, smo želeli prenesti v mesto in obiskovalcem na poseben način pričarati vonj podeželja, saj se je tokratna rdeča nit projekta glasila „Diši po podežlju“.

Program se je pričel ob 10. uri s promenado mažoret. Nato nam je zaigral harmonikarski orkester Pustotnik in nam pokazal nekaj vragolij s harmoniko. S Pustotniki sta zaplesali in zaigrali tudi naši učiteljici Nežka in Marjana. Navzoče je pozdravila vodja projekta Marjana Marn. V nadaljevanju sta se ji pridružila gostitelji, župan Mestne občine Ljubljana, Zoran Janković, in župan Škofljice, Ivan Jordan, ki sta pohvalila projekt in se vsem sodelujočim podružničnim šolam zahvalila za njihovo požrtvovalno delo. Spodbudne besede je vsem navzočim namenila tudi Mojca Pajnič Kirn, ravnateljica OŠ Sostro. Po uvodnem delu so glavno besedo dobili otroci podružničnih šol. S svojimi nastopi so prinesli vonj podeželja pred mestno hišo. PŠ Prežganje je predstavila pripravo čajev, učenci PŠ Muljava so zapeli pesmico En hribček bom kupil, PŠ Lipoglav je s pesmijo predstavila

sušenje sadja, PŠ Lavrica je predstavila značilnosti barjanskega kmetovanja in prehranjevanja v preteklem stoletju, PŠ Krka je s plesom Čebelice Maje prikazala pomen medu. Ob 11. uri so nas z balkona mestne hiše pozdravili mestni piskači. Sledili so še nastopi preostalih podružnic. PŠ Janče je z jagodno učilnico in plesom ob pesmi Jagode in čokolada predstavila svojo deželo jagod, PŠ Besnica je prikazala utrinek družinskega življenja pred prazniki, ko se je peklo potico,

zapeli in zaplesali so Pekovsko, PŠ Ambrus je s pesmico in kratkim skečem predstavila gobarstvo. Prireditve se je, tako kot se je začela, tudi zaključila z nastopom mažoret.

Obiskovalci so si lahko ves čas prireditve ogledovali razstavljene izdelke otroških rok in izvirne plakate s fotografsko razstavo na temo „Diši po podeželju“. Pri stojnicah so lahko dobili informacije o projektu in se posladkali z dobrotami s podeželja, ki so jih pripravile pridne roke staršev, starih staršev, učiteljic in drugih gospodinj.

Po prireditvi so učenci že nestrpno čakali, da se z vzpenjačo povzpnejo na Ljubljanski grad. Vožnja z vzpenjačo in ogled gradu sta bila organizirana v sklopu predstavitve projekta. Učenci prvega, drugega in tretjega razreda so iskali zmajev zaklad, učenci četrtega in petega razreda pa so imeli voden ogled po poteh cesarja Friderika Habsburškega.

Decembra 2012 je bil izdan koledar v 600 izvodih, katerega vodilo je izbrana tema »DIŠI PO PODEŽELJU – KULINARIKA« s poudarkom na odkrivanju in spoznavanju tradicionalnih jedi ter pripravi v današnjem času. Vse te posebnosti in aktivnosti so v fotografski objektiv ujeli otroci in učiteljice ter ustvarili umetnine, ki ostanejo posebna dragocenost za današnji čas kot tudi dediščina za naše zanamce.

Odkritja in doživetja leta 2013

Nekoč so na podeželju prevladovali kmečke družine, kar danes ne velja več. Razmerje se je močno spremenilo. Tudi kmetijstvo na več območjih ni več najpomembnejša ali edina dejavnost, zato dela na kmetiji, ki jih poznajo le še naši očetje tonejo v pozabo. Velika škoda bi bila, če kmečkih opravil, ki so skoraj že preteklost, ne bi predstavili otrokom, da jih v čim večji meri spoznajo in doživijo. Leto smo posvetili kmečkim opravilom. Prav zabavno je bilo izkusiti na svoji koži košnjo, sušenje in spravo sena, molžo, oranje, žetev in mlačev, trganje in ličkanje koruze, izdelavo butar za zimo, ovčerejo.

Kreativne in EKO delavnice

Na delavnicah smo pozornost posvetili tudi ekološkim vsebinam, kajti otrokom je ločevanje odpadkov večkrat tuje in nesmiselno. Ne- katere odpadke kot je embalaža, karton, zamaški in podobno smo

uporabili za izdelavo najrazličnejših umetnin, za katere so idejo dali prav otroci. Z navdušenjem so sodelovali pri izdelovanju rož iz papirja, velikonočnih butaric, pletenju košaric, peki kruha in peciv, polstenju volne, izdelavi pripomočkov za posamezna kmečka opravila, ki so v večini nastala iz odpadnih materialov.

Otroci in učiteljice so se v okviru društev udeleževale različnih akcij za ohranjanje narave in čistega okolja ter učenja pravilnega ločevanja odpadkov, kar je za današnji čas tudi ena temeljnih nalog družbe kot celote. Otroci ob tem spoznavajo, da je človek del narave in ne njen gospodar. Torej vsak ima pravico živeti v zdravem okolju. Vsak za to lahko naredi nekaj sam, skupaj pa zmoremo narediti še več za naš planet in ga tako obvarovati za prihodnje generacije.

Priznanje NAŠA SLOVENIJA 2012

Podružnične šole so 20. aprila 2013 na Gospodarskem razstavišču Ljubljana prejele priznanje **NAŠA SLOVENIJA 2012** za celostni projekt **PODRUŽNIČNA ŠOLA - GIBALO RAZVOJA**. Priznanja NAŠA SLOVENIJA četrto leto podeljuje gibanje za ohranjanje in uveljavljanje slovenske kulturne in naravne dediščine/ krajine **KULTURA-NA-TURA SLOVENIJA** v štirih kategorijah:

- PRVA: OHRANJANJE DEDIŠČINE,
- DRUGA: RAZISKOVANJE IN UVELJAVLJANJE DEDIŠČINE,
- TRETJA: ZASLUGE POSAMEZNIKOV ali ORGANIZACIJ,
- ČETRTO: IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE IN OZAVEŠČANJE.

Izmed vseh nominiranih v četrti kategoriji je bil naš projekt edini nagrajen. Častni pokrovitelj podelitve je bil predsednik Državnega sveta Republike Slovenije, **g. Mitja Brvar**.

Obrazložitev

Četrta kategorija: Izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje Podružnične šole – gibalno razvoja
(predlagatelj: OŠ Sostro – Podružnična šola Janče)

Podružnične šole so v marsikaterem podeželskem okolju edino shajališče, kjer se lahko srečujejo, izobražujejo, ustvarjajo, se zabavajo, sproščajo in medsebojno dopolnjujejo otroci, mladina in starejše prebivalstvo. Na območju skrajnega vzhodnega ljubljanskega

podeželja delujejo štiri podružnične šole: Janče, Besnica, Lipoglav in Prežganje. Povezale so se v projektu Podružnična šola – gibalno razvoja. Otroci naj bi v različnih aktivnostih spoznali pomen in prednosti podeželja, kulturno, naravno in etnološko dediščino, možnosti za njihovo ohranjanje, širili vedenja o pomenu varovanja okolja in krepili lastno identiteto. Projekt je trajal od šolskega leta 2008/2009 do 2012/2013, zajel pa je 10 podružničnih šol v treh matičnih šolah (Sostro, Stična, Škofljica), nekaj sodelujočih društev in vrsto posameznikov. Prvo leto je sodelovalo 60, leta 2012 pa že 259 udeležencev. Zbrana gradiva so leta 2011 izdali v zborniku. Vodilne teme so bile: 1. Ohranimo preteklost – stopimo v sedanjost; 2. Moj kraj – moj ponos; 3. Šege in navade v domačem kraju; 4. Diši po podeželju – tradicionalna kulinarika; 5. Kmečka opravila.

Pod črto: majhne šole, ki jih velja ohraniti kot jedra kulturnega in družabnega življenja na odmaknjenem podeželju. In: velikansko delo, ki so ga soustvarjali najmlajši pod vodstvom ozaveščenih mentorjev. Pridobili so spoznanja o preteklosti, ki jim bogatijo sedanjost in jih oblikujejo za odgovorno prihodnost.

Medsebojni obiski

Po Svarunovi poti v Želimlje

Podružnice OŠ Sostro in Stična smo meseca aprila obiskale PŠ Želimlje. Z izvedbo smo uresničili cilje medsebojnega druženja in spoznavanja otrok, novih krajev in njihovih posebnosti, življenja v preteklosti ter se sprehodili po Svarunovi poti.

Učenci 1., 2. in 3. razreda so prehodili Svarunovo pot in spoznavali značilnosti pokrajine. Učenci 4. in 5. razreda pa so obiskali DEŽELO KOLIŠČARJEV na Igu. Učiteljica Mateja Jere Grmek jim je predstavila značilnosti Ljubljanskega barja. V muzeju jim je pripovedovala o življenju in delu koliščarjev. Učenci so si ogledali maketo koliščarskega naselja, s preprostimi loki so »streljali na

medveda«, lahko so se oblekli v oblačila koliščarjev, se okrasili z nakitom, zaigrali na instrumente, spoznavali različne posode, orodja. Po obisku muzeja so se z avtobusom odpeljali do PŠ Želimlje, kjer je vse zbrane pozdravil ravnatelj OŠ Škofljica. Učenci so si ogledali kulturni program, kjer se je vsaka sodelujoča šola predstavila na svoj način. Nekateri učenci so zaplesali različne ljudske plese, predstavili otroške igre, pripovedovali zgodbe, pesmi. Učiteljice PŠ Želimlje so poskrbele, da smo se učenci in učiteljice malo posladkali, odžejali in se imeli lepo.

Čez hribe in doline na Lipoglav

Učenci podružničnih šol Prežganje, Besnica, Janče so 20. junija 2013 obiskali PŠ Lipoglav, kjer so skupaj spoznavali hribovito okolico, posebnosti njihovega kraja in se športno družili. Ogledali so si tudi obnovljeno sušilnico sadja, ki so jo uporabljali nekoč in jo tudi še danes.

Po dolini Besnice do vrha Janč

Podružnična šola Besnica je 17. oktobra 2013 za otroke podružnic OŠ Sostro in OŠ Stična pripravila topel sprejem z lutkovno igrico Nekoč je bila. Nato smo z avtobusi nadaljevali pot proti najvišjemu vrhu v občini Ljubljana ter se od tam podali na jesenski pohod v prečudovitem sončnem vremenu. Na igrišču sredi gozda

smo se združili po interesnih skupinah. Nekateri so igrali nogomet, drugi so se gugali, tretji pa so šli na lov za dragocenimi kostanji, ki smo jih kasneje spekli na samem vrhu Janč ter se z njim posladkali. Druženje je bilo zares prijetno.

Učenci podružničnih šol Lipoglav, Besnica in Prežganje so 23. decembra 2013 obiskali učence Podružnične šole Janče, kjer so skupaj spoznavali dobre može ter zgodovinske posebnosti kraja.

Kraj je v tem letu pridobil popolnoma nove prostore za druženje krajanov (VAŠKA UČNA TOČKA), prvi gostje pa so bili otroci podružničnih šol.

5. igre brez meja

je organizirala Podružnična Šola Muljava v sodelovanju z njihovim športnim in gasilskim društvom. Odvijale so se v soboto, 15. junija 2013, na igrišču pred šolo. Pred samim začetkom smo si z učenci ogledali šolski muzej, ki so ga pred kratkim uredili in odprli za širšo javnost. Bile so že tradicionalno oranžno obarvane, kajti vsi udeleženci smo bili oblečeni v majice živo oranžne barve, ki so naš zaščitni znak. Pričakala nas je topla in sončna sobota. Uživali smo v tradicionalnih igrah, ki so prikazovale našo preteklost in naše običaje. Med seboj se je pomerilo šest ekip, ki so jih sestavljali otroci iz različnih šol. Za vsako šolo smo pripravili leseno tablo z imenom šole, ki so jo otroci nosili v koloni otrok. Lahko smo brali imena krajev: Ambrus, Besnica, Janče, Krka, Lipoglav, Lavrica, Muljava, Prežganje, Želimlje. Otroke smo razporedili v šest ekip, katere smo oblikovali tako, da so otroci iz koša žrebali odsevne trakove s številko ekipe in si ga pritrdili na roko. Ekipa so se pomerile v naslednjih igrah: navijanje volne v klobčič, drobljenje žgancev in prevažanje bal sena z lesenim vozičkom. Igre so bile odlično pripravljene in celotna prireditev vrhunsko izpeljana. Vsi sodelujoči so bili zmagovalci in prejeli plastificirano priznanja za udeležbo.

Navijanje klopke

Tekmujejo po tri ekipe hkrati, v vsaki je po 8 tekmovalcev. Meri se čas. En učenec iz ekipe drži štreno, ostali učenci menjaje navijajo klopko, tako da se posamezniki menjavajo na 30 sekund. Igra je končana, ko je klopka navita. Najhitrejša ekipa dobi 3 točke, naslednja dobi 2 točki in zadnja dobi 1 točko. Igra se ponovi še z ostalimi tremi ekipami.

Drobljenje žgancev

Tekmujejo po tri ekipe hkrati, v vsaki je po 9 tekmovalcev. Meri se čas in ocenjuje estetski zgled. Najprej si učenci pripašajo predpasnike, nato začnejo 3 učenci hkrati drobiti žgance v skledo, ko nadrobijo, kar so zajeli, se zamenjajo s tistim, ki še ni drobil in mu predajo kuharico. Igra se konča, ko so žganci nadrobjeni in predpasniki zloženi. Najhitrejša ekipa dobi 6 točk, naslednja dobi 5 točk in tako naprej. Za odlično nadrobjene žgance ekipa prejme 5 točk, za dobro nadrobjene pa 3 točke.

Prevažanje bal

Tekmuje vseh 6 ekip hkrati, v vsaki je 7 tekmovalcev, meri se čas. Učenci si pripašajo predpasnike, nato 5 učencev naloži vsak svojo balo sena na voziček, ostala dva učenca peljeta bale na drugo stran igrišča. Med vožnjo se pomagači bal in vozička ne smejo dotikati. Če bale izgubita, se ustavita in vrneta z vozičkom po balo, kjer jo ostali

pomagači ponovno naložijo. Ko prispeta do vozička na drugi strani, jih pomagači preložijo na drug voziček. Vozača jih prepeljeta nazaj na startno mesto, pomagači jih ponovno razložijo. Igra je končana, ko so vsi predpasniki zloženi na mizici. Najhitrejša ekipa dobi 6 točk, naslednja dobi 5 točk in tako naprej.

Barbara MAVER, koordinatorica projekta podružnic OŠ Stična

Na vasi je lepo

V kulturnem domu Ambrus je bila v soboto, 22. junija 2013, izvedena zaključna prireditev »Na vasi je lepo«, katere organizatorica je bila Podružnična šola Ambrus, ki je z vodjo Tatjano Hren svojo nalogo odlično opravila.

Na podružničnih šolah Ambrus, Besnica, Janče, Krka, Lavrica, Lipoglav, Muljava, Prežganje in Želumlje smo skozi celo leto raziskovali in spoznavali kmečka opravila (molža, oranje, košnja, setev, mlačev, ličkanje, izdelava butar, grabljenje sena, striženje ovac in polstenje volne, pobiranje kornice). Na to temo smo z učenci izvedli različne delavnice in tako poskrbeli, da se kmečko življenje in delo iz preteklosti ne bo pozabilo.

Vse navzoče je pozdravil ravnatelj OŠ Stična, gospod Marjan Potokar. Učenci so nastopili v kulturnem programu, pripravili smo tudi razstavo likovnih izdelkov in fotografsko razstavo. Za otroke je bil organiziran še zabavni program. Animatorji Društva glasbenih umetnikov so poskrbeli, da so učenci uživali v petju, igranju na instrumente in plesu.

Dan podružničnih šol pred Mestno hišo v Ljubljani

28. septembra 2013 smo imeli z učenci pred Mestno hišo v Ljubljani že tretjo predstavitev projekta Podružnična šola – gibalno razvoja. V projektu sodelujemo podružnične šole Besnica, Janče, Lipoglav, Prežganje (OŠ Sostro), Ambrus, Krka, Muljava (OŠ Stična), Lavrica in Želimlje (OŠ Škofljica). V preteklem šolskem letu smo raziskovali in spoznavali kmečka opravila (molžo, oranje, košnjo in grabljenje, setev, mlačev, ličkanje, izdelavo butar, ovčerejo) in z

učenci, starši ter krajani izvedli različne delavnice, ki so se nanašale na omenjena dela.

Pred Mestno hišo smo pripravili razstavo izdelkov in opise posameznih kmečkih opravil. Obiskovalci prireditve so si na stojnicah lahko ogledali fotografije učencev s posnetki kmečkih opravil, Zbornik, vse izdane koledarje, zloženko, drugo gradivo o projektu. Okusili so lahko domač kruh in sadje.

Vse navzoče je pozdravil župan Ljubljane, g. Zoran Janković. Prireditve so se udeležili tudi ravnateljica OŠ Sostro, ga. Mojca Pajnič Kirn, ravnatelj OŠ Stična, g. Marjan Potokar in predstavnica Zavoda za šolstvo RS, ga. Fani Nolimal.

Po uvodnih pozdravih in spodbudnih besedah so zaigrali člani harmonikarskega orkestra pod vodstvom Simona Bučarja. Nato pa so se predstavili učenci podružničnih šol s kulturnim programom, v katerem so s pesmijo ali plesom ali igrico nazorno predstavili kmečka opravila iz preteklosti.

Po nastopih učencev nas je presenetil mimohod kostumiranih srednjeveških plemičev, dam, viteзов in metalcev zastav, ki so pritegnili izredno pozornost. Še posebno pa je vse nas navdihnil prikaz mečevanja. Uživali smo.

Sledil je še obisk Narodne galerije, v kateri so učenci 1., 2. in 3. razreda iskali Galovo skrinjo, učenci 4. in 5. razreda pa odkrivali in raziskovali umetnine s pomočjo delovnih zvezkov.

Učenci in učiteljice smo skupaj preživeli še en nepozaben dan v slovenski prestolnici.

Z aktivnostmi omenjenega projekta skrbimo, da otroci na podeželju aktivno preživljajo prosti čas, spoznavajo preteklost domačih krajev in ohranjajo medgeneracijske povezave.

Decembra 2013 je bil izdan koledar, katerega vodilo so

bila kmečka opravila. Tema nas je popeljala v stare čase, v čase, ko so se ljudje na vasi ob delu tudi zabavali in veselili. Z učenci smo skozi raziskovanje gradili mostove, ki so nas povezali s preteklostjo, krepili pomen zavedanja lastnih korenin, prisluhnili govorici kulturne dediščine, spoznali načine negovanja le-te in omogočili otrokom, da jo zabeležijo.

Sadovi leta 2014

Vodilo leta 2014 »TURISTIČNI SPOMINEK DOMAČEGA KRAJA« nas je popeljalo v odkrivanje in vrednotenje tistih sestavin življenja domačega kraja, ki obogatijo obiskovalce in njih same. Povezali smo se z domačimi turističnimi društvi, spoznali njihovo poslanstvo ter se aktivno vključili v turistične dejavnosti in ustvarili dragocene spominke, s katerimi se bodo gostje šol, obiskovalci krajev in krajani spominjali posebnosti določenega podeželskega območja.

Kreativne in eko delavnice

Prav tako je bila rdeča nit delavnic iskanje edinstvenih posebnosti in ustvarjanje turističnih spominkov, ki predstavljajo lepote domačega kraja. Učenci so jih na delavnicah izdelovali iz najrazličnejših materialov. Na PŠ Ambrus so risali lepote na razglednice, izdelovali glinene gobe kot magnete, lesene obeske z vžgano gobico in napisom, slednje so delili pohodnikom. Na PŠ Besnica so šivali blaznice, slikali na steklo in poslikali kamne, ki so jih našli v domačem potoku. Učenci PŠ Janče so izdelali drevo sožitja med mestom in podeželjem in drevo sadne ceste, vezli prtičke ter iz mase naredili odlitke jagod in jih pobarvali. Učenci PŠ Krka so spoznavali oblačilno kulturo, sešili preprosta oblačila, predpasnike, kvačkali torbice, vezli prtičke. PŠ Lipoglav je izdelovala borovnice iz naravnih in odpadnih materialov, borovnice pa so tudi vžgali v les in nastal je čudovit spo-

minek. Učenci PŠ Muljava so oblikovali mošnjičke za rimske kovance in kozice iz gline ter lesene podstavke. Na PŠ Prežganje so naredili maketo kraja, odlitek in poslikavo krajevne cerkve. Učenci PŠ Lavrica so naredili strašila na kuhalnicah, vozove iz lesenih gradnikov ter konjičke iz gline, na PŠ Želimlje pa so izdelovali obeske iz gline, oblikovali močvirski tulipan iz papirja in slamice ter razglednice.

Ob vseh mogočih ročnih delih, ki so se jih učili otroci, je bilo pomembno sproščeno vzdušje, ob tem so krepili ročne spretnosti, delavoljnost in zmožnost koncentracije. Razvijali so tudi občutek za lepoto in harmonijo. Vsa pridobljena natančnost in spretnost pa je vsekakor okrepila otrokovo samozavest.

6. igre brez meja

so se odvijale v soboto, 10. maja 2014, na igriščih ter na travnatih površinah pred centralno šolo na Škofljici. Ob prihodu so nas prijazno sprejele njihove učiteljice in zaigrala je harmonika. Slavnostni začetek 6. iger brez meja se je pričel z mimohodom sodelujočih šol.

Po uvodnem govoru g. Romana Brunška, ravnatelja OŠ Škofljica, pozdravnem nagovoru g. Marjana Potokarja, ravnatelja OŠ Stična ter pozdravu ga. Marjane Marn, vodje projekta, so otroci razporejeni v ekipe imenovane po živalih, prisluhnili kratkemu pravljичnemu uvodu ter navodilom. Ekipe so potovale od ene postaje do druge (MORJE, BARJE, TRAVNIK, MOČVIRJE, REKA, POLJE, JEZERO, JAMA, GOZD, GRIČ, VRT, MLAKA) s poljubno hitrostjo. Za vsako uspešno opravljeno nalogo je ekipa prejela nagrado. Iz nagrad so po opravljenih vseh nalogah sestavljali škratke. Nastale so čudežne mojstrovine, ki jih zmore le otroška domišljija. Sledilo je druženje otrok ob plesu, igranju nogometa ali košarke ter teku po travnatih površinah. Vsi smo uživali tako v igrah kot druženju, saj so nam učitelji podružničnih šol Lavrica, Želimlje in centralne šole Škofljica organizirali zanimive aktivnosti ter pričarali pravljичno vzdušje v prijetnem in prijaznem okolju.

Igralci so razvrščeni v ekipe od 8 do 10 otrok iz vseh razredov iste šole. Igre se odvijajo po postajah. Na vsaki postaji je en učitelj, ki bo razložil pravila igre, spremljal delo posamezne ekipe ter delil pripomočke za palčka. Rdeča nit iger: Zanimivosti v našem kraju. Na začetku otroke motiviramo z zgodbo: Na grad Lisičje se je naselila lisica in iz njega pregnala graščaka Iztoka. Iztok se je trudil na vse načine, da bi jo prepodil, a zaman. Lisica ni zgrabila kokoši, ki jo je

nastavil pred vrata, ni se prestrašila niti volka ali orla, ki sta jo preganjala na grajskem dvorišču. Poskušal se je domisliti še novih zvijač, pa je že kar malce obupal. V upanju, da mu boste pomagali izdelati palčka Rešitelja, ki bo pregnal lisico iz njegovega gradu, vam je pripravil različne igre in pripomočke. Zelo hvaležen vam bo, če boste na postajah skušali nabrati čim več predmetov, s katerimi boste na koncu lahko izdelali palčka.

Postaje

MORJE: pripravljanje prtljage v kovček/nahrbtnik: Otroci se postavijo v vrsto in stopijo vsak v svoj obroč – med njimi je prazen prostor (1/2 m). Tako si podajajo predmete, lahko si jih mečejo, vendar je vsak predmet, ki pade na tla, izgubljen. Pomembno je, da ne stopijo iz svojega obroča. Prestopa lahko samo prvi v vrsti, ki mora hoditi po predmete, ki so postavljeni 2 m od njega. Zadnji v koloni lepo zlaga stvari v kovček ali nahrbtnik. Glede na število spakiranih predmetov, se jim podeli balone.

Oprema: potovalka, nahrbtnik, oblačila, obutev, hrana, pijača (vsaj 10 predmetov), obroči

BARJE: prenašanje vode v gobi (iz vedra v plastenko). Na plastenki so označena tri mesta na treh različnih višinah. Otroci stojijo v koloni drug za drugim. Prvi prime gobo, jo potisne v vedro z vodo in nato gobo prenese 4 m stran do plastenke, kjer gobo ožame. Gobo nese naslednjemu v koloni, dokler zadnji ne iztisne vode iz gobe. Glede na količino iztisnjene vode, se skupini podeli tulce od brisač ali WC papirja.

Oprema: gobe in vedra, plastenke.

TRAVNIK: igra kraji in spomin: v koledarju poiščemo slike 9-ih različnih slovenskih krajev oz. znamenitosti. Otroci slike krajev in znamenitosti (Triglav, Postojnska jama, Lipica, Ljubljana ...) poimenujejo in na otroškem zemljevidu Slovenije pokažejo, kje se kraj nahaja. Glede na pravilno poimenovanje, jim dodelimo škatle različnih velikosti.

Oprema: fotografije, zemljevid, način in mesto pritrdjevanja.

MOČVIRJE: močvirski tulipan – otroci poskušajo čim bolje naslikati močvirski tulipan s čopiči v ustih (gledajo sliko). Vsak lahko na karton slika pol minute, nato »preda« slikanje naslednjemu. Za vrstni red se otroci dogovorijo sami, s slikanjem nadaljujejo tam, kjer je končal njihov predhodnik. Na koncu se ocenjuje barvna ustreznost, podobnost z realnim tulipantom in temu primerno podeli skupini barvni krep papir.

Oprema: karton, barve, čopiči, lončki, vzorec tulipana, brisačka za brisanje čopičev.

REKA: sestavljanje občinskega grba ali zastave. Otroci morajo po predlogi sestaviti občinsko zastavo s škurhom na sredini (s pomočjo

rumeno-zelenega papirja in flomastrov). Ob kvizu (8 vprašanj tipa DA/NE) spoznajo tudi značilnosti velikega škurha. Skupina si lahko prisvoji široki selotejp.

Oprema: predloga za zastavo, fotografija škurha, barvni listi, letvice, barvice, škarje, selotejp.

TRDITVE:

- *Veliki škurh je največji evropski pobrežnik z dolgimi nogami in kratkim, zakravljenim kljunom. NE*
- *Je rjavkasto operjen na zgornji strani, po spodnji strani trebuha pa je bel in rjavo grahost. DA*
- *Škurh največkrat prebiva na hribovitih predelih, kjer ni travnatih površin. NE*
- *Kot druge travniške ptice tudi veliki škurh gnezdi na drevesih. NE*
- *Mladiči kmalu po izvalitvi začnejo sami iskati hrano. DA*
- *Veliki škurh je razširjen po vsej Aziji. NE*
- *Populacija škurhov naglo raste. NE*
- *V Sloveniji velja za zelo redkega gnezdilca na Ljubljanskem barju, maloštevilni pa tu tudi prezimujejo. DA*

POLJE: reševanje jajc, ki jih v visoki travi valijo ptice. Skupina mora s pomočjo »dvigala« prenesti jajce iz ene točke na drugo. Z dvigalom upravljajo vsi člani (preko vrvic, ki jih imajo v rokah). Pri tem je pomembna spretnost in sodelovanje vseh v ekipi. Skupina osvoji stiroporna jajca (1–3).

Oprema: vrvice za prenašanje in jajca.

JEZERO: koliščarji – sledi živali. Najprej predstavimo zgodbo o koliščarjih, ki so živeli na Ljubljanskem barju. Ker je bila na barju voda, so se ob robovih napajale živali. Ker je bilo tam veliko blata, so lovci lahko preko odtisov v blatu zalezovali in lovili živali. Otroci dobijo odlitke različnih odtisov živali (po možnosti vsak otrok en odlitek). Pred njimi so slike živali, katerim sledi pripadajo: srna, medved, volk ... Odtise živali skušajo postaviti k ustreznim slikam živali. Skupina osvoji lesene ščipalke za opravljeno nalogo.

Oprema: odtisi iz fimo mase, slike živali, fotografija kolišča.

JAMA: Kimova igra I. – otip. Otroci s pomočjo otipa skušajo ugotoviti, kateri predmeti so v vreči. Vsak član mora ugotoviti vsaj en predmet (predmeti so lahki za prepoznavo na otip, npr. svinčnik, avtomobilček ... Najprej ugibajo mlajši. Ko vsi opravijo nalogo, skupina osvoji flomaster.

Oprema: neprosojna vreča in predmeti za ugibanje.

GOZD: Kimova igra II. – spomin. Otroci si preko kratkotrajnega opazovanja (omejen čas, npr. ena minuta) skušajo zapomniti predmete (do 10 predmetov), ki so na pladnju. Po tem času se pladenj prekrije in otroci morajo poimenovati čim več predmetov. Za poimenovanih 5 predmetov dobijo eno plastenko (jogurt), za več kot 9 predmetov pa tri.

Oprema: »pladenj« s predmeti in blago za prekrivanje, ura za merjenje časa.

GRIČ: postavijo grad Lisičje iz predmetov iz narave (kamenje, veje, listi, storži, rastline ...). Dobijo plastične žličke, glede na izvirnost.

Oprema: slika gradu Lisičje, naravni materiali.

VRT: vedenje slepca. Učenci se razporedijo v pare – enemu zaveže mo oči, drugi pa je njegov »vodnik«. Vodnik si sam izbere pot med klopami in mizami, drevesi ... Po dveh minutah vodenja (zaslišijo ragljo), vlogi zamenjata. Na postaji dobijo zamaške.

Oprema: rutke za prevez oči.

MLAKA: pantomima. Učenec izvleče listek, na katerem so napisani poklici, živali, prevozna sredstva ... Tisto, kar izžreba, pokaže drugim s pantomimo, vsi ostali ugibajo, kaj prikazuje (vodja igre pove tematico, ki jo bo prikazal učenec). Nalogo nadaljuje naslednji učenec, dokler vsi ne pridejo na vrsto.

Oprema: listki z besedami v kuverti.

Besede: VRTNAR, FRIZER, VETERINAR, UČITELJ, AVTOMEHANIČ, VOJAK, GASILEC, PILOT, KMET, ŠOFER AVTOBUSA, POLICAJ, OVCA, KOKOŠ, PETELIN, MIŠKA, ZAJČEK, KAČA, SRAKA, MEDVED, KONJ, SKIRO, LETALO, PODMORNICA, LADJA.

Ekipa potuje od ene postaje do druge s poljubno hitrostjo. Ko opravi nalogo, gre k drugi nalogi, kjer je prostor. Za vsako uspešno opravljeno nalogo dobi različne pripomočke (balone, selotejp, flomaster, stiroporna jajca, zamaške, lesene ščipalke, plastenke, škatle, krep papir in blago, tulce), da na koncu lahko sestavi pošast. Na začetku vsaka skupina dobi poseben prostor, kamor pripomočke odlaga (miza) in kjer po končanih igrah s pomočjo učiteljice, ki skupino spremlja, izdelava pošast. Na začetku tudi vsem otrokom v ekipi učiteljica spremljevalka na roko odtisne štampljko določene živali (delfini, mačke, kužki ...). Te živali so nalepljene na mizah, kamor odlagajo material za pošast. Ko so pošasti izdelane, jih pogledamo in ugotovimo, da bomo lisico iz gradu najlažje pregnali, če uporabimo vse pošasti – torej smo vsi zmagovalci.

Vsi sodelujoči na koncu sestavijo živo verigo, katere dolžino izmerimo.

Na vasi je lepo

Četrtekovo popoldne, 5. junija 2014, smo se dobile vse sodelujoče šole na enem mestu, na Podružnični šoli Janče, kjer smo drug drugemu predstavili, kaj zanimivega smo počeli v tem letu. Nova dvorana je bila polna otrok, učiteljic, staršev in gostov. V kulturnem programu so sodelovale podružnične šole OŠ Sostro: Besnica, Janče, Lipoglav, Prežganje, podružnične šole OŠ Stična:

Ambrus, Krka, Muljava ter podružnici OŠ Škofljica: Lavrica in Želimlje. Rdeča nit kulturnega programa, fotografske ter likovne razstave je bil: **TURISTIČNI SPOMINEK V BESEDI, SLIKI IN FOTOGRAFIJI.** Vse navzoče na prireditvi sta pozdravila ga. Mojca Pajnič Kirn, ravnateljica OŠ Sostro in g. Roman Brunšek, ravnatelj OŠ Škofljica. Z nami je bil tudi g. Gorazd Maslo, vodja Odseka za razvoj podeželja pri Mestni občini Ljubljana, ki vsa leta srčno podpira projekt.

Medsebojni obisk podružničnih šol na Prežganju

Na Podružnični šoli Prežganje smo se odločili, da sklenemo krog in izvedemo še zadnjo dejavnost, ki je v okviru projekta Podružnična šola – gibalno razvoja – otroci za razvoj, še nismo organizirali. Na delovnem srečanju sodelujočih v projektu, ki je bilo 30. junija 2014 na Jančah, smo z veseljem prevzeli pripravo medsebojnega obiska podružničnih šol na Prežganju. S podružnično šolo Muljava smo se sicer dogovorili, da v primeru neugodnega vremena prevzame organizacijo srečanja, toda vsi smo verjeli, da se bo tokrat obzorje širilo s Prežganja. Za naše srečanje smo izbrali četrtek, v tednu pred jesenskimi počitnicami. Prijave na skupno druženje so se kar vrstile. Šole iz Ambrusa, Krke, Muljave, Lavrice, Želimelj, Besnice, Janč, Lipoglav, so skupaj z gostitelji, prijavile 290 otrok in 27 učiteljev. Kolesa so se zavrtela. Gasilci PGD Prežganje so obljubili, da bodo na dvorišče naše šole z lahkoto postavili 25 gasilskih miz s pripadajočimi klopki. Pater Janko Gašparič je odobril najem parkirišča pod cerkvijo. Mojster Borut Kamšek iz Volavcl je bil vesel, da se bomo na poti skozi vas ustavili pred njegovim ateljejem in spoznali

poklic livarja. Z največjo radostjo nas je pričakovala sedeminosemdesetletna gospa Mimi, ki nam je bila pripravljena opisati svoje domovanje in kaj modrega povedati o življenju. Naročili smo avtobuse, malico, dobili transparent projekta, napisali pozdrav, pripravili kratek kulturni program, ponovili pravila gostoljubnega vedenja, sestavili šopek, izdelali smerokaz za parkirišče ... in polni upanja, da se bo vse srečno izteklo, spremljali vremensko napoved. Z zavedanjem, da je vse pripravljeno, da je bil sredin sončni zahod čudovit, da je bilo nočno nebo prekrito z zvezdami, in da na koncu koncev vremenska napoved ni bila čisto pogubna, smo tudi tisti najbolj odgovorni za uspešen naslednji dan, zasanjali v preostanek noči.

Zjutraj, na dan velikega dogodka, je deževalo. Zjutraj so iz OŠ Škofljica sporočili, da odpovedujejo obisk. Vsi drugi pa smo še vedno verjeli, da bo dež ponehal. Pa ni. Vsi ostali gostje so ob dogovorjenem času prišli na Prežganje. Skupaj smo odšli v dvorano gasilskega doma in tam pojedli malico. Naše goste sta zatem pozdravili gospa Marjana Marn in gospa ravnateljica Mojca Pajnič Kirn. Njun srčni na-

govor so na svoj način nadaljevali učenci gostiteljice in dobrodošlico zaokrožili v ljubko sporočilo prijateljstva. Po skupinskem fotografiranju so se naše poti za nekaj časa ločile. Del otrok je z učiteljicami ostal v naši šoli, kjer smo jim dali na razpolago vse, kar premoremo. Drugi del skupine je odšel na pot v Volavljje. Dolga gosenica raznobarnih dežnikov je bila kljub dežju prelepa, glasno živahna in ponekod mokra.

Na prvi postojanki, pri Kamškovi, smo si ogledali obdelavo brona stega kipa. Pri Markovi Mimi smo občudovali njeno več kot štiristo let staro hišo. Hiša je zapuščina naših prednikov, ki so znali izrabiti razpoložljiv prostor in ohraniti zemljo, ki rodi kruh. Avtohtone vaške detajle, smo spoznavali na vsakem koraku. Po opravljeni krožni poti, smo avtobuse počakali pod Travnarjevim šotorom. Po vsakem dežju posije sonce in tudi po četrtekovem je. Res je, da na deževen dan nismo realizirali vseh planiranih ciljev, ampak mnogo drugih, ki jih nismo imeli v načrtu pa so se zgodili. Življenje je polno presenečenj in kadar se trudiš, da bi bil idealen te postavi na realna tla. Biti samo realen, je dovolj!

Mirka VRŠIČ, vodja PŠ Prežganje

Zaključna prireditev projekta

Vsi, ki smo delali v projektu in živeli z njim, smo sobotno dopoldne, 13. 12. 2014, preživeli na Osnovni šoli Škofljica, kjer so nas za začetek navdušili harmonikarji Glasbenega društva Bučar.

Besedo je prevzel voditelj, ki nas je popeljal skozi prehojeno pot, jo povezal s kulturnimi točkami učencev šole gostiteljice, z nagovori g. Romana Brunška, ravnatelja OŠ Škofljice, g. Ivana Jordana, župana občine Škofljica, ga. Mojce Pajnič Kirn, ravnateljice OŠ Sostro, g. Marjana Potokarja, ravnatelja OŠ Stična, g. Josipa Pintarja, upravljavca LAS Sožitje med mestom in podeželjem in ga. Marjane Marn, vodje projekta.

Vsem sodelujočim šolam je bilo podeljeno priznanje NAŠA SLOVENIJA 2012, ki jo je projektu podelilo Gibanje za ohranjanje in uveljavljanje slovenske kulturne in naravne dediščine/krajine **KULTURNATURA SLOVENIJA** v četrti kategoriji: IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE IN OZAVEŠČANJE.

Spremljevalni dogodek prireditve je bila na ogled postavljena razstava TURISTIČNI SPOMINEK, ki je bil vodilna tema projekta v letošnjem letu.

Ob vsakem zaključku pride čas za zahvale in v našem projektu so jih bili deležni otroci, starši, učitelji, kuharice, hišniki, računalničarji, zunanji izvajalci. Na poseben način smo se zahvalili ravnateljem in županu za vso podporo pri izvajanju projekta. Domačinom in društvom smo se za njihovo pomoč in sodelovanje zahvalili s posebnim priznanjem, ki je nastalo v sklopu projekta ter s koledarjem. Za zabaven zaključek skupnega druženja vseh iskric projekta je poskrbel kantavtor Adi Smolar, saj smo se mu v celoti prepustili, z njim peli, plesali in ploskali.

Vsi, ki sodelujemo v projektu, odkrivamo zlate žarke in doživljamo nepozabne trenutke veselja, radosti in sreče!

Vodilo leta 2014 »TURISTIČNI SPOMINEK DOMAČEGA KRAJA«

nas je popeljalo v odkrivanje in vrednotenje tistih sestavin življenja domačega kraja, ki obogatijo obiskovalce in njih same. Povezali smo se z domačimi turističnimi društvi, spoznali njihovo poslanstvo ter se aktivno vključili v turistične dejavnosti in ustvarili dragocene spominke, s katerimi se bodo gostje šol, obiskovalci krajev in krajski spominjali posebnosti določenega podeželskega območja.

S projektom blizu in daleč • S projektom tu in tam

Dogodek	Kraj	Termin
Promocijski dan podeželja	Sostro	6. 10. 2010
Predstavitev za študente Pedagoške fakultete Ljubljana	Gabrje pri Jančah	26. 3. 2010
Velikonočni bazar	Ambrus	28. 3. 2010
Božični bazar	Ambrus	19. 12. 2010
Velikonočni bazar	Ambrus	17. 4. 2011
Podružnice se predstavijo	Ljubljana	8. 10. 2011
Božični bazar	Ambrus	18. 12. 2011
Ivankin sejem	Ivančna Gorica	31. 3. 2012
Sejem Turizem in prosti čas	Ljubljana	30. 1. 2012
Ivankin sejem	Ivančna Gorica	31. 3. 2012
10. mednarodni simpozij tehniške ustvarjalnosti	Portorož	18. 4.–20. 4. 2012
Otvoritev turistične table	Ambrus	19. 5. 2012
Predstavitev projekta za MOL	Gabrje pri Jančah	6. 6. 2012
Otvoritev etnološke zbirke Nose	Bojanji Vrh	15. 6. 2012
Podružnice se predstavijo	Ljubljana	22. 9. 2012
2. slovenski podeželski parlament	Zreče	16. 10.–17. 10. 2012
Obisk učiteljev iz Hrvaške in Turčije	Besnica	19. 10. 2012
Božični bazar	Ambrus	15. 12. 2012
Obisk gostov iz Sisačko Moslavačke županije	Janče	15. 1. 2013
Jurčičev pohod	Krka	2. 3. 2013
Ivankin sejem	Ivančna Gorica	23. 3. 2013
Konferenca o inovativnih lokalnih skupnostih (InLoCom)	Krka	21. 3. 2013
Velikonočni bazar	Ambrus	24. 3. 2013
Otvoritev šolskega muzeja	Muljava	29. 5. 2013
Dan podružničnih šol	Ljubljana	28. 9. 2013
Sejem Turizem in prosti čas	Ljubljana	29. 1.–30. 1. 2014
Jurčičev pohod	Krka	1. 3. 2014
Razstava »Pridne krške roke«	Ivančna Gorica	8. 3. 2014
Odkritje Aljaževega stolpiča na Kamnem Vrhu	Kamni Vrh	8. 3. 2014
Ivankin sejem	Ivančna Gorica	12. 4. 2014
Velikonočni bazar	Ambrus	13. 4. 2014
Razstava o projektu na 13. pohodu pod Pugledom	Lipoglav	13. 9. 2014
Festival ljubljanskega in slovenskega podeželja 2014	Ljubljana	4. 10. 2014
Razstava TURISTIČNI SPOMINEK – spremljevalni dogodek Kostanjeve nedelje	Gabrje pri Jančah	12. 10. 2014
Pohod učiteljev OŠ Stična	Muljava	27. 10. 2014
Otroci za razvoj – turistični spominek	OŠ Škofljica	1. 12.–19. 12. 2014

V soboto, 6. februarja 2010, je v Zadružnem domu Zadvor potekal promocijski dan podeželja občin Grosupljega, Iga, Ivančne Gorice, Mestne občine Ljubljana in Škofljice. Osrednja tema dogodka so bile podružnične šole. Kot se za podeželje spodobi, je dogodek začel Orkester mladih harmonikarjev iz Dola pri Ljubljani. Sledili so spodbudni pozdravi ga. Mojce Pajnič Kirn, ravnateljice OŠ Sostro, g. Janija Möderndorferja, takratnega podžupana Mestne občine Ljubljana in g. Janeza Moškriča, predsednika ČS Sostro. V osrednjem delu se je pred polno dvorano povabljenecv in staršev zvrstilo 16

podružničnih šol iz petih občin: PŠ Polica in PŠ Kopanj iz občine Grosuplje, PŠ Besnica, PŠ Janče, PŠ Lipoglav in PŠ Prežganje iz mestne občine Ljubljana, PŠ Ambrus, PŠ Krka, PŠ Muljava, PŠ Višnja Gora, PŠ Zagradec in PŠ Temenica iz občine Ivančna Gorica, PŠ Lavrica in PŠ Želimlje iz občine Škofljica ter Center za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič Draga iz občine Ig. Skupaj je navduševalo zbrane v dvorani 165 otrok in 31 učiteljic. Program otrok je trajal kar dve uri in pol. Po nastopu so se zabavali tudi sami, s čarovnijami in glasbo jih je očaral čarovnik Grega.

Običajno so odmaknjene dele podeželja združevala različna društva, danes s ponosom lahko trdimo, da je ta dan vloga pripadla najmlajšim, otrokom, starim od 6 do 11 let.

V nedeljo, 30. januarja 2012, smo podružnične šole predstavljale projekt PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA na sejmu **Turizem in prosti čas v Ljubljani.**

Mimoidoče smo seznanjali s tradicionalnimi jedmi, ki smo jih z učenci raziskovali prvo leto izvajanja projekta. Med drugim so lahko okušali krompirjev kruh namazan z marmelado iz kutin, krhke flancate, jabolčni štrudel, ke-

se na mašincio ter jabolka iz šolskega sadovnjaka. Hkrati so dobili tudi recepte teh jedi ter veliko informacij o tem, kaj vse se počne na malih šolah, imenovanih podružnice. Za pester kulturni

Na 10. mednarodnem simpoziju tehniške ustvarjalnosti v Portorožu je bila predstavljena delavnica šivanje zmajčkov v obliki projektnega učnega dela. Pravljičica o deželi jagod je v naših otrocih spodbudila poseben navdih, sprožila val domišljije in ustvarjanja na različnih področjih, ki smo jih medsebojno povezali. Ustvarili smo igrano odrsko predstavo

z glasbenimi vložki, v kateri Feliks Vnajnarski polplemeniti prinese semena jagod in od takrat dalje so v teh krajih najpomembnejše, dokler se ne pojavi zmaj, ki požre vse jagode velikanke in še vedno naj bi se potikal nekje v okolici. Otrokom najbolj zanimivo vprašanje je bilo, kako vendar zgleda zmaj, ki je jagode velikanke. Tako se je porajala ideja, da ustvarimo zmaja, ki mu bo ime JAGODOŽER.

Petnajstega junija 2012 so učenci PŠ Muljava ob otvoritvi etnološke zbirke Štefana Noseta predstavili običaj od jabolka do soka, ki so ga spoznali v projektu.

Na 2. slovenskem podeželskem parlamentu

Projekt PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA smo predstavili kot primer dobre prakse izboljšanja kakovosti življenja na podeželju predvsem za otroke in posredno za vse prebivalce, možnosti krepite identitete kraja ter ohranjanja njegovih posebnosti na 2. SLOVENSKEM PODEŽELSKEM PARLAMENTU, ki se je odvijal v Zrečah. Hkrati smo se aktivno vključili v razpravo o prihodnosti razvoja podeželja, saj so podružnične šole pomemben faktor

razvoja, kar je tudi eden izmed rezultatov dosedanjega izvajanja projekta. Od Ministrstva za kmetijstvo in okolje ter Društva za razvoj slovenskega podeželja smo prejeli čestitke za najboljšo predstavitev, ki je bila zelo kreativna in vabljiva za obiskovalce, saj je izžarevala otroške navdihe.

Obisk učiteljev sodelujočih v projektu Comenius

19. oktobra 2012 so PŠ Besnica obiskali učitelji iz Hrvaške in Turčije, ki sodelujejo v projektu COMENIUS. Z njimi sta prišli tudi ravnateljica in pomočnica ravnateljice iz OŠ Sostro. Ker je bila Besnica nekoč značilna po mlinih, so jim za spomin na njihov kraj izdelali sličice mlinov, ki so jih gravirali v les. Starši učencev so spekli čudovito potico. Učenci PŠ Janče so jim za spomin izdelali čudovite šopke iz krep papirja,

v katerih se skrivajo barve naše zastave. Seznanili so jih z načinom pouka in ostalimi aktivnostmi, ki se dogajajo na šoli. Med drugim so jim predstavili tudi projekt Podružnična šola – gibalo razvoja.

Popestritev Jurčičevega pohoda

Kot spremljevalno dejavnost na dan pohoda, že nekaj let zapored, osnovnošolci PŠ Krka pripravimo tudi razstavo turistične naloge v nekdanji šoli na Krki. Zadnja leta pa ob tej priložnosti predstavimo tudi projekt Podružnica gibalo razvoja v kraju.

Na letošnji razstavi smo podružnice OŠ Stična, ki sodelujemo v projektu, predstavile svoje turistične spominke, ki smo jih v tem letu izdelali. Otroci na Muljavi so si kot turistični spominek zamislili Krjavljevo kozo in rimske novce. V Ambrusu so pripravili razglednice, ki predstavljajo kraj in okoliške vasi. Na Krki pa smo raziskovali dolensko kmečko nošo, oblačila, šivali predpasnike in vezli.

Obiskovalci pohoda so vsako leto navdušeni nad našimi izdelki. Menijo, da je pohvalno, ker oživljamo tovrstne dejavnosti na podeželju.

Na konferenci o inovativnih lokalnih skupnostih (Inlocom)

Konferenco sta pripravila Razvojni center Srca Slovenije in družba Vibacom. Gostiteljica občina Ivančna Gorica je dogodek pripravila na Krki. V programu je sodelovala tudi PŠ Krka, ki je pripravila stojnico s svojimi izdelki. Na stojnici ni manjkala predstavitev projekta Podružnica gibalo razvoja v kraju. InLoCom gibanje vsako drugo leto podeljuje priznanja za najbolj inovativne projekte v lokalnih skupnostih.

Na Ivankinem sejmu

Občina Ivančna Gorica že tradicionalno pred veliko nočjo pripravi Ivankin sejem, ki je ime dobil po nekdanji prebivalki današnje Ivančne Gorice. Tudi ime kraja izhaja od gospe Ivanke. Udeleženci projekta Podružnica gibalo

razvoja že več let redno sodelujemo na sejmu. V sodelovanju na sejmu vidimo priložnost za promocijo našega projekta. Prepričani smo, da je potrebno projekt predstaviti širši množici.

Na božičnem in velikonočnem bazarju v Ambrusu

V Ambrusu sta predpraznična bazarja postala že tradicija. Odvijata se pred župniščem v središču vasi. Na njem vedno sodeluje tudi podružnična šola Ambrus, ki z izdelki učencev nareje-

nimi na delavnica v okviru projekta Podružnica šola – gibalno razvoja, ponudbo med ostalimi stojnicami.

Na 13. pohodu pod Pugledom

Tretjo soboto v septembru se je odvijal že 13. pohod pod Pugledom, ki ga organizira Društvo podeželja Lipoglav in se ga vsako leto udeležijo tudi šolarji Podružnične šole Lipoglav. Letos so si lahko na poti ogledali prikaz domačih opravil, kot sta stiskanje soka in žganje-

kuha ter prisluhnili predstavitvi o sušilnici sadja. Za zaključek so si ogledali razstavo projekta »PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA – OTROCI ZA RAZVOJ«, v katerem sodelujejo že od samega začetka. Razstava je bila na ogled vsem pohodnikom in je dodatno obogatila njihov spremljevalni program.

Na festivalu ljubljanskega in slovenskega podeželja

Projekt PŠ – GR, OTROCI ZA RAZVOJ smo predstavili v soboto, 4. oktobra 2014, meščanom in obiskovalcem z bogato razstavo turističnih spominkov podružničnih šol OŠ Sostro, Stična in Škofljica, ki smo

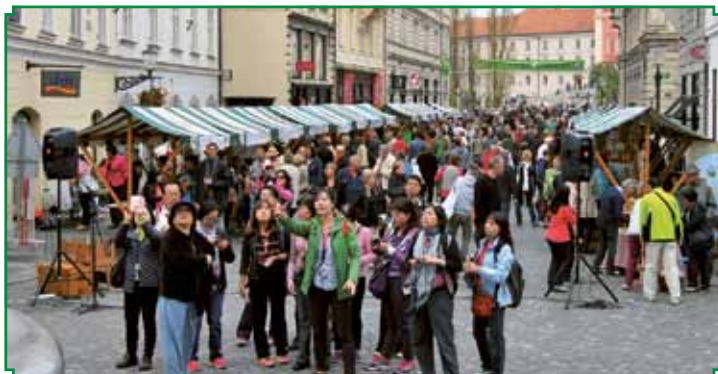
jih z učenci ustvarili v preteklem šolskem letu. Poskrbeli smo tudi za živahen kulturni program. Po uvodnih pozdravih in nagovorih se je s kulturno točko predstavila skupina otrok PŠ Želimlje,

sledil je Gobji ples v izvedbi otrok PŠ Krka. Za zaključek so otroci PŠ Janče odigrali igrico Sožitje med mestom in podeželjem.

njimi so na razstavljenih fotografijah našli svoje sorodnike, najmlajši obiskovalci pa tudi sebe pri različnih aktivnostih. Bilo je izrečenih mnogo pohval za razstavo in pozitivnih mnenj o podružničnih šolah

Otroški turistični spominki na ogled na Kostanjevi nedelji

Letošnja tema projekta PŠ – GR je bila TURISTIČNI SPOMINEK. Otroci, ki obiskujejo podružnične šole Ambrus, Besnico, Janče, Krko, Lavrico, Lipoglav, Muljavo, Prežganje in Želumlje in že 6 let sodelujejo v projektu, so ustvarili izvirne spominke, ki odražajo posebnosti njihovega domačega kraja.

Mojstrovine smo postavili na ogled obiskovalcem tradicionalnih praznikov kostanja, ki se enaindvajseto leto odvijajo na vrhu janškega hriba. Mnogi med

Učiteljice podružničnih šol za otroke podeželja

Projekt PŠ – Gibalo razvoja, Otroci za razvoj

Učiteljice, ki poučujemo v domačem kraju in živimo in delamo z otroki podeželja, občutimo, da se naše delo in naša obveznost še zdaleč ne konča s šolskim zvoncem ali končanim šolskim urnikom. Tako kot že mnogi pred nami, se tudi me zavedamo, da kar sejemo – bomo kasneje tudi želi.

Ugotavljamo, da učence, starše in nas vežejo dobra poznanstva, zaganje, podobni interesi, podobni problemi ...

Veseli smo, da smo lahko sodelovali v projektu in imeli priložnost, da se pokažemo tudi širši javnosti, ter predstavimo, da se v lepih, prijetnih in domačih šolah otroci počutijo prijetno, varno in sprejeto, med drugim tudi zato, ker nas je številčno manj po oddelkih. Vsi imajo priložnost izražanja in uveljavljanja na področjih, kjer se počutijo močne.

S širjenjem projekta z drugimi PŠ, smo imeli priložnost širšega povezovanja in predstavljati vlogo svojega domačega kraja. Otroci so kovali številne prijateljske vezi in poznanstva, ki jim bodo kasneje v življenju zagotovo koristili. Zbrisali smo meje občin in sodelovali kot eno in prepričani smo, da smo se ob vrstah predstavitev med seboj spoznavali osebno kot krajevno, kar nam bo v kasnejših letih koristilo tudi pri navezovanju raznih poslovnih in gospodarskih sodelovanjih. Z dobrim sodelovanjem bodo, današnji učenci, lahko kasneje, kot odrasli prenašali znanja in inovacije, informacije, povečevali možnost dohodka, dvigovali izobrazbeno raven prebivalstva in s tem bodo lažje izkoriščali človeške, gospodarske in naravne potenciale in podpirali odločitve za izboljšanje kakovosti življenja.

Ob številnih dejavnostih v okviru projekta smo spoznavali, da z razvojem kmetijstva ter drugih gospodarskih dejavnosti podeželje vsem nudi možnost zadovoljitve svojih potreb v urejeni krajini, v neokrnjenem okolju s svojo prepoznavno identiteto.

Z navdušenjem ugotavljamo, da podeželski prostor postaja vse bolj cenjen za bivanje, delo in preživljanje aktivnosti v prostem času.

Vsi skupaj se bomo trudili tudi v prihodnje, da bo podeželje ostajal biser v mozaiku naše edinstvene pokrajine.

Marinka ŽITNIK, vodja PŠ Lipoglav

Projekt Podružnična šola – gibalo razvoja je na naši podružnici potekal 5 let. Vsa ta leta se je šola z izvajanjem aktivnosti ne samo približala kraju, ampak tudi diha in živela z njim. Obudili smo veliko starih običajev. Z delavnicami, prireditvami, srečanji in druženji smo popestrili ustvarjalnost otrok in učiteljev. Povezali smo se z otroki z drugih podružničnih šol, družili smo se s starši in to nam je dopolnjevalo bivanje, naše učenje in poučevanje.

Tončka RAJER, učiteljica in vodja PŠ Krka

V projekt Podružnična šola – gibalo razvoja smo se vključili pred šestimi leti. Za sodelovanje v njem nas je navdušila vodja projekta,

Marjana Marn. Sprva smo sodelovale učiteljice in učenci PŠ Besnica, Janče, Lipoglav in Prežganje. Z veliko radovednosti in vneme smo se lotili prvih nalog. Na začetku smo se z učenci lotili raziskovanja domačega kraja. Spoznavali smo zlasti stare stavbe, spomenike, kmečka orodja. V naslednjih letih so se nam pridružile še podružnične šole, ki spadajo k OŠ Stična in Škofljica. Skozi vsa leta sodelovanja smo z učenci in starši organizirali različne delavnice. Vanj smo vključili tudi druge krajanke. Nekateri izmed njih so pomagali pri vodenju delavnic. Skupaj smo oblikovali različne izdelke iz naravnih in umetnih materialov. Z učenci smo spoznavali različna kmečka opravila, opremo in orodja, ki so jih pri tem uporabljali.

Ker je bila Besnica nekoč značilna po mlinih, smo iz odpadne embalaže izdelali velik mlin. Učenci so mline tudi slikali na steklo, jih vžigali v les in jih oblikovali iz gline.

Učenci so spoznavali peko kruha v domači krušni peči. Pod vodstvom Tončke Končar je vsak učenec oblikoval svoj hlebček kruha, ki se je nato spekel v krušni peči. V šoli so učenci pod vodstvom Jože Šavrič sodelovali pri peki domačih piškotov. Ana Ludvika Remc pa je učence vodila pri peki orehove potice. V vseh delavnicah so učenci aktivno sodelovali in komaj čakali, da so opravili določeno delo. Poleg gnetenja testa so lahko oblikovali piškote, mleli orehe, stepali jajca, pripravljali nadev, valjali testo, ga premazali za nadevom in ga zvili v potico. Najbolj všeč pa jim je bilo, ko so pečene dobrote tudi pojedli. Tatjana Mesarič in Alojzija Deželak sta vodili delavnici, kjer so učenci izdelali velikonočno butarico iz leskovega šibja in bršljana. Jože Kerber je učence vodil pri pletenju različnih košaric. Vsak učenec je s pomočjo vodij in učiteljic izdelal svoj izdelek.

Učence smo vodili pri spoznavanju žetve in mlače. Z njimi smo v šoli mlatili žito, ki smo ga zvezanega v snope dobili na kmetiji. V sodelovanju s starši in krajanke so spoznali in izdelali srpe, cepce, rehte, košare in druge pripomočke iz naravnih in odpadnih materialov.

Da so vse te delavnice lahko uspešno potekale, smo poskrbeli za medgeneracijsko sodelovanje. Vaščani in starši so bili ves čas nad dejavnostmi navdušeni in bili pripravljeni sodelovati (velikokrat tudi v soboto).

Zaradi sodelovanja v projektu je vsaka šola dobila fotoaparatus, omaro na kolesih s projektorjem, računalnikom in platnom, pirografe, promocijske stene za razstavljanje, naglavne mikrofons, barvni tiskalnik, plastifikator, oranžne majčke za vse sodelujoče, najrazličnejše pripo-

močke za ustvarjanje izdelkov, plakatov, odrskih scen in pisarniški material.

S fotoaparatom smo dejavnosti in izdelke tudi fotografirali. Z izdelki in fotografijami smo vsako leto pripravili bogate razstave. Z učenci smo nastopali na vsakoletnih zaključnih prireditvah in na predstavitvah pred Mestno hišo v Ljubljani. Ker smo otrokom omogočali kakovostno preživljanje prostega časa, smo vsako

leto izvedli tudi zanimive igre brez meja. Vse skupne aktivnosti so se odvijale na različnih lokacijah tako, da so učenci spoznali še druge podružnične šole.

Delo v projektu je bilo zelo zanimivo, privlačno, poučno. Vsi skupaj smo pridobili veliko novega znanja. Na delavnicah je bilo vedno prisotno prijetno vzdušje. Vsem skupaj je bilo zelo lepo, saj smo se drug od drugega marsičesa naučili.

Nežka MLAKAR, vodja PŠ Besnica

V projektu sem sodelovala 3 leta. Zanimivo mi je bilo, da smo raziskovali in se učili na načine, ki se jih pri pouku (vsaj v 1. in 2. razredu) težje poslužujemo in učence navajamo na drugačen način učenja – raziskovanje, intervjuji, anketiranje ... Zagotovo bomo znanje, ki smo ga ob različnih temah pridobili, lahko uporabili tudi pri pouku. Sama sem zelo uživala v tem delu, se sproti tudi kaj naučila, pri tem pa spoznala tudi nove ljudi in predvsem bila vesela sodelovanja s poklicnimi kolegicami, učenci, krajanke ...

Nadja JANKOVIČ FORTUNA, učiteljica na PŠ Krka

Projekt PŠ – gibalno razvoja si bodo otroci zapomnili po številnih delavnicah, ki so se v dobrih treh letih odvijale na šoli ali na prostem. S starši so se jih z veseljem udeležili in s pomočjo številnih zunanjih sodelavcev obudili spomine na preteklost. Vsak posameznik je imel priložnost povečati svoj krog prijateljev, se družiti s sovrstniki iz drugih podružnic ter spoznati okolje, iz katerega prihajajo. Prav

tako smo tudi učiteljice navezale vrsto novih stikov s kolegicami ter na prijateljskih srečanjih pokramljale o tem in onem. Vsi smo lahko začutili utrip posamezne podružnične šole, njeno delovanje ter spoznali zanimivosti posameznih krajev. Škoda le, da naši učenci zaradi prostorske stiske, podružnično šolo Lavrica po dveh letih zapustijo in nimajo prave priložnosti v polnosti doseči ciljev projekta. Po drugi strani pa je projekt bolj od daleč spoznalo veliko otrok in njihovih staršev in verjamem, da so bili z drobci užitega zadovoljni.

Marjana STRGAR, učiteljica na PŠ Lavrica

Sodelovanje v projektu Podružnična šola – gibalno razvoja, Otroci za razvoj

Spominjam se, bilo je v septembru 2009, ko je na PŠ Muljava prišlo vabilo na prireditve. Na vasi je lepo, v okviru projekta PŠ Gibalo razvoja. Vabilo je prihajalo z OŠ Sostro, točneje s podružnične šole Prežganje.

Vabilo me je takoj pritegnilo. Zakaj? Prežganje, Lipoglav, Janče in Besnica so kraji, ki sem jih poznala, saj prihajam iz vzhodnega obrobnege dela Ljubljane in so mi ostali v prijetnem spominu.

Odločila sem se, da grem pogledat za kakšen projekt gre, saj sem zanj slišala prvič. Vedela sem, da Prežganje sploh ni daleč, saj nas ločuje le en hrib, pa sem jo mahnila kar mimo Leskovca nad Višnjo Goro in prišla na Mali Vrh, mimo Trebeljvega in že sem bila na Prežganju.

In kaj sem tam doživela? Mlado in staro je pelo in plesalo, harmonika je vabila v šolo na razstavo izdelkov iz naravnih in odpadnih materialov, tam je bila tudi otroška fotografska razstava starih predmetov ter vabljivo slastno pecivo, pripravljeno po starih receptih babic ...

Bila sem navdušena, to je nekaj za naše podružnice, bila sem prevzeta. In res, tudi naša šola se je na povabilo OŠ Sostro, v letu 2010,

pridružila projektu. Na prvem skupnem sestanku sem srečalo svojo osnovnošolsko učiteljico, katere nisem videla že od otroštva, in spet sem dobila potrditev, da sem v pravem projektu, med pravimi ljudmi. Sam projekt je na naših podružnicah prinesel veliko pozitivnega, poglobil samo sodelovanje s krajem in društvi, ustvaril medgeneracijsko sodelovanje in prenos tradicionalnih znanj, dvignil kakovost preživljanja prostega časa s ponudbo različnih delavnic in ostalimi dejavnostmi ter prireditvami, pomagal šolam do boljše opremljenosti namenjene učencem, pa ne samo to, s pomočjo tega projekta smo uredili v kletnih prostorih PŠ Muljava Šolski muzej OŠ Stična.

In dejstvo, da so bile vse delavnice, dejavnosti, prevozi in prehrana za učence brezplačne, je v teh kriznih časih pohvale vredno, članstvo in delo v projektu pa s strani učiteljic opravljeno prostovoljno.

Na tem mestu se zahvaljujem vsem učencem in njihovim staršem, učiteljicam in učiteljem s PŠ Ambrus, PŠ Krka in Muljava, ravnatelju Marjanu Potokarju, tehničnem delavcu, krajanom, društvom in posameznikom, ki so kakorkoli doprinesli k uspešnosti projekta.

Posebna zahvala pa gre seveda gospodu Josipu Pintarju in vodji projekta gospe Marjani Marn za vso nesebično pomoč in podporo pri izvedbi projekta.

Ponosna in hvaležna sem, da sem bila del projekta Podružnična šola – Gibalo razvoja, otroci za razvoj.

Barbara MAVER, učiteljica na PŠ Muljava
koordinatorica projekta na OŠ Stična

Utrinki ob zaključku projekta

Ko sem po rojstvu drugega otroka prišla s porodniškega dopusta nazaj v službo, sem izvedela, da smo se podružnice vključile v skupni projekt PŠ – gibalno razvoja. Takrat si nisem čisto predstavljala, kaj to pomeni. Projekt je bil še v povojih in šele sčasoma se je oblikoval in rasel v vsem svojem obsegu.

Sama sprva nisem bila vključena v projekt. Kljub temu mi je bil njegov koncept všeč in glede na to, da sem bila zaposlena v OPB-ju na PŠ Besnica, sem tudi sama prispevala svoj delež k projektu. Z učenci smo izdelovali izdelke iz odpadne embalaže in naravnih materialov, ki smo jih potem razstavili na skupni razstavi ob koncu šolskega leta. Kasneje sem se tudi uradno priključila projektu in sem spoznavala še ostale aktivnosti. Zdelo se je, kot da so podružnice zaživele. Dogajale so se razne ustvarjalne delavnice, kamor smo povabili tudi starše in skupaj smo preživeli prijetne popoldneve. Poseben čar je bil obiskovanje drugih podružnic, najprej tistih znotraj OŠ Sostro, kasneje pa tudi podružnic OŠ Stična in OŠ Škofljica. Učenci in učiteljice različnih podružnic smo se povezali in ta povezanost se je prenesla tudi na pouk, ne zgolj na aktivnosti projekta. Glavna pika na i projekta pa je bila po mojem mnenju zaključna prireditev ob koncu šolskega leta, kjer se je vsaka podružnica predstavila s svojo točko na določeno temo. Vsako leto so bile te točke bolj izvirne in kakovostne. Učiteljice smo morale biti pri načrtovanju in izvajanju aktivnosti izvirne. Včasih se je bilo sprva težko spomniti ustrezne dejavnosti, vendar nam je nato z združenimi močmi uspelo najti idejo, ki smo jo razvijale naprej in na koncu je uspelo. Tudi me smo se veliko novega naučile. Največje zadovoljstvo pa nam je prinašalo to, ko smo videle nasmeh na obrazih otrok in odobravanje na obrazih njihovih staršev. Otroci so bili seveda tisti, ki jim je bil projekt v prvi vrsti namenjen. Vendar to ni bil samo šolski projekt, ampak je bil namenjen vsem, učencem, staršem, učiteljem in ostalim krajanom. Vsi skupaj smo odkrivali skrivnosti naših krajev, njihovo preteklost in način življenja naših staršev, starih staršev, prednikov. Brskali smo po preteklosti in verjetno marsikaj rešili pred pozabo. Povezanost krajanov je za majhne kraje še bolj pomembna in podružnične šole so v teh krajih glavno središče, kjer se prebivalci lahko srečujejo in družijo. V času trajanja projekta so imeli veliko možnosti za skupno preživljanje časa. In to je bilo dobro.

Mateja Štefelin, učiteljica na PŠ Besnica in PŠ Janče

Z velikim veseljem in navdušenjem sem se odzvala na povabilo gospe Marjane Marn, ki je stopila v stik z OŠ Stično in našo takratno vodjo tega projekta na naši šoli, gospo Branko Emeršič, danes Lah. Že prvo leto sodelovanja so nas na Krki, še v stari šoli, obiskale partnerske podružnične šole OŠ Sostro. Takoj so se med nami stkale nevidne prijateljske vezi, ki smo jih ohranili do danes. Vedno se veselim srečanja s kolegicami s teh podružnic, ker izžarevajo veselje do dela, vedno so preproste, dobrovoljne in srečne. Med klepetom kaj hitro pridemo do novih idej in poti v projektu. Vse z veseljem delamo to dodatno izven šolsko delo, za to porabimo tudi nekaj svojega prostega časa. Otroke vozimo na različne dejavnosti, predstavitve, vedno jim želimo ponuditi še več. Moram priznati, da sem žalostna, ker se ta projekt zaključuje. Verjamem pa, da si bomo poiskale novega in tako še naprej ohranjale vezi med seboj, med šolami in med učenci.

Mateja Jere Grmek, učiteljica na PŠ Krka

Sodelujoči učitelji od leta 2009 do 2014

OŠ SOSTRO

Tone Vogler

PODRUŽNIČNA ŠOLA BESNICA

Nežka Mlakar

Maja Sveršina Dobravec

Vlasta Šavrič

Helena Škufca

PŠ PODRUŽNIČNA ŠOLA JANČE

Sladana Đorđević

Marjanca Marn

Mateja Štefelin

PODRUŽNIČNA ŠOLA LIPOGLAV

Urška Avbelj

Meta Kovačič

Marinka Žitnik

Sandra Žužul Jovanović

PODRUŽNIČNA ŠOLA PREŽGANJE

Anica Skubic

Mirka Vrščič

OŠ STIČNA

Branka Lah

PODRUŽNIČNA ŠOLA AMBRUS

Tatjana Hren

Nina Kump Papić

Mateja Oberstar

• Mojca Pustovrh
• Nataša Švener Škrajnar
• Bogdan Vrhovec
• Cirila Zupančič

PODRUŽNIČNA ŠOLA KRKA

• Maja Godec
• Nadja Jankovič Fortuna
• Mateja Jere Grmek
• Vesna Kovač
• Brigita Langenfus
• Nina Mišič
• Duška Planinšek
• Tončka Rajer
• Kristina Rupret
• Lidija Zajc
• Neja Zaplotnik

PODRUŽNIČNA ŠOLA MULJAVA

• Simon Bregar
• Barbara Maver
• Polona Pajk
• Antonija Sever
• Maja Sever
• Jožica Sinjur

PODRUŽNIČNA ŠOLA VIŠNJA GORA

• Katarina Pajk
• Ana Zaman

OŠ ŠKOFLJICA

• Irena Balažic

PODRUŽNIČNA ŠOLA LAVRICA

Marija Apovnik
Jerica Brložnik
Marjana Černe
Eva Dobovičnik
Sarah Dolinšek
Nina Grzetič
Aleksandra Jelena Stopar
Marija Martina Jordan
Katja Kolarič
Mojca Koleša
Tjašo Koprivc
Bojana Potočnik
Ivica Simčič

Marjana Strgar
Mateja Špendal
Nataša Vencelj
Natalija Žerovnik

PODRUŽNIČNA ŠOLA ŽELIMLJE

Mateja Adamič
Seliha Delić
Tjaša Koprivc
Nataša Lenič
Petra Pavlin
Mateja Špendal
Helena Tomšič
Tina Zelenko

Kako se je projekt vtisnil v otroška srca?

Zelo mi je bilo všeč izdelovanje jurčkov iz gline. Zabavala sem se tudi pri vžiganju v les, izdelovanju razglednic. Najbolj pa so se mi v spomin vtisnile prireditve. Na vasi je lepo, izlet v Besnico in delavnica, na kateri smo izdelovali slike iz polstenja. Mogoče so me malo motile igre brez meja.

Na splošno mi je bilo všeč vse in zelo sem se zabavala.

Maša Žnidaršič, 5. razred, PŠ Ambrus

Na delavnicah je bilo zelo zanimivo in zabavno. Imam veliko lepih spominov. Če se ne bi prijavil, teh spominov ne bi bilo. Bilo je super.

Leon Perko, 5. razred, PŠ Ambrus

Všeč mi je bilo vžiganje v les in izdelovanje razglednic. Delavnice so bile vse zabavne in poučne. Mislim, da je bilo super.

Luka Hočevar, 5. razred, PŠ Ambrus

Všeč mi je bilo, ko smo vsi učenci odšli v Besnico in na Janče. Užival sem na nastopih pred Mestno hišo v Ljubljani. Še posebej mi je bila všeč delavnica, ko smo s starši izdelovali jurčke in delavnica, ko smo spoznavali polstenje. Vsak učenec je izdelal svojo sliko. Igre, ki smo se jih igrali, so mi bile zelo všeč.

Anej Hrovat, 5. razred, PŠ Ambrus

Všeč so mi bile delavnice in igre brez meja. Zabavno je bilo, ko smo s starši izdelovali jurčke iz gline in ko smo imeli polstenje. Dobra je bila zadnja prireditev na Jančah, ko smo nastopali. Dodal bi le še kakšne zimske igre.

Žan Hren, 5. razred, PŠ Ambrus

Všeč mi je bilo, ko smo šli nastopat pred Mestno hišo v Ljubljani. Zanimivo je bilo tudi, ko smo spoznavali mline, ki so bili nekoč značilni za Besnico. Na igrah brez meja smo se imeli super, saj smo izvedli različne naloge in delavnice.

Stella Preda, 3. razred, PŠ Besnica

Na delavnicah smo šivali, risali, lepili, oblikovali glino in počeli še mnogo drugih zanimivih stvari. Na zaključnih prireditvah smo bili oblečeni v otroška ljudska oblačila. Tu smo plesali in peli. Zelo mi je bilo všeč, ko smo na delavnicah spoznali in izdelovali pripomočke za setev in žetev (sejalnice, rehte, cepce, srpe ...). Vsi družinski člani smo uživali še na drugih ustvarjalnih delavnicah.

Lara Gale, 3. razred, PŠ Besnica

Najboljše sem se imel na igrah brez meja. Tam smo se igrali in zabavali. Všeč mi je bilo tudi na solni delavnici in na delavnici, kjer smo iz naravnih materialov izdelovali cepce, srpe, košare ...

Matej Erjavec, 4. razred, PŠ Besnica

Všeč mi je bila delavnica, kjer smo uporabljali različne vrste soli. Lepili smo jo na različne materiale, jo posipali na narisane motive, oblikovali različne sličice. Užival sem tudi pri barvanju kamenčkov, izdelovanju mline, plesu v otroških ljudskih oblačilih.

Izak Slapnik, 3. razred, PŠ Besnica

Lana Papež, 2. razred, PŠ Lavrica

Anja Brunšek, 2. razred, PŠ Lavrica

Najboljše so mi bile igre brez meja, kjer smo bili vsi učenci oblečeni v enotne oranžne majice. Užival sem tudi pri nastopu v Ljubljani. Naučil sem se nekatere ljudske pesmi in ples.

Gal Štrubelj, 3. razred, PŠ Besnica

Vesel sem bil, kadar smo nastopali in se predstavljali. Vsakič smo se naučili kaj novega. Ko smo delali znak sadne ceste, je bilo moje srce polno sreče, ker je to naš ponos.

Nejc Bratun, 3. razred, PŠ Janče

Draga učiteljica Marjana!

Hvala, ker si se potrudila za vse prireditve, ki smo jih imeli v projektu, in na katere si nas vedno peljala. Tam smo predstavljali posebnosti našega kraja in kaj vse zmoremo in znamo podružnične šole.

Jan Vidovič, 3. razred, PŠ Janče

Zelo rad sem izdeloval plakate, na katerih smo prikazali jagode, skoraj prave, a iz blaga. Nazadnje smo prikazali povezanost mesta in podeželja, prav vsi smo risali in nas povezali z mostičkom. Vesel sem, ker sem se pri tem tudi veliko naučil.

Luka Vidovič, 3. razred, PŠ Janče

Nikoli ne bom pozabila tistega dne, ko sem se učila vesti križce na posebno blago. Učila nas je gospa Anica. Vsak otrok je izvezel prvo

črko svojega imena na prtiček. Tudi danes še vezem doma v prostem času. Spomnim se tudi kuhanja orehovitih štrukljev na star način, ko sem z bratcem Galom in mamico sodelovala na delavnici. Takrat sem hodila še v vrtec. Ampak štruklji so bili pa slastni.

Gabi Logar, 2. razred, PŠ Janče

Všeč mi je bilo, ko sem izdelovala drevo, ki pomeni, da sta podeželje in mesto povezana. Predstavili smo ga v igrici in pokazali, kaj vse imamo na vasi. Še posebej všeč mi je bilo, ko se ja naša učilnica spremenila v razstavo turističnih spominkov, ki smo jih naredili otroci iz devetih podružničnih šol.

Tamara Ulčar, 2. razred, PŠ Janče

Rad sem ustvarjal na delavnicah. Zabavne so mi bile igre brez meja na Škofljici in rad sem nastopal in predstavljal domači kraj.

Luka Bučar, 2. razred, PŠ Janče

Vsa štiri leta, ko sem bil učenec PŠ Janče, sem aktivno sodeloval v projektu. Vsako leto smo si izbrali drugo temo, jo raziskovali na sproščen in zabaven način, z obiski starejših krajanov, ki so nas bili vedno veseli, z ogledi, s pomočjo literature in praktičnih delavnic.

Ob koncu smo pripravili nastop s krajšo igrico, razstavo izdelkov in fotografij, ki smo jih naredili pri aktivnostih. Veliko smo nastopali in vedno sem se trudil, da bi nam kar najbolje uspelo. V igricah smo nastopali vsi, saj je bilo na šoli malo otrok in vsak se je želel predstaviti. Včasih me je kar skrbelo, kako nam bo šlo.

Nastopali smo tudi za meščane in župana pred Mestno hišo v Ljubljani. In tam me je doletela čast, da sem skupaj s sošolko Ulo izročil darilo našemu županu. Vedno nas je bil vesel in se je rad družil z nami.

Sodeloval sem na vseh igrah brez meja, ki so bile vsakič v drugem kraju in vedno so bile drugačne. Le sodelujoči smo bili vedno prepoznavni po oranžnih majicah, ki smo jih nosili na vseh skupnih prireditvah. Tako smo postali zelo prepoznavni.

Projekt se mi zdi zelo dober, saj smo se na drugačne načine naučili veliko novega, natančneje smo spoznali domači kraj in kraje naših novih prijateljev, poskrbeli za ohranjanje dediščine, izdelali mnogo izdelkov iz naravnih in odpadnih materialov, se naučili fotografirati in postali ponosni nase in na podeželje.

Nik Končar, 7. a, OŠ Sostro

Jakob Korinšek Udovč, 1. razred, PŠ Lavrica

Projekt gibalo razvoja mi je bil zelo všeč. Še posebej, ko smo imeli na Krki košnjo, saj smo se otroci igrali v senu. Všeč mi je bila tudi modna revija, ko smo šivali predpasnike, moja mami je delala puncam kitke. Lansko leto smo šli na Janče, tam smo se predstavili na modni pisti. Ni mi bilo všeč, ker smo dolgo čakali na nastop in smo bili bos. Na zadnjih igrah brez meja smo bili na Škofljici. Tam je bilo zelo zabavno. Najbolj mi je bilo všeč, ko smo naredili škrata s tremi glavami.

Tjaša Meglen, 5. razred, PŠ Krka

Projekt Podružnična šola gibalo razvoja je bil vedno zabaven in upam, da vedno bo. Ravno zato mi je ta projekt všeč. Vedno so zanimive in zabavne zamisli, vloge in nastopi z veliko domišljije. Rada bi se prijavila še kdaj, saj je bilo zabavno delati izdelke in nastopati. Bilo mi je v veselje sodelovati na večini od nastopov, zato ne morem kritizirati. Najbolj všeč mi je bila modna revija, vendar šivati nisem mogla, saj je bila prevelika gneča.

Ema Vrabič, 5. razred, PŠ Krka

Meni je to všeč. Ne odgovarja mi, da imamo prireditve med vikendom, ker sta sobota in nedelja edina prosta dneva v tednu. Všeč

mi je to, da se ob tem tudi kaj naučimo. Npr. eno leto smo obiskali Ljubljanski grad, se sprehodili po njem in odšli v Narodno galerijo. Ko se pripravljamo na to predstavo, se tudi veliko naučimo. Tudi igre brez meja so mi zanimive, ker tam počnemo lahke in smešne stvari.

Neja Kastelic, 5. razred, PŠ Krka

Zelo mi je všeč ta projekt Podružnična šola – gibalo razvoja, ker pripravlja veliko novih dejavnosti. Upam, da v tem šolskem letu pripravite veliko prireditev in sodelovanj z drugimi podružničnimi šolami.

Neža Kambič, 5. razred, PŠ Krka

V Ambrusu, ko smo šli nastopat, je vsaka podružnica zaigrala nekaj iz starih časov. Mi smo grabili in vmes peli. Bili smo na Muljavi, v šolskem muzeju, tam smo imeli pouk iz starih časov in učiteljice so bile zelo stroge. Govorile so drugače, kot govorimo danes. Ogledali smo si še šolski muzej s starimi šolskimi predmeti. Bili smo tudi na Jančah. Tam smo se preoblekli v starinska oblačila in hodili po pisti. Povsod, kjer smo bili, je bilo zelo lepo.

Nadja Pavčič, 5. razred PŠ Krka

Meni je ta projekt všeč, ker se vrti okoli domačih stvari. Ni mi všeč, ker so ti dogodki ob sobotah.

Peter Hočevar, 5. razred PŠ Krka

V projektu Gibalo razvoja mi je bila najbolj všeč igrlica Krjavelj v Ambrusu. Všeč mi je bilo tudi, ko smo nabirali kostanj. Ni pa mi bilo všeč, ker na veliko stvari nisem mogel iti, na primer na Muljavo, v Stično in še kam.

Urban Žgajnar, 5. razred PŠ Krka

Podružnica – gibalo razvoja mi je bila zanimiva in poučna, včasih me je bilo malo strah, kako se bo izteklo, vendar je bilo vse dobro. Zato bi se zahvalil učiteljicam vseh šol.

Ervin Vidmar, 5. razred PŠ Krka

Bilo je zabavno, ker smo ustvarjali. S starši smo šli na prireditve tudi v druge kraje.

Arne Žižmund, 2. razred, PŠ Lavrica

Rada sem ustvarjala. Bilo mi je všeč, ker so bili z mano oči, mami in bratec.

Katja Švigelj, 2. razred, PŠ Lavrica

Najboljše mi je bilo na igrah brez meja. Dobili smo veliko stvari. Iz njih smo sestavili škratka. Zelo mi je bilo všeč.

Tian Kovačević, 3. razred, PŠ Lavrica

Najbolj mi je bilo všeč, ko smo zbirali predmete za človečka. Pri izdelavi škratka sem se zelo zabaval.

Lan Pavlin, 3. razred, PŠ Lavrica

Všeč so mi bile igre brez meja. Najbolj mi je bilo všeč iz predmetov, ki smo jih dobili pri igrah, sestavljati škrate.

Všeč mi je bilo tudi, ko smo z gobo nosili vodo v plastenke.

Všeč mi je bilo, ko smo risali zastavo, ko smo morali poiskati sličice na zemljevidu in, ko smo morali povleči stvar iz vreče in ugotoviti, kaj je to.

Amadej Lah, 3. razred, PŠ Lavrica

Ko smo prišli pred Mestno hišo, so nastopale podružnice. Potem smo šli v Galovo galerijo. Tam smo videli veliko slik.

Manca, 2. razred, PŠ Lipoglav

Julijan Lah, 2. razred, PŠ Lavrica

V Galovi galeriji mi je bilo zelo, zelo všeč.

Žan, 2. razred, PŠ Lipoglav

V Ljubljani mi je bilo zelo zanimivo. Najbolj mi je bilo všeč, ko so zastavonoše metal zastave.

Saša, 2. razred, PŠ Lipoglav

V Ljubljani mi je bilo zelo lepo. Tam sem videla tudi princese.

Diana, 1. razred, PŠ Lipoglav

V Ljubljani mi je bilo zelo všeč, ko sem lahko gledal moje prijatelje, ki so nastopali.

Jaka, 1. razred, PŠ Lipoglav

Lepo mi je bilo, ko sem videla Galovo galerijo, kjer so bile na ogled tako lepe umetnine.

Alja, 1. razred, PŠ Lipoglav

V Ljubljani mi je bilo zelo lepo. Tam sem videl viteza na konju. Pred mestno hišo so nastopali moji prijatelji.

Tomaž, 2. razred, PŠ Lipoglav

Zelo mi je všeč, ko se sprehodimo do Mestne hiše in tam poslušamo piskače in igramo skeče. Pa tudi rad gledam ostale, kako se na odru trudijo, da je vsem všeč njihov nastop. Že od 1. razreda rad sodelujem v tem projektu, ki se imenuje Podružnična šola – gibalo razvoja. Letos smo nastopali na temo priprave butar. Zelo všeč mi je bilo, ko so v ospredje za nastop prinesli kravo in jo molzli.

Luka Predalič, 4. razred, PŠ Lipoglav

Všeč mi je, ko spoznavamo različna kmečka opravila, kot so: izdelava butar, molža krave, ovčereja, žetev in mlačev, košnja. Všeč mi je tudi, ko nastopam v skečih.

Lovro Sjabljevec, 3. razred, PŠ Lipoglav

Meni je gibalo razvoja zanimivo. Zelo mi je bilo všeč, ko smo zaigrali skeč in raziskovali kmečka opravila. Všeč mi je, ko lahko vidim kmečke stvari.

Anej Novljan, 3. razred, PŠ Lipoglav

Všeč mi je, ko vidim kmečke stvari. Rad igram v skečih in gledam druge, ko igrajo. Letos mi je bilo všeč, ko smo še jedli in pili v mestni hiši. Lepo mi je tudi zato, ker se velikokrat smejemo in vidim župana.

Miha Šeme, 4. razred, PŠ Lipoglav

Meni je gibalno razvoja zato všeč, ker izdelujemo razne izdelke in jih razstavljamo. Na tem projektu sodelujejo različne podružnične šole. Spadajo pa k osnovni šoli Stična, Škofljica in Sostro. Posebno rada gledam skeče, ki jih zaigrajo otroci iz drugih šol. Mi smo zaigrali skeč o butarah. Ko smo nastopali pred mestno hišo, so nas pogostili z rogljički in čajem.

Lara Vidic, 4. razred, PŠ Lipoglav

V okviru projekta, Podružnična šola – gibalno razvoja – otroci za razvoj, je bilo organiziranih že veliko različnih dejavnosti. Najbolj mi je bila všeč delavnica izdelovanje rož iz krep papirja. Rože sem kasneje še sama izdelovala doma. Všeč mi je bilo tudi, ko smo izdelovali adventne venčke. Mojega je ata (oči) doma obesil na vhodna vrata. Moja babica Ana se je od svojega očeta, mojega pradedka, naučila plesti košare. Plete jih vsako zimo in pred dvema letoma smo jih pletli tudi v naši šoli. Delavnico košar bo spet pripravila drugo leto, februarja ali marca. Vsako leto so bile organizirane igre brez meja, vendar jaz žal še nikoli nisem uspela iti na njih. Zaradi tega mi je žal, saj so zagotovo zelo zabavne. Pred letošnjimi jesenskimi počitnicami je našo šolo obiskalo več kot dvesto učencev s podružničnih šol Krka, Muljava, Janče, Besnica in drugih. Med njimi so bili morda tudi moji sorodniki, saj so mamini predniki iz Krke. Všeč mi je bilo, da smo šli skupaj peš v mojo vas, Volavljje. Pred pohodom je Lovro recitiral pesmico Prijatelj, vsi skupaj pa smo zapeli pesem z naslovom Pesmica. Veselim se prihodnjih dejavnosti naših šol, čeprav bom svojo že drugo leto zapustila.

Ronja Kopmajer, 4. razred, PŠ Prežganje

Na zadnji igrah brez meja mi je bilo predvsem všeč, ko smo se razdelili v skupine in se igrali različne igre. Zbirali smo dele škratov in jih potem sestavili skupaj. Ko smo nastopali pred mestno hišo, nas je prišel gledat župan Zoran Jankovič. Meščanom smo pokazali, kako

so v starih časih orali. Na našo predstavitev sem bila ponosna. Na medsebojnem obisku šol, smo se zbrali v našem gasilskem domu in gostom zapeli pesem. Potem smo odšli v Volavljje, si ogledali vas in pred livarno obdelavo kipa.

Mojca Kastelic, 4. razred, PŠ Prežganje

Igre brez meja so mi bile zelo všeč. Najbolj se pa spomnim, ko je naša skupina zmagala. Ali pa zadnjih iger brez meja, ko smo delali škrate. Razstave so bile zelo zanimive. Pred vsako razstavo smo imeli veliko dela. A, vseeno smo naredili čudovite izdelke. Spomnim se veliko delavnic in na vseh sem zelo uživala. Lani smo izdelovali adventne venčke. Rože iz krep papirja smo naredili za butare. Iz vlažnega ličkanja smo ustvarjali ptičke. Za punčke iz blaga smo potrebovali pisane kose blaga. Vsi izdelki so bili lepi.

Manca Skubic, 4. razred, PŠ Prežganje

Najbolj so mi bili všeč pevski nastopi in igre brez meja. To je bilo zelo razburljivo. Igre brez meja so zabavne. Nastopi pa dobri. A, smo imeli še delavnice. Delali smo rožice iz krep papirja, košare in adventne venčke. Ko smo delali adventne venčke, sta bili z menoj mlajša sestra in stara mama iz Moravč. Ko je prišlo več kot 200 otrok na Prežganje, sem jih pozdravil s pesmico Prijatelj.

Lovro Mlakar, 4. razred, PŠ Prežganje

Lucija Menesh, 1. razred, PŠ Lavrica

Starši sporočajo ...

Delavnice, kjer smo oblikovali glino, sem se udeležila s svojimi otroki. Zanimivo je bilo sodelovati z otroki in hkrati z umetnico in učiteljicami. Vse je bilo v znamenju jurčkov. Čeprav smo dobili nekaj usmeritev, smo iz gline izdelali veliko različnih izdelkov. Vzdušje na delavnici je bilo enkratno. Vsi smo bili sproščeni in pripravljeni drug drugemu pomagati. Med delom smo se tudi veliko smejali. Takšne delavnice bi se z veseljem še enkrat udeležila.

Andrejka Perko, PŠ Ambrus

V današnjem hitrem tempu življenja je kvalitetno preživljanje časa zelo pomembno. Projekt Podružnična šola – gibalno razvoja to omogoča. V okviru projekta se izvajajo dejavnosti in aktivnosti, ki strmiijo k razvoju podeželja in ohranjanju kulturne dediščine.

V projekt je vključeno veliko število vedoželjnih otrok, ki ob raznih dejavnostih razvijajo ustvarjalnost. Pri delu so vseskozi aktivni tako gibalno kot kreativno. Do zelenih spoznanj prihajajo preko lastne aktivnosti. Pozitivna lastna izkušnja omogoča dvigovanje kakovosti življenja otrok na podeželju.

V raznih vnaprej načrtovanih delavnicah, ki so vezane na praznike in običaje v kraju, se krepijo tudi medgeneracijski odnosi. Izbrane delavnice večinoma izvajajo starejši občani iz kraja in šola ostaja tako center dogajanja ter povezuje krajanje med seboj.

Otroci so na svoje ustvarjene izdelke ponosni ter jih radi pokažejo širši javnosti.

In ni lepšega kot pogled na stenski koledar, kjer so prikazani utrinki iz njihovih aktivnosti.

Polona Lampret, PŠ Muljava

Drugačna šola

Oba moja otroka sta sodelovala pri projektu Podružnična šola – gibalno razvoja. Projekt je vnesel v izkušnjo šole še dodatno razsežnost. Otroci so se srečali z dejavnostmi, znanji, ki bi sicer neopažena odšla mimo njih in naših družin. Spoznavali so ljudi različnih generacij, ki so jim predstavili običaje in jih poučili v ročnih spretnostih, tako dragocenih v naši zgodovini. Na ta način se ohranjajo stara znanja in ljubezen do skupnih korenin in identitete naroda. Razen tega so se srečevali z otroki iz drugih krajev na igrah brez meja in skupnih

prireditvah, kjer so predstavili sebe in spoznavali druga okolja, kar je dodalo pestrost in pomembno izkušnjo v zavedanju sebe, svojega kraja in povezovanja z drugimi v skupno veselje in dobro. Ne nazadnje pa smo bili k sodelovanju povabljeni tudi starši in dobili možnost skupnega preživljanja časa in tkanja vezi tudi med nami. Zahvaljujem se naši učiteljici Marjani Marn in vsem sodelavcem projekta za to izkušnjo, ki je v mnogih pogledih razširila naša obzorja in nam prinesla veliko mero sodelovanja, učenja in igrivosti.

Darja Bitenc, PŠ Janče

Domačini prenašali znanje

Trideset let sem poučeval na Osnovni šoli Primoža Trubarja v Velikih Laščah, kjer smo imeli sedem podružničnih šol. Doživel sem zaprtje petih in ugotovil, da je v tem okolju družbeno in kulturno življenje praktično ugasnilo. Prenehale so gledališke predstave odraslih, prireditve za otroke, praznovanja ob kulturnem prazniku, dneve žena in drugi dogodki za srečanja in aktivnosti vaščanov. Tudi igre z žogo in druge dejavnosti otrok so presahnile. Le ponoči so v zaprte prostore šol prihajale skupine mladih pijančevat in razbijat pohištvo.

Po drugi strani sem se odločil za sodelovanje z zavedanjem, kako smo bili prikrajšani šolarji v moji mladost, ko smo imeli na podružnični šoli na Lavrici enega učitelja za pouk v petih razredih hkrati (3. do 8.), praktično smo imeli le dva učna predmeta, ostali pa so bili več ali manj le na papirju. Zaradi takih pogojev smo imeli pri prešolanju veliko težav, da smo zamujeno nadoknadili. Danes je pouk in znanje učencev na podružničnih šolah bolj primerljivo z ostalimi. Vzgoja pa je na veliko višjem nivoju. To opažam še posebno sedaj, ko sem upokojen. Redno prihajam izvajati delavnice ob tehniških dnevih na okrog trideset osnovnih šol v mestu in širši okolici Ljubljane in na Dolenjskem. Med njimi so tudi podružnične šole, ki imajo včasih

le tri učence v oddelku. Škoda bi bilo, da bi bili ti učenci zaradi nekaj evrov prikrajšani.

Pri pripravi programa Podružnične šole Lavrica v vlogi šole gostiteljice smo se odločili za povezavo sedanosti z dediščino naših prednikov. Izdelke učencev smo namenili za darila. Pri izvedbi delavnice so bili ob učencih prisotni starši. Sestaviti so morali miniaturni leseni lojtrni voz, ki bo igrača ali pa embalaža za darilo gostujočim podružničnim šolam. Drugi voz so si učenci sestavili doma zase. Gradnike za vse izdelke je podaril ART-LES iz Velikih Lašč.

Med izvajanjem delavnice sem opazoval sodelujoče. Nekateri starejši učenci, s katerimi sem že imel podobne delavnice, so delali samostojno. Mlajši (prvi razred) pa so bili bolj boječi in so se ob spodbujanju staršev le lotili zanje bolj zahtevnega izdelka. Vsi so uspeli. Starši in učenci so bili zadovoljni; še bolj pa mi organizatorji.

Ob čaju in pecivu smo skupaj prijetno pokramljali.

Marjan Alojz Sever, Lavrica

Kmetija na ogled za projekt Podružnična šola – gibalno razvoja

Na obisku na naši kmetiji so učenci PŠ Želimlje, skupaj z učiteljicami Seliho Delić, Natašo Lenič in Tino Zelenko, spoznavali življenje na vasi na kmetiji. Gospodar kmetije jim je za začetek prikazal način košnje trave s pomočjo kose. Ko je bilo delo opravljeno, so otroci pobrali pokoseno travo, jo naložili na samokolnico ter z njo nahranili živali. Na zidu gospodarskega poslopja so kaj kmalu opazili sito, se naučili njegove uporabe ter namembnosti. Predvsem fantje so hitro prepoznali kmečka orodja ter ostale pripomočke. Doživljali so rast poljščin ter prepoznavali prav vse plodove. Opazovali so tudi sadovnjak. Ob zidu je stal komat za vprego konj ter drugo manjše, za vleko voza s pomočjo vola. Spoznavali, opazovali so naslednje živali: ovce, koze, puijse, osla, konja, kokoši ter ostale domače živali, kot so psi in mački. Naučili in preskusili so se v krmljenju, napajanju živali, čiščenju hleva, osnovnega zdravstvenega pregleda živali in kdaj oziroma, v katerem primeru je potrebno poklicati veterinarja. V največje veselje jim je bila ježa osla. Povedali smo jim, da je bila ježa za nagrado za dobro opravljeno delo, da so tudi kmečki otroci smeli jahati, ko je bilo vse postorjeno in dobro opravljeno.

Sem mnenja, da imajo naši otroci, za razliko od tistih, ki živijo v mestnem okolju, veliko več znanja, občutkov in čuta do živih bitij in dela. V času, ki ga živimo, je hrane v izobilju ... upam, da so s seboj odnesli predvsem moč in energijo, ki je bila nekoč potrebna za življenje na kmetiji, in da bodo omenjena spoznanja prenesli v svoja življenja!

Impresionirala me je predvsem otroška vedoželjnost.

Moj otrok na kmetiji

O obisku na kmetiji »govorijo« naslednje vrstice vtisov dveh učencev. Prihod na kmetijo je Evi in Aljažu veliko pomenil, saj sta lahko svoje sošolce popeljala v čas, pred več kot stotimi leti, ko so zemlja, živina, orodja in kmečke roke pomenila preživetje. Tudi sama dva sta z večjim zanimanjem poslušala in doživljala pripovedovanja in prikaz kmečkih opravil. Večinoma so živali tiste, ki naredijo na otroka res velik vtis, pa čeprav sobivamo z njimi. Ježa osla pa je bila enkratna. Če zopet primerjam mestne otroke in naše, vaške, lahko zardim, v kakšni prednosti živijo, v smislu povezave in harmonije z naravo. Veliko primestnih otrok še vedno misli, da je krava vijolične barve, da nam ostale živali ne morejo dati mleka, da tudi petelin znese jajce ... vsaka generacija otrok je manj osveščena o življenju nekoč, o življenju, ki so ga živeli njihovi predniki, ter kako močno se je bilo potrebno vsakodnevno truditi in delati, da so preživel.

Menim, da so otroci začutili vsaj delček nostalgije že nas, staršev. Živimo v dobi sivega betona, kot nam priča pesem iz filma Sreča na vrhovi. V prihodnje si želim, da bi učenci lahko ponovno obiskali kmetijo, izvedeli in se naučili še česa novega.

Jože Pečar, Želimlje

Sem mama treh fantov, ki so obiskovali Podružnično šolo Janče in vedno, ko me je učiteljica Marjana povabila k vodenju delavnice peke peciva ali predstavitvi postopka sušenja sadja na domačiji, sem to z navdušenjem sprejela. Rada namreč prenašam pekovske veščine na otroke in uživam z njimi. Poleg tega se zavedam, kako pomembno je, da otroci pridobijo tudi osnove kuharskih veščin. Torej, da ob pomoči znajo speči piškote in se seznanijo z osnovnimi higienskimi zahtevami. Skupaj nam je uspelo že marsikaj speči in ob zaključku obvezno poskusiti ter oceniti. Prav tako mi je bilo v veselje

potisnili v pripravo za sušenje. Posušeno sadje v obliki krljev sem jim potem prinesla v šolo, kjer so jih jedli.

To, kar sem sama pripravila za otroke, je le delček v mozaiku celote projekta Podružnična šola – gibalno razvoja. Počeli so najrazličnejše stvari in s tem pridobili mnogo novega znanja tudi o podeželju. Del vsega, kar so počeli otroci, so nam tudi predstavili v obliki igrice in razstave na vsakoletnih tradicionalnih prireditvah TD Besnica-Janče. Vedno je bilo kaj novega in zanimivega za domačine kot tudi obiskovalce.

Liljana Maren, domačija Turnšar

Kot dijakinja sem imela ravno prakso in tako dobila priložnost, da sodelujem pri pripravah in izvedbi zaključne prireditve Na vasi je lepo, ki se izvaja v okviru projekta podružničnih šol. Nad pripravljanjem prireditve sem bila zelo navdušena, saj sem tudi sama, ko sem bila mlajša vedno rada izdelovala plakate, likovne izdelke, okraske ... Otroci so skupaj z učiteljico barvali spominke ter pripravljali razstavo na temo turističnih spominkov. Na koncu pa smo skupaj s krep papirjem oblikovali veliko drevo tukajšnje sadne ceste in znaka turističnega društva ter na velik plakat narisali Sožitje med mestom in podeželjem.

Dan prireditve je potekal odlično, tudi otroci so se zelo zabavali. Z veseljem ponovim to izkušnjo, saj sem se počutila, kot da ponovno obiskujem podružnično šolo.

Aleksandra Novak, dijakinja

Kruh. Le kdo ne bi pomislil na sveže pečeni kruh iz krušne peči. Ravno to so se spomnili tudi učenci PŠ Janče z učiteljico Marjanco in obiskali našo domačijo Balant, ki stoji v vasi Vnajarje. V kuhinji sva jih sprejeli z mamo Mici. Vsi smo se zbrali okrog velike mize in stekel

je pogovor o kruhu.

Katere vrste kruha naj bi pekli, smo se spraševali z otroki. Pa smo se potem zmenili za ajdovega, koruznega, rženega, krompirjevega in pirinega. Vsak je dobil svojo

nalogo, vsak je naredil svoj hlebček. Učenci so bili pridni in kmalu je njihov kruh začel vzhajati. Medtem so z mamo Mici le od daleč lahko opazovali, kako gorijo drva v peči. Vsi pa so nestrpnost pričakovali, kdaj bo kruh pogledal čez pehar, saj je takrat čas za peko. Prišel je ta čas in vsak je svoj hlebček pomagal stresti iz peharja na lopar in ga dati v peč. Nestrpnost smo čakali, da ga bomo lahko poizkusili.

Menim, da je prav, da otroci našega kraja vidijo, kako so kruh pekle njihove babice in se sami preizkusijo v peki kruha v krušni peči.

Meti Birk, domačija Balant

Na našo domačijo so prišli na obisk otroci iz podružnične šole Janče. Namen njihovega obiska je bil, da jim predstavimo molžo krave, kar so si za raziskovalno temo izbrali v okviru projekta Podružnična šola – gibalno razvoja.

Peljala sem jih v hlev, razložila, kaj potrebujemo za molžo ter prikazala ob kravici, kako se to počne. Potem so lahko tudi sami poskusili. Polovica jih je zbrala

pogum, sedla na stolček, dala med nogi žehtar in iztisnila iz seskov vsaj par kapljic mleka. Otroci so se zelo zabavali. Po končani molži smo odšli v kuhinjo in iz namolzenega mleka naredili skuto, ki so jo prav vsi z veseljem poskusili. Za konec smo jim postregli palačinke z domačo jagodno marmelado.

Metka Bratun, domačija Brdar

Zunanji sodelujoči od leta 2009 do 2014

PŠ AMBRUS

Marjeta Baša
Jožica Blatnik
Štefka Blatnik
Robert Hočevnar
Mitja Hren
Anton Hrovat, ml.
Anton Hrovat, st.
Erika Hrovat
Karmen Hrovat
Ksenja Hrovat
Marija Jaklič
Pavla Jakopič
Aljoz Novak
Marija Perko
France Perko
Bernarda Prodnik
Terezija Prodnik
Ivan Rus
Jože Rus
Damjan Samastur
Matej Tekavčič
Primož Tekavčič
Štefan Zupančič
Petra Žnidaršič
Anja Žnidaršič
ŠD AMBRUS

PŠ BESNICA

Lojzka Deželak
Tončka Končar
Jože Keber
Tatjana Mesarič
Tanja Moškrič
Vika Remc
Joža Šavrič

PŠ JANČE

Meti Birk
Mici Birk
Jože Groznik
Marija Groznik
Francka Hvala
Anica Janežič
Viktor Janežič
Barbara Jerebič
Cveta Križaj
Anica Maren
Liljana Maren
Anton Marolt
Tonči Marolt
Ivanka Ulčar
GLASBENO DRUŠTVO BUČAR
KK JANČE
MePZ ZORA JANČE
ŠD JANČE
TD BESNICA-JANČE
VRTNARSTVO KRAŠOVEC

PŠ KRKA

Štefka Gliha
Miha Grmek
Anita Indihar Dimic
Alenka Jerlah
Janja Kamin
Marjana Kastelic
Marinka Maček
Marjetka Meglen
Branka Nose
Danica Petrič
Robi Rajer
Marjana Rus
Jože Rus

Tatjana Smrekar
Vesna Steklačič
Tatjana Tekavec Erjavec
Dragica Vodenšek
Jadranka Zabukovec
Liljana Žgajnar

PŠ LAVRICA

Jože Levstek
Marjan Alojz Sever
Vincencij Brodnik
Jože Dolšina
Zmaga Sebanec
Tadej Pugelj

PŠ LIPOGLAV

Mirko Grum
Alenka Dovžan
Nataša Križaj
Anica Zupančič
DRUŠTVO UPOKOJENCEV
DRUŠTVO PODEŽELJA LIPOGLAV
PGD LIPOGLAV

PŠ MULJAVA

Marjeta Baša
Franc Bradač
Ana Erjavec
Ana Erjavec
Anica Erjavec
Nuša Erjavec
Stane Kovačič
Jernej Lampret
Anica Nose
Štefan Nose

Jože Rus
Vinko Sever
Borut Zajc
Zdenka Zajc
Marija Žefran
Nevenka Zupančič
KD MULJAVA
PGD MULJAVA
ŠD MULJAVA
TD MULJAVA

PŠ PREŽGANJE

Karel Gale
Tilka Godec
Mateja Horvat
Andrej Jenko
Martina Kastelic
Ana Kljun
Andrej Potočnik
Zvone Radenčič
Darinka Rojc
Lojzka Rojc
Janko Skubic
Alojz Skubic
PGD PREŽGANJE
ŠD PREŽGANJE

PŠ ŽELIMLJE

Marija Intihar
Jože Jakič
Jože Pečar
Mateja Sket

Pa še malo analize

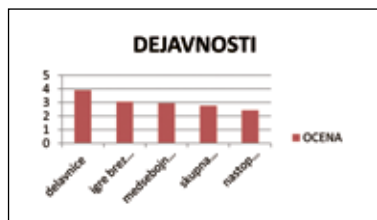
Ob zaključku projekta smo se učiteljice odločile, da pripravimo vprašalnike za otroke in starše ter pridobimo povratne informacije o pomenu izvajanja aktivnosti, ki so tekle kar šest let.

Kaj so nam odgovorili otroci ?

1. Katere dejavnosti projekta PŠ - GIBALO RAZVOJA so te najbolj navdušile?

Ocenjene z oceno 1 do 5. Ocena 1 najmanj všeč, ocena 5 najbolj všeč.

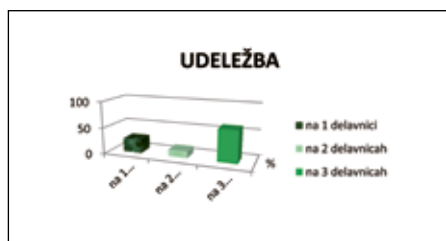
DEJAVNOSTI	OCENA
delavnice	3,9
igre brez meja	3,05
medsebojni obiski šol	2,95
skupna prireditev	2,76
nastop pred mestno hišo	2,43

Najbolje ocenjene so bile kreativne delavnice, sledijo igre brez meja in medsebojni obiski šol.

2. Na koliko delavnicah si sodeloval/a?

UDELEŽBA	%
na 1 delavnici	26,26
na 2 delavnicah	12,84
na 3 delavnicah	60,89

Več kot 60 % otrok je sodelovalo na treh ali več delavnicah. Na eni ali dveh delavnicah so sodelovali predvsem otroci, ki so prišli v prvi raz-

red. Rezultati kažejo na to, da so se otroci, ki so se vključili v projekt kasneje, redno udeleževali delavnic.

3. Ali si se naučil/a kaj novega?

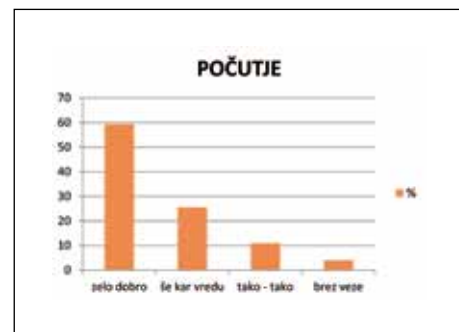
NOVA ZNANJA	%
veliko novega	55,73
nekaj novega	39,89
skoraj nič novega	4,37

Več kot 95 % otrok je povedalo, da so se na delavnicah učili in spoznavali stvari, ki jih prej še niso poznali.

4. Kako si se počutil/a na delavnicah?

POČUTJE	%
zelo dobro	59,3
še kar v redu	25,58
tako - tako	11,04
brez veze	4,06

Izbrane teme delavnic so bile zanimive večini otrok, le 4 % vključenih otrok pa vsebina delavnic ni bila všeč, kar pomeni, da je bilo le 12 otrok, od več kot 300 vključenih, z delavnicami nezadovoljnih.

5. Na posameznih delavnicah so ob učiteljicah sodelovali tudi ljudje iz tvojega kraja. Ti je bilo všeč, da so prišli?

MNENJE	%
da	95,45
ne	4,54

Sodelovanje domačih prebivalcev pri delavnicah je bilo otrokom zelo všeč. Prav sodelovanje domačinov je naredilo delavnice bolj zanimive in sproščene.

6. Ali si sodeloval/a na igrah brez meja?

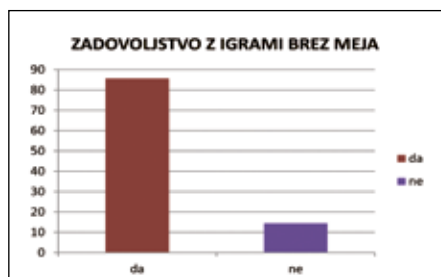
UDELEŽBA	%
da	60,32
ne	39,67

Igre brez meja so bile zelo priljubljene, saj se jih je udeležilo več kot 60 % vseh vključenih otrok, pa čeprav so potekale ob sobotah.

7. So bile igre zanimive in zabavne?

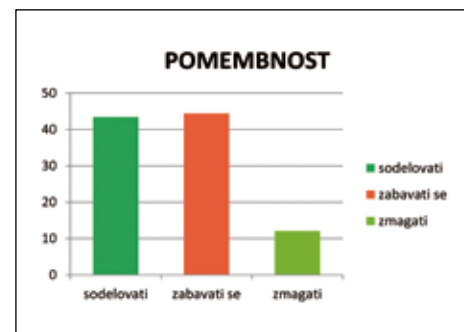
ZADOVOLJSTVO	%
da	85,61
ne	14,38

Veliki večini otrok (več kot 85 %) so bile igre zanimive in zabavne. Tistim otrokom, ki jim igre niso bile všeč, so bili razočarani, ker so bile ekipe mešane. Tako so bili zmagovalci vedno iz vseh šol, kar pa nekateri otroci niso sprejeli z navdušenjem.

8. Kaj je zate bolj pomembno?

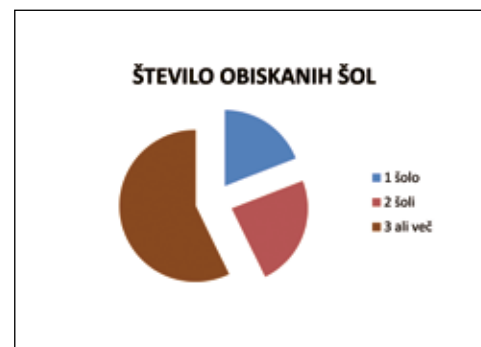
IZBIRA	%
sodelovati	43,47
zabavati se	44,44
zmagati	12,07

Namen iger brez meja: druženje in zabava, je v celoti uspel, saj so otroci samo sodelovanje in zabavo dokaj enakovredno ocenili. Pomen zmage pa je primerljiv s procentom razočaranih otrok nad igrami.

9. Koliko drugih šol, ki so v projektu, si obiskal/a?

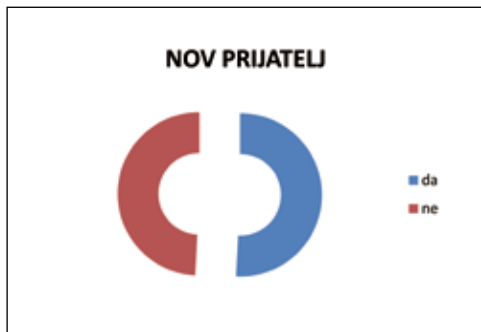
ŠT. ŠOL	%
1 šolo	19,07
2 šoli	23,69
3 ali več	57,22

Več kot polovica otrok je obiskala in spoznala vsaj tri druge šole. Podobno kot pri delavnicah, je tudi tukaj dejstvo, da na novo vključeni otroci še niso imeli možnosti spoznati sosednjih šol.

10. Si spoznal/a kakšnega novega prijatelja/prijateljico?

MOŽNOST	%
da	50,81
ne	49,18

Dobra polovica otrok je v projektu dobila nove prijatelje z drugih šol, kar je zelo dober rezultat, če upoštevamo dejstvo, da so to otroci v starosti 6 do 10 let, ki so še zelo sramežljivi in marsikdaj boječi.

11. Ali si rad/a sodeloval/a na skupni prireditvi „Na vasi je lepo“?

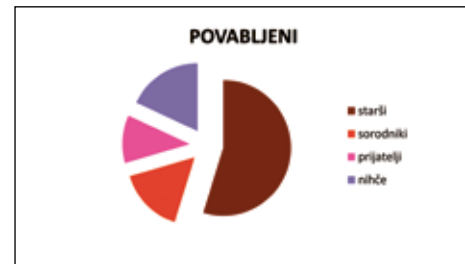
MOŽNOST	%
da	76,87
ne	23,12

Vsako leto je bila v kraju, kjer se nahaja podružnična šola, osrednja prireditev „Na vasi je lepo“, na kateri so otroci prikazali svoje delo v sliki, pesmi in besedi. Več kot trem četrtinam otrok je bila ta prireditev zelo všeč, ker so radi pokazali svojo ustvarjalnost tudi širši javnosti.

12. Koga si povabil/a na prireditev?

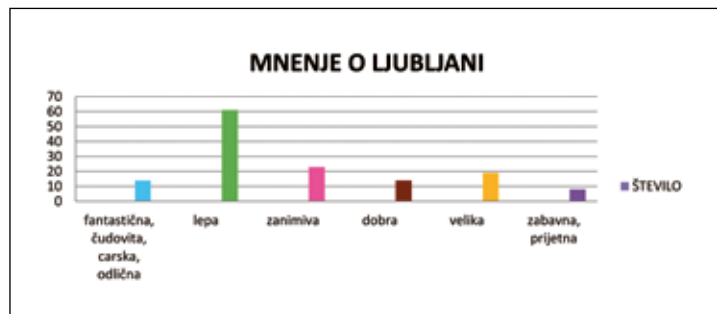
POVABLJENI	%
starši	54,76
sorodniki	15,71
prijatelji	11,42
nihče	18,09

Otroci so na prireditev poleg staršev povabili še sorodnike in prijatelje. Le manjše število otrok je zatrdilo, da na prireditev niso povabili nikogar oz. so to, da ni bilo nikogar od njihovih na prireditvi, imeli za žalostno dejstvo in so raje rekli, da niso povabili nikogar.

13. Vsako leto se predstavimo v Ljubljani pred Mestno hišo. Kakšna se ti zdi Ljubljana?

MNENJE O LJUBLJANI	ŠTEVILO
fantastična, čudovita, carska, odlična	14
lepa	61
zanimiva	23
dobra	14
velika	19
zabavna, prijetna	8

Po mnenju otrok je Ljubljana zelo lepa in zanimiva, seveda tudi zelo velika in za nekatere prav fantastična. Vsi smo lahko ponosni na naše glavno mesto.

14. Kje bi raje živel/a?

MOŽNOST	%
v mestu	5, 43
na vasi	94, 56

S projektom smo hoteli izboljšati samospoštovanje in odnos do življenja na podeželju, kar smo praktično v celoti dosegli. Večina otrok raje živi na podeželju in se tega ne sramuje.

15. Ali si želiš, da se takšne in podobne dejavnosti še izvajajo?

MOŽNOST	%
da	92, 26
ne	7, 73

Več kot 90 % vključenih otrok si takšnih in podobnih aktivnosti še želi. Mnogi otroci, ki so odšli v centralne šole, se zelo radi vračajo ali celo sodelujejo na posameznih aktivnostih. Torej bi projekt morali nadgraditi tudi z aktivnostmi v centralnih šolah.

Povzetek

Sam vprašalnik je bil sestavljen čim bolj preprosto, da bi ga razumeli tudi najmlajši, pa vendar tako, da smo dobili uporabne informacije o projektu. Že bežen pregled vprašalnikov je pokazal, da se je projekt zelo lepo uveljavil in postal priljubljen pri otrocih. Sodelovanje na različnih aktivnostih projekta dokazuje, da je projekt bil dobro načrtovan. To pa je bilo mogoče zaradi dobrega občutka in dela učiteljic, ki so znale prisluhniti tako otrokom kot staršem in potrebam v lokalnem okolju. Predvsem pa so znale združiti prijetno s koristnim. Dodatna vrednost projekta ni le v velikem številu vključenih otrok, ampak tudi v velikem številu vključenih domačih prebivalcev, posameznikov in društev. Po zbranih podatkih je samo v zadnjem letu bilo v projekt vključenih več kot tristo otrok. Od začetka izvajanja projekta v letu 2009, pa do sedaj, pa je pri izvedbi posameznih aktivnosti sodelovalo več kot sto domačih prebivalcev.

Na presenečenje učiteljic in vodij projekta so odgovori otrok v anketnem vprašalniku pokazali, da so otroci kreativne delavnice ocenili bolje kot igre brez meja. Kljub vsem šolskim in obšolskim dejavnostim, ki se odvijajo po šolah so se otroci radi odzvali vabilu na delavnice. Še enkrat več se je potrdilo, da je tudi neformalno pridobivanje znanj in spretnosti povezano z domačim krajem otrokom zelo pri srcu. Če smo s projektom hoteli izboljšati samospoštovanje in odnos do življenja na podeželju, je to anketa potrdila, saj večina otrok raje živi na podeželju kot v mestu in so na to, da so iz podeželja tudi zelo ponosni. To da je projekt bil »njihov« dokazuje podatek, da si več kot 90 % vključenih otrok takšnih in podobnih aktivnosti še želi.

Projekt je dokazal, da so podružnične šole pravi razvojni potencial lokalnega okolja, vezni člen med generacijami, krajani in tudi različnimi kraji in navadami. Še več, tudi glavno mesto so obogatile in zares ustvarile »sožitje med mestom in podeželjem«.

Z vprašalnikom za starše smo želeli pridobiti dodatne informacije o izvajanju projekta, da bi tako pridobili celovitejšo sliko vrednotenja projekta, saj so bili tudi starši zelo pomembna ciljna skupina.

In kako so odgovorili starši?

1. Menite, da smo otrokom ponudili dovolj raznovrstnih dejavnosti?

IZBIRA	%
da	98,26
ne	1,74

Iz analize vprašalnikov je razvidno, da so nekateri starši zelo zadovoljni z izbranimi aktivnostmi. Pri podrobnejši analizi pa smo ugotovili, da so nekateri pogrešali več športnih aktivnosti (kolesarjenje, rolikanje, ples), več folklorne, sprehodov v naravo, delo s kmečkimi živalmi, glasbenih dejavnosti in delavnic s starši.

2. Ali je projekt pripomogel k večji povezanosti kraja s šolo?

IZBIRA	%
da	82,61
ne	8,7
ne vem	6,96
brez odg.	1,74

Večina staršev je mnenja, da je v manjših krajih šola center dogajanja. Kadar šola kaj organizira, sodeluje večina učencev. Po njihovem mnenju je projekt pripomogel k večji prepoznavnosti domačih krajev ter njihove širše okolice. Veliko je prispeval k spoznavanju starih običajev in ohranjanju teh. Pripomogel pa je tudi k medgeneracijskemu povezovanju in druženju.

3. Ali je projekt omogočal kakovostnejše življenje na podeželju?

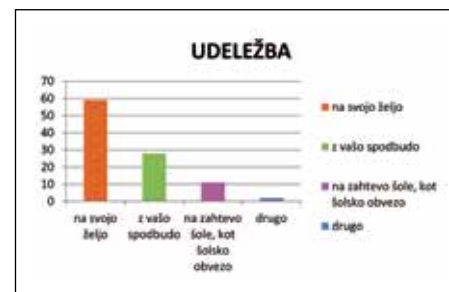
IZBIRA	%
da	71,3
ne	6,96
delno	6,96
brez odg.	14,78

Projekt je otrokom omogočil kakovostnejše življenje na podeželju z vidika spoznavanja in obujanja starih običajev, večje medsebojne povezanosti, pridobivanja novih znanj in spretnosti. Vse to je popostrilo predvsem njihovo preživljanje prostega časa in nemalokrat je postal to način življenja.

4. Se je vaš otrok rad udeleževal delavnic?

PREDLOGI	%
na svojo željo	59
z vašo spodbudo	28
na zahtevo šole, kot šolsko obvezo	11
drugo	2

Večina otrok se je udeleževala delavnic na lastno željo, nekaj več kot četrtina se je vključila na spodbudo staršev, le manjši del otrok pa je to razumel kot šolsko obveznost.

5. Vam je otrok po končani aktivnosti pripovedoval o delu na dejavnosti? O čem?

IZBIRA	%
da	85,82
ne	4,35
brez odg.	10,43

Ob prihodu domov so otroci največkrat opisali aktivnosti, v katerih so sodelovali. Veliko jim je pomenilo sklepanje novih prijateljev. Starši so največkrat slišali, kako so uživali na igrah brez meja in kako lepo je bilo, ko so obiskovali nove kraje in jih spoznali.

6. Ste se kot starš udeležili katerekoli aktivnosti?

IZBIRA	%
da	49,57
ne	50,43

Nekaj manj kot polovica staršev se je aktivnosti udeležila. Večina jih je v anketi zapisala, da so bile aktivnosti zanimive, da jim je bilo prijetno in lepo. Pohvalili so prizadevnost in pripravljenost učiteljic za delo. Všeč jim je bilo, da so bili otroci aktivni in sproščeni. Za nekatere starše je bila to nova in prijetna izkušnja.

7. Se vam zdi, da smo s projektom otrokom dovolj približali tradicionalno podeželsko življenje, običaje, navade, stik z naravo?

IZBIRA	%
da	93,91
ne	1,74
brez odgovora	2,61
drugo	1,74

Po mnenju velike večine staršev smo s projektom otrokom dovolj približali tradicionalno podeželsko življenje, običaje, navade in povezanost z naravo. Nekaj odgovorov in razlag pa se ne navezuje na postavljeno vprašanje.

8. Ste v okviru večletnega delovanja projekta čutili kakršnokoli odvečno obveznost ali dodatno obremenitev s strani šole?

IZBIRA	%
da	11,3
ne	73,9
brez odgovora	13,9
se ne spomnim	0,97

Večina staršev v večletnem delovanju projekta ni čutila odvečne obveznosti ali dodatne obremenitve s strani šole. Nekateri od teh so še s posebnim veseljem sodelovali in se skupaj z otroki udeleževali dejavnosti.

9. Ali lahko dejavnost ocenite s finančnega vidika? Kakšno je vaše mnenje o tem, da so bile vse dejavnosti, prevozi, malice, vstopnine, material za delavnice ... brezplačne za otroke in financirane iz strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje.

Mnenja staršev o brezplačnih dejavnostih, prevozi, malicah, vstopninah so bila pozitivna in pohvalna. Financiranje iz strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja je omogočilo enake možnosti in dostopnost aktivnosti vsem otrokom.

Še nekaj mnenj staršev:

Krasno. Poiščite še kakšen tak projekt in nadaljujte dragoceno delo. Dobrodošel prispevek za širjenje splošne izobrazbe otrok oziroma za poznavanje širšega lokalnega področja.

To se mi zdi smiselno in dobro ter v smislu osveščenosti otrok koristno porabljen denar, ki se bo prav gotovo povrnil. Želeli bi si še nadaljevanje takih dejavnosti.

Tako stvar je v današnjih časih za pozdraviti. Pohvaliti je potrebno tudi vse mentorice, da so se projekta lotile in zanj motivirale naše otroke.

Povzetek

Prva pomembna ugotovitev iz analize je ta, da starši poznajo projekt in so ga vzeli za svojega. Kljub precejšnji obremenjenosti staršev že s samimi šolskimi obveznostmi svojih otrok je več kot polovica staršev sodelovala na aktivnostih projekta. Zelo všeč jim je bilo še tesnejše sodelovanje z domačim krajem in domačini, saj se je to sodelovanje še nadgradilo in so v sklopu projekta nastali tudi novi produkti, ki promovirajo domači kraj ali pa ohranjajo izročilo teh krajev. Čeprav so svoje otroke morali sami voziti na aktivnosti, niso občutili posebnih dodatnih obremenitev. Pokazalo se je tudi, da je zelo pozitivno, ker so vse aktivnosti bile brezplačne, pa tudi vsi materiali so bili na voljo in tako so bile aktivnosti projekta zares dostopne prav vsem otrokom. Kolikor je bilo le mogoče, se je večina staršev tudi udeležila kakšne aktivnosti in z veseljem so marsikdaj priskočili na pomoč. Zelo pomembno jim je bilo medgeneracijsko druženje, kakor tudi druženje otrok iz različnih krajev podeželja, saj so otroci s tem pridobili dodatne veščine in seveda okrepili samozavest.

Sklepna ugotovitev je, da je podružnična šola zelo dragocena v lokalnem okolju, da je marsikdaj in marsikje že prerastla klasično do-jemanje šole. Vse bolj postajajo te šole vseživljenjski učni centri za vse generacije in tako je evropski denar, ki ga je projekt pridobil iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja iz naslova ukrepa LEADER, ki je namenjen prav dvigu kakovosti življenja na podeželju, bil dobro naložen in se bo naložba zagotovo obrestovala.

Podeželje je naš ljubi dom.

Otroci so za razvoj.

Druge hiše učenosti kraljujejo pri nas.

Radostno v njih zahajamo.

Učenost iz dneva v dan bogatimo.

Življenje z EU projektom PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA vsem smo razgibali.

Na vasi je zares lepo.

Iskric ustvarjalnih polno je vsepovsod.

Čudes na tono ustvarile otroške so roke.

Aše je časa bilo, da Ljubljano navduševali smo.

Res bilo nam je lepo.

Je z združenimi močmi uspel nam mogočen mozaik.

Iskrena hvala vsem, ki ste na tak ali drugačen način pomagali pri izvajanju aktivnosti projekta. In hvala, ker imate radi podeželje!